

**İXTİRALAR,
FAYDALI MODELƏR,
SƏNAYE NÜMUNƏLƏRİ**

**ИЗОБРЕТЕНИЯ,
ПОЛЕЗНЫЕ МОДЕЛИ,
ПРОМЫШЛЕННЫЕ
ОБРАЗЦЫ**

"SƏNAYE
MÜLKİYYƏTİ"
RƏSMİ BÜLLETEN

1996-Cİ İLDƏN NƏŞR EDİLİR
ИЗДАЕТСЯ С 1996 ГОДА

ОФИЦИАЛЬНЫЙ
БЮЛЛЕТЕНЬ
"ПРОМЫШЛЕННАЯ
СОБСТВЕННОСТЬ"

DƏRC OLUNMA TARİXİ

30.09.2005

ДАТА ПУБЛИКАЦИИ

BAKİ

№ 3

BAKY

2005

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
STANDARTLAŞDIRMA, METROLOGİYA VƏ PATENT ÜZRƏ
DÖVLƏT AGENTLİYİ
RƏSMİ BÜLLETEN "SƏNAYE MÜLKİYYƏTİ"**

Baş redaktor - X.M.Məsimova
Baş redaktorun birinci müavini - M.M.Seyidov
Baş redaktorun müavini - Y.S.Babayev
Redaksiya şurası: Məsimova X.M. - şuranın sədri, Seyidov M.M. - sədr müavini;
üzləri – Hacıyev Z.T., Muxtarov M.H., Rəsulova S.M., Hacıyev R.T., Rüstəмова G.S.,
Əfəndiyev A.V., Vəliyev N.M., Babayev Y.S.

**АЗЕРБАЙДЖАНСКАЯ РЕСПУБЛИКА
ГОСУДАРСТВЕННОЕ АГЕНТСТВО ПО СТАНДАРТИЗАЦИИ,
МЕТРОЛОГИИ И ПАТЕНТАМ
ОФИЦИАЛЬНЫЙ БЮЛЛЕТЕНЬ "ПРОМЫШЛЕННАЯ СОБСТВЕННОСТЬ"**

Главный редактор - X.M.Масимова
Первый заместитель главного редактора - M.M.Сеидов
Заместитель главного редактора - Бабаев Я.С.
Редакционный совет: Масимова X.M. - председатель, Сеидов M.M. - заместитель председателя;
Гаджиев З.Т., Мухтаров М.Г., Расулова С.М., Гаджиев Р.Т., Рустамова Г.С.,
Эфендиев А.В., Велиев Н.М., Бабаев Я.С.

İxtiralara aid bibliografik məlumatların müəyyənləşdirilməsi üçün beynəlxalq İNİD kodları

- (11) - patentin nömrəsi
- (19) - dərc edən idarə və ya təşkilatın kodu və yaxud digər identifikasiya vasitəsi
- (21) - iddia sənədinin qeydiyyat nömrəsi
- (22) - iddia sənədinin verilmə tarixi
- (23) - sərgi ilkinliyi tarixi
- (31) - ilkin iddia sənədinin nömrəsi
- (32) - ilkinlik tarixi
- (33) - ilkinlik ölkəsinin kodu
- (44) - iddia sənədinin dərc edilmə tarixi
- (45) - patentin dərc edilmə tarixi
- (46) - ixtira düsturunun dərc edilmə tarixi
- (51) - beynəlxalq patent təsnifatının indeksi (indeksləri) (BPT)
- (54) - ixtiranın adı
- (56) - informasiya mənbəyinin siyahısı
- (57) - ixtiranın referatı və ya düsturu
- (60) - keçmiş SSRİ-nin mühafizə sənədlərinin növü və nömrəsi
- (62) - ilk iddia sənədinin nömrəsi və verilmə tarixi
- (66) - geri götürülmüş iddia sənədinin nömrəsi və verilmə tarixi
- (71) - iddiaçı(lar), ölkənin kodu
- (72) - ixtiranın müəllifi, ölkənin kodu
- (73) - patent sahibi, ölkənin kodu
- (74) - patent müvəkkili və ya nümayəndə barəsində iddia sənədində göstərilibsə, onun haqqında məlumat və yaşadığı yer
- (86) - PCT üzrə iddia sənədinin qeydiyyat nömrəsi və verilmə tarixi
- (87) - PCT üzrə iddia sənədinin dərc edilmə tarixi və nömrəsi

Международные коды ИНИД для идентификации библиографических данных, относящихся к изобретениям

- (11) - номер патента
- (19) - код или другие средства идентификации ведомства или организации, осуществившей публикацию
- (21) - регистрационный номер заявки
- (22) - дата подачи заявки
- (23) - дата выставочного приоритета
- (31) - номер приоритетной заявки
- (32) - номер приоритета
- (33) - код страны приоритета
- (44) - дата публикации заявки
- (45) - дата публикации патента
- (46) - дата публикации формулы изобретения
- (51) - индекс(ы) Международной патентной классификации
- (54) - название изобретения
- (56) - список источников информации, если он дается отдельно от текста описания изобретения
- (57) - реферат или формула изобретения
- (60) - вид и номер охранного документа бывшего СССР
- (62) - дата подачи и номер первоначальной заявки
- (66) - дата подачи и номер отозванной заявки
- (71) - сведения о заявителе(ях), его(их) местожительстве или местонахождении
- (72) - сведения об изобретателе(ях), его(их) местожительстве
- (73) - сведения о патентовладельце(ах), его(их) местожительстве или местонахождении
- (74) - сведения о представителе или патентном поверенном, если он указан в заявке, его местожительстве
- (86) - номер и дата подачи международной заявки (по процедуре PCT)
- (87) - номер и дата публикации международной заявки (по процедуре PCT)

MÜNDƏRİCAT

İXTİRALARA DAİR İDDİA SƏNƏDLƏRİ BARƏDƏ MƏLUMATLARIN DƏRCİ

A. İnsanın həyatı tələbatlarının təmin edilməsi.....	6
B. Müxtəlif texnoloji proseslər.....	7
C. Kimya və metallurgiya.....	8
E. Tikinti, mədən işləri.....	11
F. Mexanika, işıqlanma, isitmə, mühərrik və nasoslar, silah və sürsat, partlatma işləri.....	12
G. Fizika.....	13
H. Elektrik.....	15

İXTİRALAR ÜZRƏ İDDİA SƏNƏDLƏRİNİN GÖSTƏRİCİLƏRİ

Say göstəricisi.....	17
Sistematik göstəricisi.....	17

FAYDALI MODELƏRƏ DAİR İDDİA SƏNƏDLƏRİ BARƏDƏ MƏLUMATLARIN DƏRCİ

18

FAYDALI MODELƏR ÜZRƏ İDDİA SƏNƏDLƏRİNİN GÖSTƏRİCİLƏRİ

Say göstəricisi.....	19
Sistematik göstəricisi.....	19

SƏNAYE NÜMUNƏSİNƏ DAİR İDDİA SƏNƏDLƏRİ BARƏDƏ MƏLUMATLARIN DƏRCİ

20

SƏNAYE NÜMUNƏLƏRİ ÜZRƏ İDDİA SƏNƏDLƏRİNİN GÖSTƏRİCİLƏRİ

Say göstəricisi.....	28
Sistematik göstəricisi.....	28

DÖVLƏT REYESTRİNƏ DAXİL EDİLMİŞ İXTİRA PATENTLƏRİ HAQQINDA MƏLUMATLARIN DƏRCİ

A. İnsanın həyatı tələbatlarının təmin edilməsi.....	24
B. Müxtəlif texnoloji proseslər.....	27
C. Kimya və metallurgiya.....	27
E. Tikinti, mədən işləri.....	33
F. Mexanika, işıqlanma, isitmə, mühərrik və nasoslar, silah və sürsat, partlatma işləri.....	36
G. Fizika.....	36
H. Elektrik.....	39

İXTİRA PATENTLƏRİNİN GÖSTƏRİCİLƏRİ

Say göstəricisi.....	42
Sistematik göstəricisi.....	43
Patent verilən iddia sənədlərinin say göstəricisi.....	43

DÖVLƏT REYESTRİNƏ DAXİL EDİLMİŞ SƏNAYE NÜMUNƏSİ PATENTLƏRİ HAQQINDA MƏLUMATLARIN DƏRCİ

44

SƏNAYE NÜMUNƏLƏRİ PATENTLƏRİNİN GÖSTƏRİCİLƏRİ

Say göstəricisi.....	45
Sistematik göstəricisi.....	45
Patent verilən iddia sənədlərinin say göstəricisi.....	45

СОДЕРЖАНИЕ

ПУБЛИКАЦИЯ СВЕДЕНИЙ

О ЗАЯВКАХ НА ИЗОБРЕТЕНИЯ

А. Удовлетворение жизненных потребностей человека.....	46
В. Различные технологические процессы.....	47
С. Химия и металлургия.....	49
Е. Строительство, горное дело.....	52
Ф. Механика, освещение, отопление, двигатели и насосы, оружие и боеприпасы, взрывные работы.....	53
Г. Физика.....	54
Н. Электричество.....	56

УКАЗАТЕЛИ ЗАЯВОК НА ИЗОБРЕТЕНИЯ

Нумерационный указатель	58
Систематический указатель	58

ПУБЛИКАЦИЯ СВЕДЕНИЙ О ЗАЯВКАХ НА ПОЛЕЗНЫЕ МОДЕЛИ.....

59

УКАЗАТЕЛИ ЗАЯВОК НА ПОЛЕЗНЫЕ МОДЕЛИ

Нумерационный указатель	60
Систематический указатель.....	60

ПУБЛИКАЦИЯ СВЕДЕНИЙ О ЗАЯВКАХ

НА ПРОМЫШЛЕННЫЕ ОБРАЗЦЫ.....

61

УКАЗАТЕЛИ ЗАЯВОК НА ПРОМЫШЛЕННЫЕ ОБРАЗЦЫ

Нумерационный указатель	64
Систематический указатель	64

ПУБЛИКАЦИЯ СВЕДЕНИЙ О ПАТЕНТАХ, ВНЕСЁННЫХ В ГОСУДАРСТВЕННЫЙ РЕЕСТР ИЗОБРЕТЕНИЙ

А. Удовлетворение жизненных потребностей человека.....	65
В. Различные технологические процессы.....	68
С. Химия и металлургия.....	69
Е. Строительство, горное дело.....	75
Ф. Механика, освещение, отопление, двигатели и насосы, оружие и боеприпасы, взрывные работы.....	78
Н. Электричество.....	79

УКАЗАТЕЛИ ПАТЕНТОВ НА ИЗОБРЕТЕНИЯ

Нумерационный указатель	85
Систематический указатель.....	86
Нумерационный указатель заявок, по которым выданы патенты.....	86

ПУБЛИКАЦИЯ СВЕДЕНИЙ О ПАТЕНТАХ, ВНЕСЁННЫХ

В ГОСУДАРСТВЕННЫЙ РЕЕСТР ПРОМЫШЛЕННЫХ ОБРАЗЦОВ.....

87

УКАЗАТЕЛИ ПАТЕНТОВ НА ПРОМЫШЛЕННЫЕ ОБРАЗЦЫ

Нумерационный указатель	88
Систематический указатель.....	88
Нумерационный указатель заявок, по которым выданы патенты.....	88

İXTİRALARA DAİR İDDİA SƏNƏDLƏRİ BARƏDƏ MƏLUMATLARIN DƏRCİ

BÖLMƏ A

İNSANIN HƏYATI TƏLƏBATLARININ TƏMİN EDİLMƏSİ

A 01

(21) a2004 0074

(22) 23.04.2004

(51)⁷A 01C 7/00

(71)(72) Əlizadə Sərxan Məmməd oğlu, Məmmədov Mübariz Qasım oğlu, Zərbəliyev Sənan Mayıl oğlu (AZ)

(54) KƏND TƏSƏRRÜFATI BİTKİLƏRİNİN YETİŞDİRİLMƏSİ ÜSULU.

(57) İxtira, kənd təsərrüfatına aiddir və aqrar istehsalatda toxumçuluğun daha mütərəqqi təşkilinə nail olmaq üçün istifadə oluna bilər. İxtiranın əsas məqsədi eyni sahədən çuğundur və tezyetişən tərəvəz bitkilərindən birgə ərzaqlıq və toxum almaqdan ibarətdir. Qarşıya qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, kənd təsərrüfatı bitkilərinin yetişdirilməsi üsulu, torpağın hazırlanması, bir bitkinin ardıcıl olaraq digəri ilə birgə əkilməsini daxil edərək, ixtiraya görə, cərgəarası məsafə 35 sm olmaqla çuğundurun əkinini aparırlar, daha sonra cərgəarası məsafə 10 sm götürülməklə 3 cərgədə tezyetişən bitkilərin əkinini həyata keçirirlər, çuğundur bitkisinin hər cərgəsindən birinin ərzaqlıq məqsədilə yığımından sonra cərgəarası məsafəni 10 sm-də saxlamaqla tezyetişən bitkilərin təkrar əkinini həyata keçirirlər, hansı ki, çuğundurun çiçək zoğu yetişənə kimi hər iki mərkəzi cərgələri toxumluq məqsədilə saxlamaqla qalan cərgələrdən yığımını aparırlar, daha sonra isə toxumluq bitkilərini yığırlar.

A 21

(21) a2004 0106

(22) 18.05.2004

(51)⁷A 21C 1/06

(71)(72) Məmmədov Ramiz Musa oğlu, Bayramov Eldəniz Ənvər oğlu, Quliyev Həsən Yusif oğlu, Tağıyev Asif Dilən oğlu, Məmmədova Xəlidə Sabir qızı (AZ)

(54) FASILƏSİZ XƏMİRYOĞURAN MAŞIN.

(57) İxtiranın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, fasiləsiz xəmiryoğuran maşın, arakəsmə ilə qarışdırma və plastifikasiya kameralarına bölünmüş, qəbul və çıxış borucuları olan üfuqi silindrik gövdədən, qarışdırıcı və plastifikasiya iş orqanlarından, gövdənin oxu üzrə bərkidilən və üzərində boyuna və eninə kanallar yerinə yetirilmiş mərkəzi pərli valdan, onun hər iki tərəfində arakəsmədə diametr müstəvisində quraşdırılan şnekli valdan və çərçivə şəklində pərləri olan valdan, plastifikasiya iş orqanı isə pərli valda bərkidilən istiqamətləndirici konus və yiv üzrə düzülmiş eksentriklərdən və axırıncılara geydirilən diskplastifikatorlardan ibarət olmaqla, disk plastifikatorlar eksentriklər üzərinə oymaqlar vasitəsilə oturdulub, belə ki, oymağın

xarici diametri və disk-plastifikatorun daxili diametri üzrə simmetrik olaraq, eyni məsafədə yuvalar yerinə yetirilib və bu yuvalarda elastik elementlər yerləşdirilib həmçinin, disk-plastifikatorlar mərkəzi pərli valın oxuna perpendikulyar istiqamətdə diametral müstəvidə saat əqrəbi istiqamətində və əksinə fırlanma və titrəmə imkanı ilə quraşdırılıb.

A 23

(21) a2004 0119

(22) 11.06.2004

(51)⁷A 23L 1/211, 1/212

(71)(72) Paşayev Arif Mir-Cəlal oğlu, Mehdiyev Arif Şəfaət oğlu, Nizamov Telman İnayət oğlu, Əkbərov Zeynal İba oğlu, Nuriyev Mikayıl Əzizoglu, İsayev Ənvər İsa oğlu, Nizamov Anar Telman oğlu (AZ)

(54) ZEYTUNUN EMALI QURĞUSU.

(57) İxtiranın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, zeytunun emalı qurğusu, giriş və çıxış ştuserləri və sabit cərəyan mənbəyinə qoşulmuş müsbət və mənfi elektrodları olan elektroliitik vannadan, onu anod və katod zonalarına ayıran ion keçirməyən arakəsmədən, emal ediləcək meyvələrin yerləşdirilməsi üçün katod zonasında qoyulmuş, dəlinmiş yan divarlara malik və sərbəst şaquli yerdəyişən konteynerdən ibarət olmaqla, konteyner, mərkəz üzrə quraşdırılmış, tam dövrü şneki olan fırlanan silindrik baraban şəklində yerinə yetirilib, həmçinin, anod elektrodu əvvəlcədən rutenium ilə emal olunmuş polad məftildən olan çərçivə şəklində yerinə yetirilib. Sabit cərəyan mənbəyi isə idarəolunan düzləndirici şəklində yerinə yetirilib və onun idarə dövrəsi ardıcıl birləşdirilmiş sinxronlaşdırıcıdan, impuls formalaşdırıcısı və gücləndiricisindən ibarətdir, belə ki, impuls formalaşdırıcısının birinci girişi idarə və indikasiya panelinin birinci çıxışı ilə, ikinci girişi isə cərəyan tənzimləyən blokun birinci çıxışı ilə əlaqələnilib, sonuncunun birinci və ikinci girişləri temperaturun cari qiymətini ölçən vericilərə qoşulub, bu zaman idarə və indikasiya panelinin üçüncü çıxışı qəza siqnalı blokunun girişinə, birinci girişi və ikinci çıxışı isə uyğun olaraq cərəyan tənzimləyən blokun ikinci çıxışı və üçüncü girişinə qoşulub, idarəolunan düzləndiricinin güc girişi və sinxronlaşdırıcının siqnal girişi isə ümumi şəbəkə girişinə qoşulub.

A 61

(21) a2004 0050

(22) 01.04.2004

(51)⁷A 61K 35/78; A 61P 33/00

(71) «CeLaMiG Ltd.» Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyət (AZ)

(72) İsgəndərov Qalib Fəxrəddin oğlu, Sadıxov Akif Kamal oğlu, Seyidova Sitarə Nadir qızı, Aslanova Afət Fuad qızı, Məhəmmədova Solmaz İbrahim qızı, Musayeva Kəmalə Yaqub qızı, İsgəndərova Nərmin Qalib qızı, Babayev Elxan Fikrət oğlu (AZ)

(54) DEMODEKOZUN GÖZ VƏ DƏRİ FORMALARINA QARŞI ANTİPARAZİTAR VASİTƏ.

(57) İxtira tibb sahəsinə, xüsusən, demodekozun göz və dəri formalarına qarşı antiparazitar vasitələrə aiddir. İxtiranın məsələsi - antiparazitar vasitələrin çeşidinin genişləndirilməsidir. Qoyulan məsələ istiot nanəsinin suyunun və yağının demodekozun göz və dəri formalarına qarşı antiparazitar vasitə kimi tətbiqi ilə həll olunur.

(21) a2004 0076
(22) 27.04.2004
(51)⁷A 61K 35/78; A 61P 31/10

(71) Babayev Elxan Fikrət oğlu (AZ)
(72) Babayev Elxan Fikrət oğlu, İsgəndərov Qalib Fəxrəddin oğlu, Sadıxov Akif Kamal oğlu, Seyidova Sitarə Nadir qızı, İsgəndərova Nərmin Qalib qızı (AZ)

(54) MİKROSPORUM CANİS GÖBƏLƏYİNİN GÖZ VƏ DƏRİ FORMALARINA QARŞI GÖBƏLƏK ƏLEYHİNƏ VASİTƏ.

(57) İxtira tibb sahəsinə, xüsusən, *Mikrosporum canis* göbələyinin göz və dəri formalarına qarşı göbələk əleyhinə vasitələrə aiddir. İxtiranın məsələsi, göbələk əleyhinə vasitələrin çeşidinin genişləndirilməsidir. Qoyulan məsələ cürünün sulu dəmləməsinin və yağının göbələk əleyhinə vasitə kimi *Mikrosporum canis* göbələyinin göz və dəri formalarına qarşı tətbiqi ilə həll olunur.

(21) a2004 0154
(22) 14.07.2004
(51)⁷A 61K 35/78; A 61P 33/00

(71) «CeLaMİG Ltd.» Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyət (AZ)
(72) İsgəndərov Qalib Fəxrəddin oğlu, Sadıxov Akif Kamal oğlu, Seyidova Sitarə Nadir qızı, Aslanova Afət Fuad qızı, İsgəndərova Nərmin Qalib qızı, Məhəmmədova Solmaz İbrahim qızı, Musayeva Kəmalə Yaqub qızı, Babayev Elxan Fikrət oğlu (AZ)

(54) MİKROSPORUM CANİS GÖBƏLƏYİNİN GÖZ VƏ DƏRİ FORMALARINA QARŞI GÖBƏLƏK ƏLEYHİNƏ VASİTƏ.

(57) İxtira tibb sahəsinə, xüsusən, *Mikrosporum canis* göbələyinin göz və dəri formalarına qarşı göbələk əleyhinə vasitələrə aiddir. İxtiranın məsələsi, göbələk əleyhinə vasitələrin çeşidinin genişləndirilməsidir. Qoyulan məsələ istiot nanəsinin suyunun və yağının göbələk əleyhinə vasitə kimi *Mikrosporum canis* göbələyinin göz və dəri formalarına qarşı tətbiqi ilə həll olunur.

BÖLMƏ B**MÜXTƏLİF TEXNOLOJİ PROSESLƏR****B 01**

(21) a2003 0152 (31) 0030170.5
(22) 07.07.2003 (32) 11.12.2000
(51)⁷B 01J 23/75, 21/04, 35/10; (33) GB
C 10G 2/00; C 07C 1/04

(86) PCT/GB 01/05461 11.12.2000

(87) WO 02/47816 20.06.2002

(71) STATOIL ASA (NO)

(72) ERİ, Sigrid; KİNNARİ, Keijo; SCHANKE, Dag; HİLMEN, Anne-Mette (NO)

(74) Məmmədova B.A. (AZ)

(54) FİŞER-TROPŞA SİNTEZİ ÜÇÜN KATALİZATOR, KATALİZATORUN ALINMASI ÜSULU VƏ ONUN İSTİFADƏ EDİLMƏSİ.

(57) İxlira neftəməli sahəsinə, xüsusən də, katalizatorun alınmasına, onun Fişer-Tropşa sintezində tətbiq edilməsinə aiddir. Məsələ effektiv katalizatorun yaradılmasından, onun sadə alınma üsulundan və onun Fişer-Tropşa sintezində edilməsindən ibarətdir. Məsələ giltorpaq daşıyıcıda metal saxlayan katalizatorun təklif edilməsi ilə həll edilir. Bu zaman giltorpaq daşıyıcının xüsusi səth sahəsi 50 m²/q az deyil və ya o, ən azı 10% α-giltorpaqdan ibarətdir. Məsələ, həm də, onunla həll olunur ki, katalizatorun alınması üsulu (təklif edilir, hansı ki, giltorpağın 700-1300°C temperaturda emalını, metal duzlarının məhsulları ilə dəfələrlə hopdurulmasını, katalizatorun qurudulmasını, sonra havada bişirilməsini və 300°C temperaturda 16 saat müddətində saxlanılmasını daxil edir. Məsələ, həm də, onunla həll olunur ki, verilmiş üsulla hazırlanmış katalizator karbohidrogenlərin sintezi prosesində yararlıdır və bu zaman C₅₊ karbohidrogenlərinə nisbətən yüksək selektivlik müşahidə edilir. İxtira katalizatorun yüksək aktivliyini təmin edir və Fişer-Tropşa sintezini barbotajlı sütun tipli suspenzion reaktorda yüksək çıxımlı məqsədyönlü məhsullar alınmaqla aparmağa imkan verir.

B 24

(21) a2005 0019

(22) 28.01.2005

(51)⁷B 24B 5/06, 41/047

(71) Azərbaycan Texniki Universiteti (AZ)

(72) Həsənov Yusif Nadir oğlu (AZ)

(54) OZÜ NİZAMLANAN SÜRTMƏ BAŞLIĞI.

(57) İxtira maşınqayırma sahəsinə aiddir və xüsusi ilə məşul detalların yüksəkdağıqlı dəliklərini sürtmədə özü nizamlanan başlıq kimi istifadə oluna bilər. Özü nizamlanan sürtmə başlığına abraziv təbəqəli sürtmə köynəkləri və onları emal olunan detala sıxan vintəoxşar yaylar daxildir, sürtmə başlığı uzunluğu boyu ən azı simmetrik iki kənar və bir orta köndələn qanovları olan val şəklində yerinə yetirilmiş, kənar qanovların hər birində çıxıntıları vasitəsilə val üzərində qoyulmuş sürtmə köynəklərinə vintəoxşar

yaylarla sıxılmış aralanan cüt başlıqlar yerləşdirilmişdir, orta qanovda isə sürtmə köynəkləri keçid yuvalarında yerləşən spon civi vasitəsilə təsbit edilmişdir, bu halda sürtmə başlıqları lentvari yaylar vasitəsi ilə vala birləşmişlər. Sürtmə başlığının istismar prosesində özü özünü tənzimləyib nizamlanması detalların dəliklərinin səthlərinin emal dəqiqliyini və keyfiyyətini artırır və sürtmə ilə hazırlanma prosesinin səmərəliliyini yüksəldir.

(21) a2005 0018

(22) 28.01.2005

(51)⁷B 24B 7/14

(71) Azərbaycan Texniki Universiteti (AZ)

(72) Həsənov Yusif Nadir oğlu (AZ)

(54) NAZİK DİVARLI SİLİNDRİK DETALLARIN EMALI ÜÇÜN HAMARLAMA BAŞLIĞI.

(57) İxtira maşınqayırma sahəsinə, cilalama, metal emal etmə başlıqlarına aiddir və xüsusən nazik divarlı silindrik detalların emalı üçün hamarlama başlığı kimi istifadə oluna bilər. Təklif olunan hamarlama başlığı val şəklində yerinə yetirilmişdir, hansının ki, bütün uzunluğu boyu iki tərəfi açıq köndələn qanovlarda yayla sıxılmış kürəciklər simmetrik yerləşdirilmişdir. Kürəciklər valın bütün çevrəsi boyu radial istiqamətdə yerləşdirilmişdir. Bu texniki həll detalların emal olunmasının dəqiqliyinin və səmərəliliyinin artırılmasını təmin edir.

(21) a2004 0053

(22) 02.04.2004

(51)⁷B 24B 37/04

(71) Azərbaycan Texniki Universiteti (AZ)

(72) Abdullayev Ayaz Hidayət oğlu, Nəcəfov Əli Məmməd oğlu, Mustafayev Vüqar Sabir oğlu, Mirzəyev Hüseyn İbrahim oğlu, Davidov Hadis Şıxzadə oğlu (AZ)

(54) DETALLARIN MÜSTƏVİ SƏTHLƏRİNİN TAMAMLANMASI ÜÇÜN QURĞU.

(57) İxtiranın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, detalların müstəvi səthlərinin tamamlanması üçün qurğu, çoxaxınlı ötürücü mexanizmdən, çıxış mərkəzi aparılan və aparıcı vallarından, elektrik mühərrikindən, muftadan, mərkəzi val üzərində quraşdırılmış sürtmə lövhəsindən və sürtmə lövhəsinin sıxılması və təzyiqinin tənzimlənməsi mexanizmindən, şpindellərdən və onlarla əlaqələnmiş yaylı qapaqların maqnit makaralarından, delalların ölçülərinə indikator və çeviricidən ibarət nəzarət düyümündən ibarət olub, ötürücü mexanizmi ikitəclı dişli çarx blokları ilə təchiz olunmuş dördpilləli paket reduktoru şəklində yerinə yetirilib, bloklar aparıcı və aparılan valların uzunluğu boyu elə yerləşdirilib ki, növbəti ötürmə pillələrinin oxunu təşkil edir və fırlanma istiqamətləri ikiqat sürüşmə yastığı əmələ gətirən aparıcı və aparılan valların istiqamətləri ilə üst-üstə düşən uyğun valların oxları ətrafında sərbəst fırlanma imkanı ilə quraşdırılıb, belə ki, qurğunun mərkəzində dayaqlar üzərində quraşdırılmış elektrik mühərrikinin

valı mufta vasitəsilə fırlanma oxları üst-üstə düşən aparıcı valla birləşdirilib, detalların ölçülərinə nəzarət düyümünün vericisi isə metal qatlı pyezoelektrik lövhə şəklində hazırlanıb.

B 65

(21) a2004 0120

(22) 16.06.2004

(51)⁷B 65C 3/16

(71)(72) Nöjkin Aleksandr Vladimiroviç, Şişkin Vladimir Vyacheslavoviç (AZ)

(54) ÖZÜYAPİŞAN ETİKETLƏRİN VURULMASI ÜÇÜN ETİKET YAPISDIRAN AVTOMAT.

(57) İxtira istənilən diametrlı və hündürlüklü şüşə və plastik tara üzərinə etiketlərin vurulması üçün qurğulara aiddir və yeyinti, ətriyyat və kimya-əczaçılıq sənayelərində istifadə oluna bilər. İxtiranın məsələsi istənilən tara üzərinə markör olmadan bir tsikl ərzində iki etiketin yapışdırılmasının, eləcə də eyni vaxtda istənilən tip-ölçülü yapışan kağızların istifadə edilməsinin mümkünlüyünün təmin edilməsidir. Qoyulmuş məsələ onunla həll olunur ki, özüyapışan etiketlərin vurulması üçün etiket yapışdırıcı avtomat çatı, mühərrik, etiketin verilməsi sistemi, hamarlama qurğusu, avtomatika bloku və elektrik avadanlığından ibarət olub, ixtiraya görə, mühərrikli karuseləndən ibarətdir və əlavə olaraq, etiketlərin verilməsinin ikinci sistemi ilə təchiz edilmişdir.

BÖLMƏ C

KİMYA VƏ METALLURGIYA

C 01

(21) a2004 0040

(22) 03.03.2004

(51)⁷C 01B 19/04

(71) Azərbaycan Respublikası Milli Elmlər Akademiyasının Kimya Problemləri İnstitutu (AZ)

(72) Məmmədov Mehman Nəsim oğlu, Məmmədov Rüşfət Vladimir oğlu, Hüseynova Rühəngiz Hürmüzcü qızı, Abbasov Mehman Təyyar oğlu (AZ)

(54) MİS TELLURİDİN ALINMASI ÜSULU.

(57) İxtira mis telluridin nazik təbəqə şəklində elektrolitik alınması üsuluna, onların yarımkeçirici sənayesində tətbiq olunmasına aiddir. İxtiranın məsələsi biricins, bərabər-səthli, kələ-kötürsüz, elektrodun səthi ilə sıx birləşmiş, Cu-Te ərintilərin parlaq nazik təbəqələrinin alınmasıdır. Qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, mis telluridin alınması üsulunda, onun tellur və mis birləşməsindən olan elektrolitdən elektrolitik çökmə yolu ilə alınmasından ibarət olmaqla, ixtiraya görə, çökmə prosesini sulu hidrogenborflüorid elektrolitindən aşağıdakı tərkibdə

Tellur dioksidi

0,09-0,15

Mis ftorboratı

0,042-0,126

Ftorbor turşusu 0,8-1,0
Xlor turşusu 1,5-3,0
və 5-20 mA/sm² cərəyan sıxlığında, 20-25°C temperatu-
runda, 8-30 dəq. müddətində aparılırlar.

C 02

- (21) a2004 0153
(22) 14.07.2004
(51)⁷C 02F 1/46, 1/48
(71)(72) Əhmədov Musa Əlisa oğlu, Əhməd Zöhrab
Musa oğlu, Əhməd Zülfüqar Musa oğlu (AZ)
(54) SUYUN TƏMİZLƏNMƏSİ ÜÇÜN QURĞU.

(57) İxtira əhalinin su təchizatı sistemi üçün suyun elektrokimyəvi üsulla təmizlənməsinə aiddir və istilik enerjisi, inşaat, kimya, neft-qaz çıxarma və mədən-metal sənayesi sistemlərində suyun şirənləşdirilməsi və reagentsiz yumşaldılması üçün tətbiq edilə bilər. Suyun təmizləmə dərəcəsinə yüksəltmək və elektrik enerjisinə qənaət etmək üçün boş həcmli arakəsməsi olan, gövdəni, giriş və çıxış boru kəmərlərini, qol borunu, filtr yükünü, elektrod sistemini özünə daxil edən suyun təmizlənməsi üçün qurğuda, ixtiraya görə, boş həcmli arakəsmənin yuxarı açıq ucu yuma suyunu kənarlaşdıran boru kəmərinin suyığıcı səviyyəsi altında, aşağı qapanmış ucu isə - harada ki, əriməyən anod yerləşdirilib - filtr yükünün səthi səviyyəsində quraşdırılmışdır, yan tərəflərdən dəlinmişdir, dəliklərin üstü difraqma ilə örtülmüşdür və əriməyən elektrod materialından diffuzor formasında düzəldilmiş katod, anoda görə koaksial qurulmuşdur.

C 07

- (21) a2004 0113
(22) 01.06.2004
(51)⁷C 07C 29/74, 31/10
(71) Məmmədov Camal Veys oğlu (AZ)
(72) Məmmədov Camal Veys oğlu, Quliyev Telman Dadaş oğlu, Qəhrəmanov Rəşid Fərrux oğlu, Rəhimov Qüdrət Abbas oğlu, Hüseynova İntizar Əliheydər qızı, Abbasov Qüdrət Salman oğlu (AZ)
(54) PROPİLENQLİKOL İSTEHSALI TULLANTILARININ TƏMİZLƏNMƏSİ ÜSULU.

(57) İxtira üzvi kimya sahəsinə, konkret olaraq propilenqlikol istehsalı tullantılarının təmizlənməsi üsuluna aiddir. İxtiranın məsələsi propilenqlikol istehsalı tullantılarının polipropilenqlikoldan, duzların və dəmir oksidin qarışığından, az enerji sərfi ilə təmizlənməsidir. Qarşıya qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, propilenqlikol istehsalı tullantılarının təmizlənməsi üsulu, qarışdırılma və qızdırılma zamanı ilk xammalın üzvi birləşmələr əsasında duzlaşdırıcı maye ilə emal edilməsi yolu ilə olmaqla, ixtiraya görə, duzlaşdırıcı maye kimi, propilenqlikolun istehsalı tullantısı olan ilk xammaldan 0,415-0,826 kütlə % miqdarında heksametilentetramindən istifadə edirlər və prosesi 100-120°C-də aparılırlar.

- (21) a2004 0057
(22) 08.04.2004
(51)⁷C 07C 29/76, 31/20
(71) Məmmədov Camal Veys oğlu (AZ)
(72) Məmmədov Camal Veys oğlu, Qəhrəmanov Nadir Fərrux oğlu, Nəzərov Fatulla Böylü oğlu, Abbasov Qüdrət Salman oğlu, İsrailov Yaqub Məmməd oğlu (AZ)
(54) PROPİLENQLİKOL İSTEHSALI TULLANTILARININ TƏMİZLƏNMƏSİ ÜSULU.

(57) İxtira üzvi kimya sahəsinə, konkret olaraq propilenqlikol istehsalı tullantılarının təmizlənməsi üsuluna aiddir. İxtiranın məsələsi propilenqlikol istehsalı tullantılarının, duzların və dəmir oksidin qarışığından az enerji sərfi ilə təmizlənməsidir. Qarşıya qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, propilenqlikol istehsalı tullantılarının təmizlənməsi üsulu, qarışdırılma və qızdırılma zamanı ilk xammalın üzvi birləşmələr əsasında duzlaşdırıcı maye ilə emal edilməsi yolu ilə olmaqla, ixtiraya görə, duzlaşdırıcı maye kimi, propilenqlikolun istehsalı tullantısı olan ilk xammaldan 0,48-1,0 kütlə % miqdarında, etilendiamin-tetrasirkə turşusunun 90%-li və etilendiamintetrasirkə turşusunun dinatrium duzunun 10%-li qarışığından istifadə edirlər və prosesi 100-140°C-də aparılırlar.

- (21) a2004 0044
(22) 22.03.2004
(51)⁷C 07J 9/00; C 10M 119/16
(71) Məmmədov Camal Veys oğlu (AZ)
(72) Məmmədov Camal Veys oğlu, Qəhrəmanov Nadir Fərrux oğlu, Məmmədova Rena Camal qızı, Rəhimov Qüdrət Abbas oğlu, Qəhrəmanov Rəşid Fərrux oğlu (AZ)
(54) SÜRÜKÜ YAĞLARINA ÖZLÜLÜK AŞQARI.

(57) İxtira təbii sterinlər sahəsinə, dəqiq sürükü yağları üçün özlülük aşqarı kimi istifadə oluna bilən xolesterinin törəmələrinə aiddir. Qoyun yununun üzvi həlledicilərlə yuyulmasından sonra ayrılan məhsul, «yun mumu», sürükü yağlarına özlülük aşqarı kimi, təklif edilir. Sürükü yağların tərkibində «yun mumu»-nu 5-15,5 kütlə %-i miqdarında istifadə edirlər.

C 09

- (21) a2004 0169
(22) 23.07.2004
(51)⁷C 09B 61/00
(71) Azərbaycan Beynəlxalq Universiteti (AZ)
(72) Tağıyev Sərxan Əbülfəz oğlu, Qədirova Gülər Sədrəddin qızı, Qasimov Mayis Ələkbər oğlu, Qədirov Sədrəddin Gülbala oğlu (AZ)
(54) NAR MEYVƏSİNİN QABIĞINDAN BOYAQ MADDƏSİNİN ALINMASI ÜSULU.

(57) İxtira, bitki xammalından, konkret olaraq nar meyvəsinin qabığından boyaq maddəsinin alınması üsullarına

aiddir və yun ipliğin rənglənməsində istifadə etmək üçün nəzərdə tutulmuşdur. İxtiranın məqsədi, geniş rəng ahənginə və rənglənen səthdə boyaq maddəsinin yüksək səviyədə fiksasiyasına malik olan saxlamaya davamlı yun ipliğinin rənglənməsi üçün təbii boyaq maddəsinin alınmasıdır. İxtiranın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, nar meyvəsi qabığından təbii boyaq maddəsinin alınması üsulu, qurudulmuş və xırdalanmış nar meyvəsi qabığının su ilə ekstraksiyasını, ekstraktın süzülmesini və boyaq maddəsinin ayrılmasını nəzərdə tutur. Ekstraksiyanı iki mərhələdə aparırlar. Alınmış ekstraktı birləşdirirlər, süzülər, soyudurlar və 24 saat müddətində 8-10⁰C temperaturda duruldurlar. Çöküntü şəklində boyaq maddəsinin ekstraktından uyğun olaraq ekstrakt:polimer - 100,0:1,0 nisbətində olan polivinilpiralidon tipli sintetik polimerlə ayırırlar. Çöküntünü süzülər və qurudurlar.

- (21) a2004 0043
(22) 22.03.2004
(51)⁷C 09K 5/00, 5/20
(71) Məmmədov Camal Veys oğlu (AZ)
(72) Məmmədov Camal Veys oğlu, Nəzərov Fətulla Boylu oğlu, Abbasov Qüdrət Salman oğlu, Ramazanov Qafar Əbdüləli oğlu (AZ)
(54) SOYUDUCU MAYE.

(57) İxtira istilik ötürücü materiallar sahəsinə, konkret olaraq, qlikollar əsasında soyuducu mayelərə aiddir və avtomobil və soyuducu islehsalında istifadə oluna bilər. Tərkibində propilenqlikol istehsalının əlavə məhsulu, su, dinatriumfosfat və dekstrindən ibarət, komponentlərin kütlə %-ləri aşağıdakı kimi olan, soyuducu maye iddia olunur:

Propilenqlikol istehsalının əlavə məhsulu	66,4-78,0
Su	19,0-30,6
Dinatriumfosfat	2,30
Dekstrin	0,70

Soyuducu mayenin donma temperaturu - mənfi 42-45°C, qaynama temperaturu 110-130°C, sıxlığı 1,040-1,090 q/sm³.

- (21) 99/001340
(22) 10.03.1999
(51)⁷C 09K 7/00
(71) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-Tədqiqat və Lahiyyə İnstitutu (AzNSETLİ) (AZ)
(72) Axundov Fətəli Abbas oğlu, Əliverdizadə Tale Kərim oğlu, Abdullayev Yaqub Hidayət oğlu, Əhmədov Sabir Mustafa oğlu, Rzayev Əkrəm Xəlil oğlu (AZ)
(54) QAZIMA MƏHLULUNUN TƏRKİBİ.

(57) İxtira neft quyularının qazılması sahəsinə, məhz qazıma məhlullarının kimyəvi işlənməsinə aiddir və dayanıqsız suxurların qazılması zamanı istifadə oluna bilər. İxtira gil suxurların qazılması zamanı istifadə olunan qazma məhlulunun tərkibinin effektivliyinin artırılması məqsədini

daşıyır. Təklif olunan qazıma məhlulunun tərkibinə gil, polimer və hidrofob əlavə daxildir, hidrofob əlavə kimi sulfolaşdırılmış yağ turşularının kalium duzu və polimer əlavəsi kimi isə karboksilmetilsellüloza, aşağıda göstərilən komponent nisbətlərində istifadə edilir, kütlə %:

Bentonit gili	5-10
Polimer karboksilmetilsellüloza (KMS)	0,55-0,75
Sulfolaşdırılmış yağ turşularının kalium duzu	15-20
Su	qalanı

İxtiranın tətbiqi nəticəsində quyuların deformasiyasının azalması və onun deformasiyası ilə yaranan müəkkəbləşmələrin qarşısının alınması nəticəsində müsbət effekt alınacaq.

C 10

- (21) a2004 0058
(22) 08.04.2004
(51)⁷C 10C 3/04
(71) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)
(72) Mirzəyev Ramiz Şəmsəd oğlu, Ramazanova Təminatə Rafael qızı, Nəbiyev Tahir Nüsrət oğlu, Ağayev Nizami Şahbəndə oğlu, Əcəmov Keykavus Yusif oğlu (AZ)
(54) NEFT PEKİNİN ALINMASI ÜSULU.

(57) İxtira neft emalı sənayesində peklərin alınma üsuluna həsr olunmuşdur. İxtiranın məqsədi yüksək keyfiyyətli neft pekinin alınmasından ibarətdir. Təklif olunan üsul əsasında neft pekinin alınması ilkin xammalın 2 saat ərzində qabaqcadan 200-250°C temperaturda 1 kq xammala 1,5-2 l/dəq sərfə, azotla üfürülməsi və sonradan 350-400°C temperaturda termooksidləşmə yolu ilə kondensləşməsinə əsaslanır. İlkin xammalın azotla qabaqcadan üfürülməsi alınan məhsulun keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasına, iqtisadi məsrəflərin azaldılmasına imkan verir ki, bu da vakuumda qovulmanın termiki üfürülmə ilə əvəz edilməsi hesabına baş verir.

- (21) a2004 0092
(22) 05.05.2004
(51)⁷C 10G 15/10
(71) Azərbaycan Respublikası Milli Elmlər Akademiyası, Radiasiya Problemləri İnstitutu (AZ)
(72) Mustafayev İslam İsrail oğlu, Quliyeva Nigar Qaçay qızı, Yaqubov Kamal Miryaqub oğlu (AZ)
(54) MAZUTUN EMAL EDİLMƏ ÜSULU.

(57) İxtira neftkimya sahəsinə, xüsusilə, ağır neft qalıqlarından motor yanacaqlarının alınması üsuluna aiddir. Dozanın gücü 150-450 Vt/kq, udulma dozası 2-4 kC/kq olan 400-450°C temperaturda sürətləndirilmiş elektronların təsiri ilə aparılan radiasiya-termiki krekinqi ilə mazutun emal edilmə üsulu təklif olunur. Dizel yanacağının çıxımı -55%, benzinin-16%.

- (21) a2003 0234
(22) 13.11.2003
(51)⁷C 10G 21/00
(71) Azərbaycan Respublikası Milli Elmlər Akademiyası, Kimya Problemləri İnstitutu (AZ)
(72) İbrahimov Çingiz Şirin oğlu, Zeynalov Rafiq İmran oğlu, Əsədov MirSəlim MirƏləm oğlu, Səlimov Mabud Ağacan oğlu (AZ)
(54) DİSTİLLİYAT YAĞININ TƏMİZLƏNMƏSİ ÜSULU.

(57) İxtira distillyat yağının aromatik və qətran karbohidrogenlərindən fiziki-kimyəvi üsullarla təmizlənməsi sahəsinə aiddir və kimya texnologiyasında istifadə edilə bilər. İxtiranın məsələsi distillyat yağının orta və ağır aromatik və qətran karbohidrogenlərdən ekstraksiya - adsorbsiya üsulu ilə effektiv təmizlənməsi üsulunun işlənməsidir ki, bu arasıkəsilməz təmizləmə prosesi ilə aparılır, bu zaman ardıcıl olaraq ekstraksiya və adsorbsiya yolu ilə yağdan orta və ağır aromatik və qətran karbohidrogenləri çıxarılır və onların miqdarı təmizlənmə karbohidrogenlərin ümumi miqdarına nəzərən 0,012 % (kütlə)-ə qədər azaldılır. Qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, yağdan aromatik və qətranlı karbohidrogenlərin həlledici-furfurol ilə ekstraksiyası, ekstraktorda alınan ekstraktın rafinatdan ayrılması yolu ilə olan distillyat yağının təmizlənməsi üsulunda, ixtiraya görə, rafinatı ekstraktordan, dənələrinin ölçüsü $0,2 \cdot 10^{-3} \div 1 \cdot 10^{-3}$ m, həqiqi sıxlığı $2000 \div 2170$ kq/m³, toluola görə aktivliyi $0,100 \div 0,106$ kq/kq, xüsusi səthi $200 \cdot 10^{-3} \div 220 \cdot 10^{-3}$ m²/kq, məsaməliliyi $50 \div 55\%$ alümosilikat adsorbenti saxlayan adsorberə aşağıdan yuxarı verirlər, və rafinatın adsorbsiyasını $35 \div 40^{\circ}\text{C}$ temperaturda aparırlar.

C 10

- (21) a2002 0219
(22) 25.11.2002
(51)⁷C 10G 33/04
(71) «Dənizneftqazlayihə» Dövlət Elmi-Tədqiqat və Layihə İnstitutu (AZ)
(72) Süleymanov Bağır Ələkbər oğlu, Vəliyev Müzəffər Ələkbər oğlu, Sadıxov Fikrət Məmməd oğlu, Abbasov Zirəddin Hacı oğlu (AZ)
(54) NEFTİN SUSUZLAŞDIRILMASI VƏ DUZSUZLAŞDIRILMASI ÜSULU.

(57) İxtira neft sənayesinə, xüsusən kimyəvi vasitələrlə neftin susuzlaşdırılması və duzsuzlaşdırılması üsullarına aiddir və neftçıxarma sahəsində neftin hazırlanması zamanı istifadə oluna bilər. İxtiranın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, su-neft emulsiyasına deemulqatorun əlavə edilməsi, sonradan onun qızdırılması və çökdürülməsi yolu ilə neftin susuzlaşdırılması və duzsuzlaşdırılması üsulunda, 1 l neft emulsiyasına 25-250 q deemulqator sərf etməklə, deemulqator kimi mol. çəkisi 2700-3600 olan okispropilenin bloksopolimerindən istifadə edirlər, buna da əlavə olaraq, komponentlərin növbəti nisbətində solyubilizat kimi benzol və ya onun homoloqlarını daxil edirlər, kütlə % :

Okispropilenin bloksopolimeri	99,0
Solyubilizat	1,0

Təklif olunan üsuldən istifadə olunması sayəsində neft emalının səmərəliliyi yüksəlir, deemulsasiya sürəti 2 dəfə artır, deemulqator və enerji sərfələri azalır.

C 22

- (21) a2004 0005
(22) 15.01.2004
(51)⁷C 22C 38/00
(71) Azərbaycan Texniki Universiteti (AZ)
(72) Şükürov Rəhim İzzət oğlu, İsmayilov Vəli Abil oğlu (AZ)
(54) KONSTRUKSIYA POLADI.

(57) İxtira metallurgiya sahəsinə, xüsusilə qara metal ərintilərinə aiddir və ağır dinamik yük altında burulma və əyilməyə işlənən detalların, məsələn, neft və qaz quyularının qazılmasında tətbiq olunan turbobur valları üçün istifadə edilə bilər. Tərkibində (kütlə%) karbon 0,32-0,44, xrom 2,5-2,8, manqan 0,8-1,10, silisium 0,17-0,37, vanadium 0,1-0,2, niobium 0,03-0,06, sirkonium 0,15-0,20, alüminium 0,01-0,08 və qalanı dəmir olan konstruksiya poladı təklif olunur.

BÖLMƏ E

TİKİNTİ, MƏDƏN İŞLƏRİ

E 02

- (21) a2003 0228
(22) 05.11.2003
(51)⁷E 02 B 9/04, 15/00
(71) Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Hidrotexnika və Məliorasiya İnstitutu Elm-İstehsalat Birliyi
(72) Əhmədov Bayram Əli Məmmədli oğlu (AZ)
(54) SUGÖTÜRƏN QURĞU.

(57) İxtiranın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, sugötürən qurğu, yan sugötürücüdən və astanası olan su axınının dibindən və üfqi bölücüdən təşkil olunan yuyucudan ibarət olub, üzərində yarıqlarla və qurtaracağı suaşırın hissə ilə yerinə yetirilmiş üfqi bölücü yerləşdirilən şaquli divarla təchiz olunub, belə ki, suqəbuledici astananın uzunluğu boyu mühafizə divarı yerləşib və onun aşağı qurtaracaq hissəsi ilə üfqi bölücü arasında, ölçüsü suqəbuledici astananın $0,3 \div 0,5$ hündürlüyünə bərabər yarıq vardır, suaşırın hissədə isə nizamlayıcı şlüz yerləşdirilib.

E 04

- (21) a2003 0239
(22) 28.11.2003
(51)⁷E 04H 9/02; E 02D 27/34; G 01V 1/00
(71)(72) Əliyev Telman Xurşud oğlu (AZ)
(54) BİNA VƏ QURĞULARIN ZƏLZƏLƏYƏ DAVAMLILIĞININ ARTIRILMASI ÜSULU.

(57) İxtira seysmologiya sahəsinə aid olub, xüsusilə seysmik təhlükəli ərazidə bina və qurğuların tikintisi zamanı istifadə edilə bilər. İxtiranın məsələsi bina və qurğuların seysmik təhlükəli ərazidə tikiləcək bina və qurğuların zəlzələyə davamlılığının artırılmasıdır. Qarşıya qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, bina və qurğuların zəlzələyə davamlılığının artırılması üsulu, mürəkkəb konfigurasiyalı binanın seysmik tikişlə düzbucaqlılara ayrılmasından ibarət olub, ixtiraya əsasən, seysmik ərazidə mümkün zəlzələnin episentr məsafəsini təyin edirlər, seysmik dalğanın təhlükəli üfqi toplananını müəyyənləşdirirlər və binanın seysmik tikişlə ayrılmış simmetrik düzbucaqlılarının həmin toplanana qarşı duran tərəfini antiseysmik mühəndis elementləri ilə gücləndirirlər.

E 21

- (21) a2003 0151
(22) 07.07.2003
(51)⁷E 21B 21/00
(71)(72) Əliyev İsmail İsmayıl oğlu, Abbasov Vaqif Məcid oğlu, Fətullayev İntiqam Hacıbaba oğlu (AZ)
(54) QUYUDA QUM TIXACININ YUYULMA ÜSULU.

(57) İxtira neftqazçıxarma sənayesinə aiddir və quyuların əsaslı təmiri zamanı qum tıxacının yuyulmasında istifadə oluna bilər. İxtiranın məsələsi quyuda qum tıxacının yuma sürətini artırılması və yuyulmanın texnoloji sxeminin sadələşdirilməsidir. Qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, quyuda qum tıxacının yuyulma üsulu, birinci artırılan boruda əks klapın qoymaqla, quyuyu dibinə çatana qədər yuyulmuş qumun tamamilə çıxarılmasından ibarət olub, ixtiraya əsasən, birinci artırılmış boruda ştanqları tutub saxlayan paylayıcı-ötürücü quraşdırırlar, yumanı isə paylayıcı-ötürücünün gövdəsində açılmış ox boyu dəliklərlə yerinə yetirirlər.

- (21) a2004 0134
(22) 24.05.2004
(51)⁷E 21B 27/00
(71) «Balaxanineft» Neft və Qazçıxarma İdarəsi (AZ)
(72) Məmmədov Mübariz Rza oğlu, Abdinov Vaqif Yunus oğlu, Əhmədov Güloğlan Xanoğlan oğlu, Əliverdizadə Tale Kərim oğlu (AZ)
(54) JELONKA.

(57) İxtira neft və qaz sənayesinə, daha dəqiq, neft, qaz və vurucu quyuların təmirinə aiddir. İxtiranın məsələsi quyudakı qum tıxacının təmizlənmə sürətinin artırılmasıdır. Məsələ onunla həll olunur ki, jelonka, gövdədən, klapanndan, quyuyu ştanq nasosunun silindri şəklində yerinə yetirilmiş silindr daxilində yerləşdirilmiş, quyuyu ştanq nasosunun porşeni şəklində yerinə yetirilmiş və vurucu klapanla təchiz olunmuş porşəndən ibarət olub, klapan isə quyuyu ştanq nasosunun sorucu klapanı şəklində yerinə yetirilib, quyuyu ştanq nasosunun kəməri quyuyuşu ilə təchiz olunmuş silind-

rində yerləşdirilməklə yanaşı, gövdənin yuxarı ucu radial deşiklərlə təchiz olunub və nasos-kompresor borularına birləşib, gövdənin aşağı ucu isə içiboş ştokun köməyiylə porşenlə birləşdirilib, gövdənin daxilində konusvari yəhərlə qarşılıqlı təsirdə olan, konusvari ucluqla təchiz olunmuş borucuq şəklində hazırlanmış konsentrik fiksator yerləşdirilib, ixtiraya əsasən, içiboş ştok, boşluğu özlü-elastik, maqnit-fəal mayedən olan bərkidici ilə doldurulmuş paker şəklində yerinə yetirilmiş ayırıcı ilə təchiz olunub və pakerin boşluğu içiboş ştokda yerinə yetirilmiş radial dəliklərlə əlaqələndirilib, bununla yanaşı porşen və silindr, porşenin yuxarı kənar vəziyyətində pakeraltı və pakerüstü fəzaları əlaqələndirən radial dəliklərlə təchiz olunub.

- (21) a2004 0061
(22) 09.04.2004
(51)⁷E 21B 43/00
(71) «Balaxanineft» Neft və Qazçıxarma İdarəsi (AZ)
(72) Məmmədov Mübariz Rza oğlu, Kazımov Şükürəli Paşa oğlu, Əliverdizadə Tale Kərim oğlu, Əliyev Ramiz Sadıx oğlu, Abdinov Vaqif Yunis oğlu, Qəhrəmanov Vəli Qüdrət oğlu (AZ)
(54) DƏRİNLİK NASOS QURĞUSU.

(57) İxtira neftin ştanqlı dərinlik nasos qurğusu ilə çıxarılmasına aiddir. İxtiranın məsələsi mancaq dəzğahının balansir başlığına düşən dinamik yüklərin azaldılmasıdır. Məsələ bu yolla həll olunub: dərinlik nasos qurğusu, dərinlik nasosundan, bir-birilə bağlı olan ştanq kəmərinə, mərkəzi kanalla və porşenlə təchiz olunmuş pardaxlanmış ştokun asılması üçün mancaq dəzğahının traverslərinə və quyunun atqı xəttindən ibarət olmaqla, ixtiraya əsasən, quyunun atqı xətti maye sərfinin tənzimləyicisi ilə təchiz olunub, pardaxlanmış ştok, onun traverslərə nisbətən irəli-geri hərəkətini məhdudlaşdıran aşağı və yuxarı həlqəvi çıxıntılı olan ox vasitəsilə traverslərə birləşdirilib, bu zaman oxun çıxıntılı arasındakı məsafə onlarla qarşılıqlı əlaqədə olan traverslərin xarici səthləri arasında olan məsafədən çoxdur.

BÖLMƏ F

MEXANİKA, İŞIQLAMA, İSİTMƏ, MÜHƏRRİK VƏ NASOSLAR, SİLAH VƏ SÜRSAT, PARTLAMA İŞLƏRİ

F 02

- (21) a2003 0180
(22) 04.08.2003
(51)⁷F 02M 31/00; F 02 B 55/02
(71)(72) Əliyev Tahir Eyyvaz oğlu (AZ)
(54) YANACAĞIN MÜHƏRRİKƏ DAXİL EDİLMƏSİNDƏN ƏVVƏL HAZIRLANMASI ÜSULU VƏ QURĞU.
(57) İxtira, yanacağın və ya yanar qarışığın daxiliyanma mühərriklərinə verilməsi üçün olan sistemlərə aiddir və

avtomobil sənayesində istifadə oluna bilər. Yanacağın mühərrikə daxil edilməsindən əvvəl hazırlanması üsulu təklif olunur, üsul özündə yanacağın turbulizə və konversiyasını birləşdirir, turbulizə üzən kamerada borulu valın, sürəti ayırıcı valın fırlanma sürətinə bərabər fırlanan borulu valda və hərəkət edən gövdədə quraşdırılmış maqnitburaxan arasındakı maqnit sahəsində borulu valın fırlanması yolu ilə aparılır, bunun nəticəsində yanacağın yüngül komponentləri maye halından qaz halına keçirlər, yanacağın qalan ağır komponentlərinin konversiyası isə termiki olaraq 120-450°C temperaturda buxar kamerasında aparılır. Qaz əmələgəlmənin sürəti, həmçinin hərəkət edən gövdənin fırlanma sürəti ilə fərdi olaraq tənzimlənir, buxar kamerasında ağır komponentlərin qızdırılması və buxarlandırılması daxili yanma mühərrikinin işlənməmiş qazlarının istiliyi ilə və/və ya elektrik qızdırıcı elementlə həyata keçirilir. Yanacağın mühərrikə daxil edilməsindən əvvəl hazırlanması qurğusuna gövdə və maqnitlər daxildir, gövdə üzən kameradan ibarətdir, onun daxilində üzgəc, kronşteyn, maqnit-buraxanlarla ling sistemi vasitəsilə əlaqələnmə borulu kecid, jikler, iynəli klapan, yanacaq üçün kecid, qaz üçün kecid, buxar kamerası, elektrik qızdırıcı element, hərəkətsiz gövdənin daxilində yerləşdirilmiş fırlanan gövdə ilə diyircəklər vasitəsilə əlaqəli olan, fırlanan borulu valın maye yanacağı daha yaxşı səpəlməsi üçün yan səthin perimetri boyu dəşiklərə malik, hərəkətsiz borulu ştoka geydirilmiş, torlu pərləri olan fırlanan borulu valdan ibarət fırlanma qovşağı, fırlanan gövdədə və fırlanan borulu valda yerləşən və yüksək induktiv maqnit materialdan hazırlanmış lövhə şəklində maqnitburaxanlar quraşdırılmışdır, özü də hərəkət edən gövdə dəşik vasitəsilə bərkidicinin oxu ilə buraxın köməyi ilə əlaqələndirilmişdir, və əlavə olaraq buxar kamerası və elektrik qızdırıcı elementə malikdir.

F 04

(21) a2004 0063
(22) 09.04.2004
(51)⁷F 04B 47/02

(71) «Balaxanəft» Neft və Qazçıxarma İdarəsi (AZ)
(72) Məmmədov Mübariz Rza oğlu, Kazımov Şükürəli Paşa oğlu, Kamilov Mirnağı Ağaseyid oğlu, Əliverdizadə Tale Kərim oğlu, Mövlamov Şahbala Siqbat oğlu, Abdinov Vaqif Yunis oğlu, Qəhrəmanov Vəli Qüdrət oğlu (AZ)

(54) ŞTANQLI QUYU NASOSU.

(57) İxtiranın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, ştanqlı quyü nasosu, silindrdən, onun içində araboşluğu ilə yerləşdirilmiş xarici həlqəvi oyuqlu içiboş plunjerdən, plunjer boşluğunu araboşluğu və əlaqələndirən və çıxışı oyuğun dibində yerləşdirilmiş ən azı bir kanaldan ibarət olmaqla, plunjerin yan səthinə paralel yerləşdirilmiş həlqəvi oyuğun dibi yuxarı divarla düz bucaq əmələ gətirir, aşağı divar isə fiqurlu yerinə yetirilməklə, plunjer oxu ilə 10° bucaq əmələ gətirir, bu halda plunjerin kanalı oyuğun dibinə nisbətən tangensial yerləşdirilib.

(21) a2003 0173
(22) 25.07.2003
(51)⁷F 04F 5/04

(71)(72) Vəliyev Fuad Həsən oğlu, Quliyev İbrahim Səid oğlu, Abbasov Vaqif Məcid oğlu (AZ)
(54) QUYU EJEKTOR QURĞUSU.

(57) İxtira neftqazçıxarma sənayesi sahəsinə aid olub, qazlift və erlift üsulu ilə neftçıxarmada və həmçinin quyuların mənimsənilməsində istifadə edilə bilər. İxtiranın məsələsi ejektor qurğusunun konstruksiyasının sadələşdirilməsi və F.İ.Ə-nin artırılmasıdır. Qarşıya qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, quyü ejektor qurğusu, qaldırıcı boru kəməri, onun daxilində yerləşmiş mərkəzi kanalı olan şırnaqlı aparat daxil olmaqla, qaldırıcı boru kəməri iki sıradan ibarətdir və birinci sırada kipləşdirici element yerləşdirilib, şırnaqlı aparat isə cilalanmış içiboş, dəyişilən ştokla təchiz edilib.

F 16

(21) a2005 0020
(22) 28.01.2005
(51)⁷F 16F 15/08; B 24B 5/06

(71) Azərbaycan Texniki Universiteti (AZ)
(72) Həsənov Yusif Nadir oğlu (AZ)
(54) DEMPFERLƏNMİŞ ALMAZ DAİRƏLİ CİLANMA BAŞLIĞI.

(57) İxtira maşınqayırma sahəsinə, irəliləmə - fırlanma hərəkətli detalların cilalanmasına aiddir və xüsusi ilə detalların daxili dəliklərinin səthlərinin emalında, cilalanma başlığı kimi istifadə edilə bilər. Təklif olunan dempferlənmiş almaz dairəli cilalanma başlığı uzununa oxu mərkəzdən keçən valdan və valda bərkidilmiş almaz cilalanma dairəsindən ibarətdir, almaz cilalanma dairəsinin daxili tərəfinə polad silindr preslənmişdir, belə ki, valın səthi və polad silindrin daxili səthi uzununa iki tərəfi açıq spon yarıqları ilə hazırlanmış və bir-birilə prizma şəkilli spon civi vasitəsilə birləşmişlər, almaz cilalanma dairəsi bir tərəfdən vint şəkilli yayla bərkidilmiş, digər tərəfinə isə silindrik məsəməli rezin ara qatı qoyulmuşdur. Bununla detalların səthinin emalının dəqiqliyinin və keyfiyyətinin artırılması təmin olunur.

BÖLMƏ G**FİZİKA****G 01**

(21) a2001 0205
(22) 11.12.2001
(51)⁷G 01B 21/02, 21/14

(71)(72) Abdullayev Qurban Sadıx oğlu, Zəkəryəyeva Mələhət Soltan qızı (AZ)
(54) BORULARIN ÖLÇÜLƏRİNİ AVTOMATİK ÖLÇMƏK ÜÇÜN QURĞU.

(57) İxtira nəzarət-ölçü texnikasına aiddir və elastik avtomatik xətlərdə hərəkət edən boruların kontaktlı nəzarəti və ölçülməsi üçün istifadə edilə bilər. İxtiranın məsələsi 12 m uzunluğa qədər olan boruların ölçülərinin ölçülməsinin avtomatlaşdırılmasından ibarətdir. Qarşıya qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, gövdədən, fotonəzərət elementindən, giriş siqnallarının formalaşdırıcısından, ölçü intervallarının formalaşdırıcısından, sayğaclar düyünündən, EHM və AİS ilə əlaqə düyünündən ibarət olan boruların ölçülərini avtomatik ölçmək üçün qurğu, gövdənin əks tərəflərində yerləşən, ştoklarında boruların daxili diametrini ölçmək üçün sanqalı mexanizm quraşdırılmış iki teleskopik pnevmosilindrlə, borunun uzunluğunu ölçmək üçün pnevmosilindrlərin ştokları və uzunluqölçənə qarşılıqlı hərəkətdə olan mexanizmlə təmin edilmişdir.

(21) a2003 0213

(22) 28.10.2003

(51)⁷G 01F 1/20, 1/684, 1/76; G 01P 5/14

(71) Milli Aviasiya Akademiyası (AZ)

(72) Hacıyev Namiq Cəfər oğlu, Nəbiyev Rasim Nəsim oğlu, Şükürov Səməd Abdul oğlu (AZ)

(54) MAYE AXININDAN BASQI GÖTÜRMƏK ÜSULU VƏ ONUN YERİNƏ YETİRİLMƏSİ ÜÇÜN QURĞU.

(57) İxtiranın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, axından basqı götürmək üsulu, axının canlı kəsiyinin bir neçə nöqtəsindən zond vasitəsilə dinamik basqının götürülməsindən və ortalaşdırılmasından ibarət olmaqla, axından dinamik, statik və injeksiya basqılarını bir canlı kəsikdən eyni zamanda götürüb ortalaşdırırlar, bu halda dinamik və injeksiya basqı qəbulu yerlərini zondun divarlarından uzaqlaşdırırlar. Bu üsulu yerinə yetirmək üçün basqı qəbulu qurğusu, divarlarında dəşikləri olan dinamik ortalaşdırıcı zondlardan ibarət olub, əlavə olaraq statik və injeksiya ortalaşdırıcı zondlarından ibarətdir və onlar dinamik ortalaşdırıcı zondla birlikdə bir flans üzərində yerləşdirilib, belə ki, dinamik və injeksiya zondlarının dəşiklərində basqı qəbulu başlıqları bərkidilib.

(21) a2003 0263

(22) 29.12.2003

(51)⁷G 01N 3/32

(71) Geofizika və Mühəndis Geologiyası İstehsalat Birliyinin Azərgeofizika Elmi-Tədqiqat İnstitutu, Şixəliyev Yusif Ataman oğlu, Qauzer Henrix Yevgenyeviç, Qauzer Natalya Yuryevna (AZ)

(72) Şixəliyev Yusif Ataman oğlu, Qauzer Henrix Yevgenyeviç, Qauzer Natalya Yuryevna (AZ)

(54) SÜXUR NÜMUNƏLƏRİNDƏ ENİNƏ DALĞALARIN SÜRƏTİNİN TƏYİNİ ÜSULU.

(57) İxtira, petrofiziki parametrlərin təyininə aiddir və süxur nümunələrində eninə dalğaların yayılma sürətlərinin v_s qiymətlərini təyin etməyə, eyni zamanda, tikinti materiallarının mexaniki xüsusiyyətlərini və keyfiyyətini təyin

etməyə imkan verir. İxtiranın məqsədi, nümunə və qəbul edici arasında bilavasitə təmasın mövcudluğundan asılı olmayaraq yalnız uzununa dalğanın oyadıcısından istifadə etməklə, eninə dalğaların yayılma sürətlərinin qiymətlərini təyin etməyə imkan verən üsulun işlənilib hazırlanmasından ibarətdir. Süxur nümunələrində eninə dalğaların sürətinin təyini üsulu, əks olunan uzununa dalğaların amplitudunu ölçərək eninə dalğa sürətinin birbaşa təyininə nəzərdə tutulur, ölçü aparılan zaman süxur nümunəsi ilə uzununa dalğaların oyadıcısı arasında təmas akustik bircins maye mühit vasitəsi ilə həyata keçirirlər, qəbul ediciləri isə həmin mühitdə elə yerləşdirirlər ki, məlum bucaq altında əks olan dalğaların qeydini təmin edirlər. Daha sonra eninə dalğaların yayılma sürətlərinin v_s qiymətlərini müvafiq düsturlar vasitəsilə hesablayırlar.

(21) a2004 0068

(22) 13.04.2004

(51)⁷G 01N 13/00, 21/31

(71) Azərbaycan Milli Aerokosmik Agentliyi (AZ)

(72) Həsənov Əflatun Mürsəl oğlu, Səmədov Etibar Əli oğlu, Məlikova Sevinc Zellabdin qızı (AZ)

(54) OKSİDLƏRİN SƏTHİ QURULUŞUNUN İNFRA-QIRMIZI SAHƏDƏ TƏDQIQ ÜSULU.

(57) İxtira oksidlərin səthi quruluşunun OH-qrupların udulma sahədə $4000-3000 \text{ sm}^{-1}$ tədqiqi üçün nəzərdə tutulub və oksidlərin səthində funksional qrupların nisbətini qiymətləndirməyə imkan verir. İxtiranın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, oksidlərin səthi quruluşunun infra-qırmızı sahədə tədqiq üsulu, polimer matrisaya presləndirilmiş analiz olunan oksidin OH-qrup səthlərinin ($4000-3000 \text{ sm}^{-1}$) sahəsində infra-qırmızı udulma spektrləri üzrə olmaqla, analiz olunan oksidi əvvəlcədən bir saat müddətində özəkdə termovakuumlaşdırırlar və vakuum şəraitində polimer tozu ilə əridirlər, OH-qrup səthlərinin udulma tezlikləri və intensivliklərinə əsasən isə oksid səthində kation atomlarının nisbətini və koordinasiyasını müəyyələşdirirlər. İxtira geniş çeşidli fiziki-kimyəvi laboratoriyalarda istifadə oluna bilər.

G 11

(21) a2004 0108

(22) 21.05.2004

(51)⁷G 11C 27/02; G 06F 3/02

(71) Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti (AZ)

(72) Abbasov Həsənqulu Abbas oğlu, Mehdiyeva Səlimə İbrahim qızı, Cavadova Mirfatma Mirbaba qızı (AZ)

(54) MATRISALI YADDAŞ QURĞUSU.

(57) İxtira elektron texnikasına, informasiyanın işlənməsi və paylanması şəbəkələrinə, kompüter texnikasına, avtomatlaşdırma sistemlərinə aiddir və xüsusən də istənilən tutumlu yaddaş qurğularının informasiya işlənməsi sistemlərində istifadə oluna bilər. İxtiranın məsələsi yaddaş elementlərinin dayanıqlı işini təmin etmək və matrisali yad-

daş qurğusunun etibarlılığını artırmaqdır. Məsələ elə həll olunur ki, matrisalı yaddaş qurğusu, yaddaş elementli matrisanın hər yuvasına qoşulmuş müvafiq giriş və çıxışlarla vertikal və horizontal şinlərdən ibarətdir, ixtiraya görə, horizontal şinlər matrisalı yaddaş yuvasının verlik şinləri ilə cüt əmələ gətirən şəkildə yerinə yetirilmişdir, onların hər biri işə düşmə gərginlikli mürəkkəb yarımkeçiricilər əsasında diodların bir-birilə birləşməsi şəklində hazırlanmışdır, belə ki, birinci diodun anodu «C+1/3U» birinci horizontal şin cütü ilə, onun katodu ikinci və üçüncü diodların anodları ilə birləşmişdir, axırındakı açıcı diod və rezistor vasitəsilə qurğunun korpusuna bağlanır, ikinci diodun katodu «C-1/3U» birinci cütün ikinci horizontal şininə bağlanır, dördüncü diodun katodu açıcı diodun anoduna birləşir, onun anodu isə çıxışa bağlanmışdır, üçüncü diodun katodu «C+(-)2/3U» birinci vertikal şinlə birləşmişdir, burada U-matrisanın yaddaş elementinin keçirilməsi üçün gərginliyin tam qiyməti; C-matrisanın yaddaş tutumunun qiymətidir.

BÖLMƏ H**ELEKTRİK****H 01**

- (21) a2004 0131
(22) 23.06.2004
(51)⁷H 01L 31/08
(71) Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Fizika İnstitutu (AZ)
(72) Paşayev Arif Mir-Cəlal oğlu, Əliyev Vüqar Əmir oğlu, Rüstəmov Vaqif Cəbrayıl oğlu (AZ)
(54) FOTOELEKTRİK SPEKTR ANALİZATORU.

(57) İxtira işıq enerjisinin elektrik enerjisinə çevrilməsi texnikasına, xüsusilə də yaxın infraqırmızı (İQ) şüalanmanın fotoqəbuledicilərinə aiddir və optik şüalanma spektrlərinin analizatorlarında tətbiq oluna bilər. Belə fotoqəbuledici kosmik aparatların qarşılıqlı axtarış və yaxınlaşma sistemlərində, habelə aviasiya texnikasının navigasiya sistemlərində tətbiq oluna bilər. İxtiranın əsas məsələsi - fotoelektrik spektr analizatorlarının hazırlanma texnologiyasının sadələşdirilməsi, idarəedici gərginliklərin azaldılması və spektrin yaxın İQ diapazonda işləməsinin təmin etməkdən ibarətdir. Fotoelektrik spektr analizatorunda çıxışları olan fotohəssas element TlInSe_2 monokristalları əsasında hazırlanmışdır.

- (21) a2004 0133
(22) 23.06.2004
(51)⁷H 01L 31/08
(71) Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Fizika İnstitutu (AZ)
(72) Paşayev Arif Mir-Cəlal oğlu, Əliyev Vüqar Əmir oğlu, Rüstəmov Vaqif Cəbrayıl oğlu (AZ)
(54) YARIMKEÇİRİCİ FOTOREZİSTOR.

(57) İxtira işıq enerjisinin elektrik enerjisinə çevrilməsi texnikasına, xüsusi halda fotorezistorlara aiddir. Belə fotorezistorlar kosmik aparatların qarşılıqlı axtarış və yaxınlaşma sistemlərində, habelə aviasiya texnikasının navigasiya sistemlərində tətbiq oluna bilər. İxtiranın məsələsi yarımkeçirici fotorezistorların hazırlanma texnologiyasının sadələşdirilməsi, deformasiya etmək zərurətinin aradan qaldırılması və spektral folohəssaslığın yüksəldilməsindən ibarətdir. Qarşıya qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, yarımkeçirici fotorezistorda TlInSe_2 kristalları əsasında fotohəssas elementi olmaqla, ixtiraya görə, fotohəssas element əvvəlcədən termik emal olunmuş TlInSe_2 kristallarından hazırlanıb.

- (21) a2004 0054
(22) 05.04.2004
(51)⁷H 01M 4/16
(71)(72) Qurbanov Əbülfəz Abdulla oğlu (AZ)
(54) QURĞUŞUNLU AKKUMULYALORUN ELEKTRODLARININ FORMALAŞDIRILMASI ÜSULU.

(57) Elektrodların formalaşdırılması akkumulyatorun qütblərini dəyişməklə qərarlaşmış eyni cərəyan şiddəti ilə iki dəfə aparılır. Qurğuşunlu akkumulyatorun istehsal texnologiyasını dəyişməklə və elektrofiziki parametrləri yaxşılaşdırmaqla xidmət müddətinin və faydalı tutumun artırılmasına, daxili müqavimətin və özüboşalmanın azalmasına nail olunur.

H 02

- (21) a2004 0065
(22) 09.04.2004
(51)⁷H 02N 2/00
(71) Azərbaycan Texniki Universiteti (AZ)
(72) Məmmədov Əlixan Heydər oğlu, Rəsulov Cabit Məhəmməd oğlu (AZ)
(54) PYEZOELEKTRİK GƏRGİNLİK GENERATORU.

(57) İxtira elektrotexnika sahəsinə, məhz pyezoelektrik gərginlik generatorlarına aiddir və gərginlik mənbəyi kimi istifadə oluna bilər. Tərkibinə gövdədə yerləşdirilmiş və yan səthinə yaylı elementlərlə millər sıxılmış rotor, sərt cisimlə bağlı pyezosaxsı elementlər və tərpənməz hissə daxil olan pyezoelektrik gərginlik generatoru təklif olunmuşdur. Generator rotorda və generatorun tərpənməz hissəsində sərt bərkidilən istiqamətləndirici oymaqlarda yerləşdirilmiş sabit maqnitlər cütü şəklində yerinə yetirilmişdir, belə ki, generatorun tərpənməz hissəsində yerləşdirilmiş sabit maqnitlərdən bir cütü eyni adlı qütblərlə bir-birinə qarşı yönəldilmiş və onlardan biri oymağın gövdəsinə, o birisi pyezosaxsı elementə sərt bərkidilmişdir, istiqamətləndirici oymaqlarda yerləşdirilmiş o biri cütün sabit maqnitəri isə birinci cütlə oxşar olaraq rotorda sərt bərkidilmiş və eyni adlı qütbləri ilə qarşı-qarşıya yönəldilmişdir, onlardan biri oymağın gövdəsinə, o biri isə milə sərt bərkidilmişdir.

dilmişdir, həm də millər fırlanan diyircəklərlə, pyezosaxsı elementlər isə kürəşəkilli ucluqlarla təchiz edilmişdir, bu halda kürəşəkilli ucluqları olan bir-birinə yaxın qonşu hər iki pyezosaxsı elementin və rotora bərkidilmiş istiqamətləndirici oymaqlarda yerləşdirilmiş milin arasında fırlanan diyircəklər qoyulmuşdur.

İXTİRALAR ÜZRƏ İDDİA SƏNƏDLƏRİNİN
GÖSTƏRİCİLƏRİ

SAY GÖSTƏRİCİSİ

İddia sənədinin nömrəsi	İndeks (BPT) (7 redaksiya)	İddia sənədinin nömrəsi	İndeks (BPT) (7 redaksiya)	İddia sənədinin nömrəsi	İndeks (BPT) (7 redaksiya)	İddia sənədinin nömrəsi	İndeks (BPT) (7 redaksiya)
99/001340	C 09K 7/00	a2003 0228	E 02B 9/04	a2004 0054	H 01M 4/16	a2004 0119	C 07C 31/10
a2001 0205	G 01B 21/02		E 02B 15/00	a2004 0057	C 07C 29/76	a2004 0119	A 23L 1/211
	G 01B 21/14	a2003 0234	C 10G 21/00		C 07C 31/20		A 23L 1/212
a2002 0219	C 10G 33/04		C 10G 21/16	a2004 0058	C 10C 3/04	a2004 0120	B 65C 3/16
a2003 0151	E 21B 21/00	a2003 0239	E 04H 9/02	a2004 0061	E 21B 43/00	a2004 0131	H 01L 31/08
a2003 0152	B 01J 23/75		E 02D 27/34	a2004 0063	F 04B 47/02	a2004 0133	H 01L 31/08
	B 01J 21/04		G 01V 1/00	a2004 0065	H 02N 2/00	a2004 0134	E 21B 27/00
	B 01J 35/10	a2003 0263	G 01N 3/32	a2004 0068	G 01N 13/00	a2004 0153	C 02F 1/46
	C 10G 2/00	a2004 0005	C 22C 38/00		G 01N 21/31		C 02F 1/48
	C 07C 1/04	a2004 0040	C 01B 19/04	a2004 0074	A 01C 7/00	a2004 0154	A 61K 35/78
a2003 0173	F 04F 5/04	a2004 0043	C 09K 5/00	a2004 0076	A 61K 35/78		A 61P 33/00
a2003 0180	F 02M 31/00		C 09K 5/20		A 61P 31/10	a2004 0169	C 09B 61/00
	F 02B 55/02	a2004 0044	C 07J 9/00	a2004 0092	C 10G 15/10	a2005 0018	B 24B 7/14
a2003 0213	G 01F 1/20		C 10M 119/16	a2004 0106	A 21C 1/06	a2005 0019	B 24B 5/06
	G 01F 1/684	a2004 0050	A 61K 35/78	a2004 0108	G 11C 27/02		B 24B 41/047
	G 01F 1/76		A 61P 33/00		G 06F 3/02	a2005 0020	F 16F 15/08
	G 01P 5/14	a2004 0053	B 24B 37/04	a2004 0113	C 07C 29/74		B 24B 5/06

SİSTEMATİK GÖSTƏRİCİSİ

İndeks (BPT) (7 redaksiya)	İddia sənədinin nömrəsi	İndeks (BPT) (7 redaksiya)	İddia sənədinin nömrəsi	İndeks (BPT) (7 redaksiya)	İddia sənədinin nömrəsi	İndeks (BPT) (7 redaksiya)	İddia sənədinin nömrəsi
A 01C 7/00	a2004 0074	B 24B 41/047	a2005 0019	C 10G 15/10	a2004 0092	F 16F 15/08	a2005 0020
A 21C 1/06	a2004 0106	B 65C 3/16	a2004 0120	C 10G 21/00	a2003 0234	G 01B 21/02	a2001 0205
A 23L 1/211	a2004 0119	C 01B 19/04	a2004 0040	C 10G 21/16	a2003 0234	G 01B 21/14	a2001 0205
A 23L 1/212	a2004 0119	C 02F 1/46	a2004 0153	C 10G 33/04	a2002 0219	G 01F 1/20	a2003 0213
A 61K 35/78	a2004 0050	C 02F 1/48	a2004 0153	C 10M 119/16	a2004 0044	G 01F 1/76	a2003 0213
A 61K 35/78	a2004 0076	C 07C 1/04	a2003 0152	C 22C 38/00	a2004 0005	G 01F 1/684	a2003 0213
A 61K 35/78	a2004 0154	C 07C 29/74	a2004 0113	E 02B 9/04	a2003 0228	G 01N 3/32	a2003 0263
A 61P 31/10	a2004 0076	C 07C 29/76	a2004 0057	E 02B 15/00	a2003 0228	G 01N 13/00	a2004 0068
A 61P 33/00	a2004 0050	C 07C 31/10	a2004 0113	E 02D 27/34	a2003 0239	G 01N 21/31	a2004 0068
A 61P 33/00	a2004 0154	C 07C 31/20	a2004 0057	E 04H 9/02	a2003 0239	G 01P 5/14	a2003 0213
B 01J 21/04	a2003 0152	C 07J 9/00	a2004 0044	E 21B 21/00	a2003 0151	G 01V 1/00	a2003 0239
B 01J 23/75	a2003 0152	C 09B 61/00	a2004 0169	E 21B 27/00	a2004 0134	G 06F 3/02	a2004 0108
B 01J 35/10	a2003 0152	C 09K 5/00	a2004 0043	E 21B 43/00	a2004 0061	G 11C 27/02	a2004 0108
B 24B 5/06	a2005 0019	C 09K 5/20	a2004 0043	F 02B 55/02	a2003 0180	H 01L 31/08	a2004 0131
B 24B 5/06	a2005 0020	C 09K 7/00	99/001340	F 02M 31/00	a2003 0180	H 01L 31/08	a2004 0133
B 24B 7/14	a2005 0018	C 10C 3/04	a2004 0058	F 04B 47/02	a2004 0063	H 01M 4/16	a2004 0054
B 24B 37/04	a2004 0053	C 10G 2/00	a2003 0152	F 04F 5/04	a2003 0173	H 02N 2/00	a2004 0065

FAYDALI MODELƏ DAİR İDDİA SƏNƏDLƏRİ BARƏDƏ MƏLUMATLARIN DƏRCİ

(21) U2004 0006

(22) 24.05.2004

(51)⁷F 03B 13/10, 17/06

(71)(72) Qaraşov Cəlil Şamil oğlu, Cəlilzadə Şamil İlqar oğlu (AZ)

(54) ELEKTRİK ENERJİSİ ALMAQ ÜÇÜN QURĞU.

(57) Dəniz və çay sahilində mövcud boru kəmərinə və nasos stansiyasını istifadə etməklə ucuz və ekoloji təmiz elektrik mənbəi almaq üçün, elektrik enerjisi almaq üçün qurğuda boru kəməri, yerüstü generatora birləşmiş pər qurğusu olan pər bloku ilə təchiz olunmuşdur.

**FAYDALI MODEL LƏR ÜZRƏ İDDİA SƏNƏDLƏRİNİN
GÖSTƏRİCİLƏRİ****SAY GÖSTƏRİCİSİ**

İddia sənədinin nömrəsi	İndeks (BPT) (7 redaksiya)
U2004 0006	F 03B 13/10 F 03B 17/06

SİSTEMATİK GÖSTƏRİCİSİ

İndeks (BPT) (7 redaksiya)	İddia sənədinin nömrəsi
F 03B 13/10 F 03B 17/06	U2004 0006 U2004 0006

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ DÖVLƏT REYESTRİNƏ DAXİL EDİLMİŞ İXTİRA PATENTLƏRİ HAQQINDA MƏLUMATLARIN DƏRCİ

BÖLMƏ A

İNSANIN HƏYATI TƏLƏBATLARININ TƏMİN EDİLMƏSİ

A 01

(11) i2005 0076 (21) a2002 0188
(51)⁷A 01B 43/00 (22) 14.10.2002
(44) 03.03.2004
(71)(72)(73) Məmmədov Ramiz Musa oğlu, Quliyev
Həsən Yusif oğlu, Kuznetsov Yuri Akimoviç, Nov-
ruzov Xasay Yusif oğlu (AZ)
(54) DAŞYIĞAN MAŞIN.

(57) Daşyığan maşın, çərçivə ilə yerləşli təkərləri, torpaq qazıcı gəvahlər, biter-qaldırıcı, transportyor separator və daş qəbul edən bunker daxil olmaqla, onunla fərqlənir ki, qazıcı gəvahlər, aralıq sıxıcı oymaqları olan vala oturdulmuş daraq şəklində hazırlanıb və darağın dişləri arxa tərəfindəki yarıqlar vasitəsilə sonu çərçivə ilə əlaqələnməmiş resorlarla birləşib, belə ki, darağın dişləri arasında biter-qaldırıcının dişləri yerləşib, həmçinin çərçivənin üzərində biter-qaldırıcı və daraq valı ilə əlaqələnməmiş vibrator yerləşdirilib, bu zaman daraq dişlərinə nəzərən vəziyyətini tənzimləmək imkanı ilə biter-qaldırıcının valı yaylanmış qollar üzərində yerləşdirilib.

(11) i2005 0081 (21) a2002 0189
(51)⁷A 01B 73/00 (22) 14.10.2002
(44) 20.06.2004
(71)(72)(73) Məmmədov Ramiz Musa oğlu, Quliyev
Həsən Yusif oğlu, Novruzov Xasay Yusif oğlu,
Kuznetsov Yuri Akimoviç (AZ)
(54) ASMA KULTIVATOR-SƏPƏN MAŞINLARI
AQRƏQATLAŞDIRAN QOŞQU.

(57) 1. Asma kultivator - səpən maşınları aqrəqatlaşdırən qoşqu, asqılı iki təkərli gediş və mil daxil olmaqla, onunla fərqlənir ki, təkərli gedişin oxu üzərində daxilində ştoku olan hidrosilindr yerləşmiş içi boş şaquli dayağ quraşdırılıb, dayağın üzərinə asqı qolları bərkidilmiş həlqə geydirilib, bu zaman, milin boşluğunda bir ucu hidrosilindr ştokunun barmağı ilə, digər ucu milin dişləsi ilə bərkidilmiş tros yerləşdirilib, belə ki, tros təkər gedişi oxundan və dönnən oynaq həlqə vasitəsilə hidrosilindrlə əlaqəsi olan dayağın oxunda yerləşdirilmiş diyircəkdən keçir.

2. 1-ci bənd üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, dayağ daxilində yerləşmiş hidrosilindr ştokunda yarıqlı yolla və həlqə ilə əlaqələnməmiş barmaq var, belə ki, yarıqlı yol dayağın aşağı hissəsində düzxətli, daha sonra spiralvari yerinə yetirilib.

(11) i2005 0082 (21) a2002 0211
(51)⁷A 01M 7/00 (22) 08.11.2002
(44) 29.12.2003

(71)(72)(73) Məmmədov Ramiz Musa oğlu, Quliyev
Həsən Yusif oğlu, Məmmədov Nəbi Əli oğlu, Mir-
salahov Mirnaib Mirqoca oğlu, Novruzov Xasay
Yusif oğlu (AZ)
(54) DUMAN ALMAQ ÜÇÜN QURĞU.

(57) 1. Duman almaq üçün qurğu, dayağı-nasos stansiyası, təzyiqli mayeni vuran qısa borusu, duman əmələgətirən mexanizm, havaistiqamətləndirənin içərisində yerləşən ventilyatorları olub, onunla fərqlənir ki, duman əmələgətirən mexanizmin hava borusu qıfla, mexanizmin hava borusunda təzyiqli nizamlayan örtüklərlə təmin olunub, hava-istiqamətləndirənin sonu, otrucağı üfqi qabırğaları şaqulisindən böyük olan düzbucaqlı kəsik piramida formasında hazırlanıb.

2. 1-ci bənd üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, duman əmələgətirən mexanizmin gövdəsinin borusunun daxilində yerləşdirən havaborusu maye qabından keçir, axırncı arakəsmə ilə ayrılıb və ona maye qızdırıcı bərkidilib, arakəsmə mayenin qızdırılma zonasına keçməsi üçün deşiklərlə və qızdırıcının elementləri keçən ilgəklilik səkkiz formasında pəncərə ilə təchiz olunub, mexanizmin hava borusunun sonuna ionizatorun sivrisi bərkidilib, onu saxlayan dayağın dairəsi civli başlıqlı boruya sıxılır, borunun kəsik konus formasında araboşluğu və silindr formasında çıxış pəncərəsi var, başlığın səthinə içiboş kəsik konus formasında maye verimini nizamlayan rezinləşdirilmiş budadlandırıcı geydirilib, mexanizmin gövdəsinin sonuna yivlə, silindrin üç kəsik konusla birləşməsi şəklində hazırlanmış giriş hissəsi fiqurlu yerinə yetirilmiş ucluq bağlanıb, kəsik konusun birinciləri istiqamətləndiricilər, axırncısı isə mayeəksetdiricidir, ucluğun çıxış hissəsi silindrin əksetdirici və kəsik konus-sürətləndirici ilə birləşməsi şəklində hazırlanmışdır, həm də konus-sürətləndiricinin daxili səthi dielektrik materialla örtülmüşdür.

3. 2-ci bənd üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, ionizatorun sivrisini saxlayan radial uzrə bir-birindən və ionizatorun sivrisinə nəzərən eyni məsafədə yerləşən deşikləri var.

A 23

(11) i2005 0050 (21) a2003 0092
(51)⁷A 23L 1/09 (22) 08.05.2003
(44) 15.10.2004
(71)(72)(73) Abadov Məsim Kazim oğlu, Nəbiyev Əhəd
Əli oğlu, Babayev Şahlar Mahmud oğlu (AZ)
(54) İTBURNU MEYVƏLƏRİNDƏN QATILAŞDIRILMIŞ MƏHSULUN - BƏKMƏZİN ALINMASI
ÜSULU.

(57) İtburnu meyvələrindən qatılaşıdırılmış məhsulun alınması üsulu xammalın yuyulması və xırdalanması, xırdalanmış kütlənin su ilə qarışdırılması, cövhərin alınması, sonradan presləmə şirənin süzülməsindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, xırdalanmış kütləyə meyvələrin kütləsinə görə 15-20% su əlavə edirlər, qarışdırırlar, əvvəlcədən qaynayana qədər qızdırırlar və 5-8 dəqiqə ərzində saxlayırlar, alınmış filtratı isə vakuum altında bisməyə uğradırlar.

A 24

- (11) i2005 0045 (21) a2003 0049
(51)⁷A 24B 15/18 (22) 10.03.2003
(44) 20.06.2004
(71)(73) Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Radiasiya Problemləri İnstitutu, Rüstəmov Vasif Rüstəm oğlu, Kərimov Valeh Kərim oğlu, Qəribov Adil Abdulxalıq oğlu, Nəsirova Xalidə Yadulla qızı, Əliyev Səlimxan Mehrəli oğlu, Abbasova İradə Bəhlul qızı (AZ)

- (72) Rüstəmov Vasif Rüstəm oğlu, Kərimov Valeh Kərim oğlu, Qəribov Adil Abdulxalıq oğlu, Nəsirova Xalidə Yadulla qızı, Əliyev Səlimxan Mehrəli oğlu, Abbasova İradə Bəhlul qızı (AZ)

- (54) TÜTÜN TÜSTÜSÜNDƏ NİKOTİN VƏ QƏT-RANLARIN MİQDARININ AZALDILMASI ÜSULU.

(57) Tütün tüstüsündə nikotin və qətranların miqdarının azaldılması üsusu tütün xammalının oksidantlarla işlənməsini nəzərdə tutaraq, onunla fərqlənir ki, oksidant kimi, 15-30 kq tütün xammalına 1 kq hesabı ilə götürülmüş itburnu meyvələrinin (ROSA majalis Herrm) sulu ekstraktından istifadə edirlər.

A 47

- (11) i2005 0085 (21) a2003 0110
(51)⁷A 47F 11/06; H 05B 31/00, 33/00 (22) 27.05.2003
(44) 15.10.2004
(71)(72)(73) Əliyev Telman Xurşud oğlu (AZ)
(54) VİTRİNİN İŞIQLANDIRILMASI ÜÇÜN QURĞU.

(57) Vitrinin işıqlandırılması üçün qurğu, boşluğunda vitrin quraşdırılmış yüksəklən paneldən, işıqlandırma sisteminin elektrik elementlərindən, elektrik şəbəkəsinə qoşulmuş elektrodlu lampadan ibarət olub, onunla fərqlənir ki, vitrin şüşəsi öz aralarında elastik bərkidici və çərçivə ilə birləşdirilmiş düzbucaqlı lampa balonlar şəklində yerinə yetirilib, belə ki, hər lampa balonu bir yan tərəfdən boyu üzrə çıxıntıya və digər simmetrik tərəfdən boyu üzrə qanova malik olub, çıxıntı tərəfdən daxili yan səthi işıq şüasını əks etmək imkanı olan güzgü örtüyü ilə yerinə yetirilib, həmçinin çərçivənin xaricində işıq şüasını qəbul etmək imkanı olan fətohəssas element yerləşdirilib, bu zaman lampanın elektrodları girişinə gərginlik gücləndiricisi qoşulmuş rele vasitəsilə şəbəkəyə qoşulub, fətohəssas elementin çıxışı isə gərginlik gücləndiricisinin girişinə qoşulub.

A 61

- (11) i2005 0027 (21) a2000 0119
(51)⁷A 61 B 10/00, 18/04 (22) 28.04.2000
(44) 29.06.2001
(71)(72)(73) İsmaylov İlqar Kamal oğlu (AZ)

(54) BİOPSİYA ÜÇÜN QURĞU.

(57) Biopsiya üçün qurğu iki qarşı-qarşıya duran halqa şəklində yerinə yetirilmiş intiqaldan və borunun işçi olmayan ucunda dəstək-halqadan ibarət olub, onunla fərqlənir ki, işçi ucunda yanaqçılar-koaqulyator yerləşən və mufta vasitəsilə intiqalla birləşən boru izolyasiya daxilinə yerləşdirilmiş buraz şəklində yerinə yetirilmişdir, mufta öz növbəsində konnektor vasitəsilə generatorun şnurunun ştekkləri ilə birləşmişdir.

- (11) i2005 0061 (21) a2003 0061
(51)⁷A 61B 17/00; A 61M 25/00 (22) 30.07.2003
(44) 15.10.2004

- (71) Baxşəliyev Fikrət Məhərrəm oğlu, Məmmədova İradə Xanlar qızı; Azərbaycan Tibb Universiteti (AZ)

- (72) Baxşəliyev Fikrət Məhərrəm oğlu, Məmmədova İradə Xanlar qızı (AZ)

- (54) UŞAQLIQ BQRULARININ MÜAYİNƏSİ VƏ OKKLYUZİYASI ÜÇÜN TƏRTİBAT.

(57) Uşaqliq borularının müayinəsi və okklyuziyası üçün tərtibat açıq yan dəlikləri olan əyilmiş işçi uca, əsasında tutqaca və qalınlaşmaya malik olan ginekoloji içiboş kateterdən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, əlavə olaraq, işçi ucunun yaxınlığında açıq yan dəliklərə və hava ilə doldurulan rezin balona malik olan kişi foley kateterindən ibarətdir, bu da kateterin rezin divarı daxilində, melal borunun qoyulması üçün kəsiklə təmin olunmuş əlavə şaxəli kanalla birləşib, bu zaman ginekoloji içiboş kateter dirənənə qədər kip şəkildə kişi foley kateterinin boşluğuna salınmışdır, hər iki kateterin işçi uclarında olan yan dəliklər üst-üstə düşürlər, foley kateterinin hava ilə doldurulan rezin balonu qurğunun işçi ucunun yan dəliklərinin yanında yerləşir, bu zaman tutqac və metal borunun əsasında qalınlaşma rezin borudakı kəsikdən çıxırlar.

- (11) i2005 0026 (21) a2002 0182
(51)⁷A 61F 2/06; A 61L 33/1 (22) 01.10.2002
(44) 20.06.2004

- (71)(72)(73) Hacıyev Nazim Əli oğlu (AZ)

- (54) MAGİSTRAL DAMARLARIN ZƏDƏLƏNMƏSİ ZAMANI ORQANLARIN MÜVƏQQƏTİ QAN İLƏ TƏCHİZATI ÜÇÜN QURĞU.

(57) Magistral damarların zədələnməsi zamanı orqanların müvəqqəti qan ilə təchizati üçün qurğu silikon üçağızlı boru şəklində yerinə yetirilmiş endoprotezdən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, üçağızlı boru iki işıq yeri olan borudan ibarətdir və mərkəzində onun kiçik işıq yerində düz bucaq altında əyilmiş yoğun və kütləşmiş, möhkəm və hermetik olaraq şprislə birləşdirilmiş mikroirriqatora möhkəm və hermetik birləşmiş iynə yerləşir.

(11) i2005 0063
(51)⁷A 61K 7/02, 7/48
(44) 15.10.2004

(71)(72)(73) Həmzəyeva Zərifə Kamil qızı, Əskərova Cəmilə Cahangir qızı (AZ)

(54) ƏTRİYYAT-KOSMETİK VASİTƏLƏRİN İSTEHSALI ÜÇÜN BİOKOMPLEKS (VARIANTLAR).

(57) 1. Ətriyyat-kosmetik vasitələrin istehsalı üçün biokompleks bioaktiv maddə (BAM) və kompleks əmələ gətirən komponentlər tərkibindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, tərkibində komponentlərin aşağıdakı nisbətində, BAM kimi naftalan istifadə olunur, kompleks əmələ gətirən tərkib isə C, E, F, vitaminləri, ətirşah, qızılgül və reyhan efir yağları və struktur əmələ gətirən komponentlər saxlayır, kütlə %:

Naftalan	49,3-46,2
Vitaminlər	
C	7,9-8,1
E	5,9-6,1
F	5,9-6,1
Efir yağları	
Qızılgül	0,6-0,7
Ətirşah	1,4-1,6
Reyhan	1,9-2,1
Struktur əmələ gətirən komponentlər	27,0-29,5

2. 1-ci bənd üzrə biokompleks onunla fərqlənir ki, struktur əmələ gətirən komponentlər arı mumu və/və ya lanolin saxlayır.

3. Ətriyyat-kosmetik vasitələrin istehsalı üçün biokompleks BAM və kompleks əmələ gətirən komponentlər tərkibindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, tərkibində komponentlərin aşağıdakı nisbətində, BAM kimi vulkan gili istifadə olunur, kompleks əmələ gətirən tərkib isə döldurucu və aşağı molekullu spirtlər saxlayır, kütlə %:

Vulkan gili	55,6-54,4
Döldurucu	17,6-18,4
Aşağı molekullu spirtlər	26,8-27,2

4. 3-cü bənd üzrə biokompleks onunla fərqlənir ki, döldurucu talk və/və ya kaolin saxlayır.

5. 3-cü bənd üzrə biokompleks onunla fərqlənir ki, aşağı molekullu spirtlər qliserin və/və ya propilenqliköl ilə təqdim olunub.

6. Ətriyyat-kosmetik vasitələrin istehsalı üçün biokompleks BAM və kompleks əmələ gətirən komponentlər tərkibindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, tərkibində komponentlərin aşağıdakı nisbətində, BAM kimi yod-bromlu su istifadə olunur, kompleks əmələ gətirən tərkib isə aşağı molekullu spirtlər, qar kitrası və trilon B saxlayır, kütlə %:

Yod-bromlu su	89,4-67,0
Quar kitrosi	0,5-2,0
Trilon B	0,1-1,0
Aşağı molekullu spirtlər	10,0-30,0

7. 3-cü bənd üzrə biokompleks, onunla fərqlənir ki, aşağı molekullu spirtlər qliserin və/və ya sorbitol və/və ya propilenqliköl və/və ya dipropilenqliköl ilə təqdim olunub.

(21) a2003 0101
(22) 21.05.2003

(11) i2005 0087
(51)⁷A 61K 31/015
(44) 31.03.2004

(71) Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası, akademik Y.H.Məmmədaliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutu, Azərbaycan Respublikası Sahiyyə Nazirliyi, Elmi Tədqiqat Tibbi bərpa və təbii amillərlə müalicə İnstitutu, BİOİL Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (AZ)

(72) Rüstəmov Musa İsmayıl oğlu, Musayev Əlişir Veys oğlu, Abbasov Vaqif Məhərrəm oğlu, Kazımov Həsən Əzim oğlu (AZ)

(54) BİOSTİMULƏDİCİ AKTİVLİYƏ MALİK NAFTALAN YAĞI VƏ NAFTALAN MƏLHƏMİ.

(57) 1. Biostimulədicici aktivliyə malik naftalan yağı üç-, dörd- həlqəli politsiklik naften karbohidrogenlərinin qarışığından ibarət olub, onunla fərqlənir ki, tərkibində əsasən qısa, C₄-ə qədər yan zənciri üç-, dörd- həlqəli politsiklik naften karbohidrogenlərinin qarışığını saxlayır.

2. 1-ci bənd üzrə naftalan yağı, onunla fərqlənir ki, o, tərkibində qaynama temperaturu 200-450°C hüdudlarında olan göstərilən politsiklik naften karbohidrogenlərinin qarışığını saxlayır.

3. 1-ci bənd üzrə naftalan yağı, onunla fərqlənir ki, o, tərkibində nisbi sıxlığı 0,865-0,875 olan göstərilən politsiklik naften karbohidrogenlərinin qarışığını saxlayır.

4. Biostimulədicici aktivliyə malik naftalan məlhəmi, naftalan nefti, parafindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, o, tərkibində naftalan nefti kimi əsasən qısa, C₄-ə qədər yan zəncirli üç-, dörd- həlqəli politsiklik naften karbohidrogenlərinin qarışığını və əlavə olaraq, komponentlərin növbəti nisbətində emulqator saxlayır (kütlə %):

Politsiklik naften karbohidrogenlərinin qarışığı	69,0-72,0
Parafin	17,0-19,0
Emulqator	11,0-12,0

(11) i2005 0072
(51)⁷A 61K 33/30, 47/12;
A 61P 17/02

(21) a2004 0090
(22) 03.05.2004

(44) 15.10.2004

(71)(72)(73) Usubəliyev Bəybala Tacı oğlu, Mehdiyeva Nigar İsmayıl qızı, Zeynalova Almas Abdülhəd qızı (AZ)

(54) YARASAĞALDICI VƏ REGENERASIYAEDİCİ PREPARAT.

(57) Yarasağaldıcı və regenerasiyaedici preparat, təsiredici maddədən və məlhəm əsasında ibarət olub, onunla fərqlənir ki, tərkibində komponentlərin aşağıdakı kütlə faizi ilə nisbətində təsiredici maddə kimi sinkobenzoat saxlayır:

Sinkobenzoat	0,8-1,0
Məlhəm əsasında	99,0-99,2

- (11) i2005 0073 (21) a2004 0075
(51)⁷A 61K 33/38, 47/12; (22) 26.04.2004
A 61P 31/10
(44) 15.10.2004
(71)(72)(73) Usubəliyev Bəybala Tacı oğlu, Mehdiyeva Nigar İsmayıl qızı, Zeynalova Almas Abdülhəd qızı (AZ)
(54) GÖBƏLƏK ƏLEYHİNƏ PREPARATI.

(57) Göbələk əleyhinə preparat, benzoy turşusu birləşməsindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, tərkibində benzoy turşusu birləşməsi kimi gümüş paraoksibenzoat saxlayır.

- (11) i2005 0054 (21) a2003 0125
(51)⁷A 61K 35/78 (22) 12.06.2003
(44) 15.10.2004
(71)(73) Süleymanov Tahir Abbasəli oğlu (AZ), Kərimov Yusif Balakərim oğlu (AZ)
(72) Süleymanov Tahir Abbasəli oğlu (AZ), Kərimov Yusif Balakərim oğlu (AZ), Kovalyov Sergey Vladimiroviç (UA)
(54) YANIQ ƏLEYHİNƏ VASİTƏ.

(57) Piy sırasından olan bitki yağının, məhz saflor və ya nar yağının yanıklara qarşı vasitə kimi tətbiqi.

BÖLMƏ B

MÜXTƏLİF TEXNOLOJİ PROSESLƏR

B 03

- (11) i2005 0070 (21) a2003 0237
(51)⁷B 03C 5/00 (22) 19.11.2003
(44) 15.10.2004
(71)(72)(73) Qaraja Valentin Vasilyeviç (UA), Jdanov Vyacheslav Mixayloviç (UA), Derqunov Vladimir Yakovleviç (UA)
(54) DİELEKTRİK MAYELƏRİN TƏMİZLƏNMƏSİ ÜÇÜN QURĞU.

(57) 1. Dielektrik mayelərin təmizlənməsi üçün qurğu mayenin girişi və çıxışı üçün qol boruları olan silindrik korpusdan, onun daxilində dielektrik plədə bərkidilmiş, aralarında bərabər potensiallı torşəkili büzməli elektrodlar və dielektrik doldurucu qoyulmuş verlikal yerləşən yastı izolə edilmiş elektrodlar sistemindən ibarət olub, harada ki, doldurucu elastik liflərdən hazırlanıb və bu liflərin aşağı ucları korpusun aşağı hissəsində, filtpaketin altında yerləşən kameraları əlaqəli olan çoxkamaralı durulducuya çıxır, filtpaket korpusun oxuna perpendikulyar yerləşir və yuxarı hissədə qapaqla təchiz olunmuşdur, onunla fərqlənir ki, elektrodlu filtpaket girişdə və çıxışda yarıqşəkili deşikləri olan yan qapaqlarla təchiz olunub, beləki, giriş hissədə deşik filtpaketin aşağı qırağı boyu çıxış hissədə isə yuxarı qırağı boyu yerləşdirilmişdir.

2. 1-ci bənd üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, torşəkili büzməlməmiş elektrodla tor siminin radiusu R_c və simərin periodu a arasındakı R_c/a nisbət 0,18-0,22 intervalı arasında yerləşir, büzməlməmiş elektrodun zirvəyanı maillik bucağı 100-135° bərabərdir.

3. 1-ci bənd üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, dielektrik doldurucu kimi təbbi üzvi mahlıcdan, məsələn, təbii yundan hazırlanmış uzunluq boyu kapilyar kanallı hidrofob lifdən istifadə edilmişdir.

B 29

- (11) i2005 0083 (21) a2003 0153
(51)⁷B 29C 51/22 (22) 07.07.2003
(44) 15.10.2004
(71)(73) Bakı Dövlət Neft Akademiyası (AZ)
(72) Rəhimov Arif Məhi oğlu, Əliyev Çingiz Arif oğlu, Mehdiyev Cavid Şəhadət oğlu (AZ)
(54) PLASTİK KÜTLƏLƏRDƏN HİSSƏLƏR HAZIRLAMAQ ÜÇÜN QURĞU.

(57) Plastik kütlələrdən hissələr hazırlamaq üçün qurğu silindrik çənlərdən, qızdırıcı qurğudan, fırladıcı düyündən və içdiyirəyici elementdən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, içdiyirəyici element silindrik çənbərin fırlanma oxuna nəzərən eksentrik yerləşmiş aparıcı ebonit diyircək şəklində yerinə yetirilmişdir.

B 63

- (11) i2005 0068 (21) a2003 0090
(51)⁷B 63B 35/44; E 21B 7 /12 (22) 02.05.2003
(44) 20.06.2004
(71) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)
(72) Kərimov Zahid Hacı-Bala oğlu, Məmmədov Nazim Fərhad oğlu, Qurbanov Həmid Yarməmməd oğlu (AZ)
(54) SUAYIRICI KƏMƏRİN KÜRƏVİ KOMPENSATORU.

(57) Suayırıcı kəmərin kürəvi kompensatoru flanslardan, gövdədən, kipləşdirici həlqələrdən, bərkidici poltlar boltlardan ibarət olub, onunla fərqlənir ki, alt flansın işçi səthin yuvalarda mis və ya bürünc lövhələr yerləşdirilib.

BÖLMƏ C

KİMYA VƏ METALLURGIYA

C 01

- (11) i2005 0093 (21) a2002 0079
(51)⁷C 01G 45/06, 49/10, 51/08 (22) 19.04.2002
(44) 01.10.2003
(71)(73) QAFKat firması; Azərbaycan Respublikası Milli Elmlər Akademiyasının Qeyri üzvi və Fiziki Kimya İnstitutu (AZ)

(72) **Suleymanov Gülməmməd Ziyəddin oğlu, Quliyev Arif Mehdi oğlu, Abbasova Tamilla Ağa-Həsən qızı, Əskərov Qəmbər Rza oğlu, Əhmədov Mübariz Məcid oğlu, Muradxanov Rövşən Mərdan oğlu, Rüstəmov Aygün İldirim qızı (AZ)**

(54) **MANQAN, DƏMİR, VƏ KOBALTIN SUSUZ DİHALOGEN DUZLARININ ALINMA ÜSULU.**

(57) Manqan, dəmir və kobaltın susuz dihalogen duzlarının alınma üsulu, dihalogenidlərin ümumi formulu MX_2 olan, harada ki $M=Mn, Fe, Co$; $X=Cl, Br, J$; onların $MX_2 \cdot nH_2O$ ümumi formullu hidratlarının, haradakı $n=4,6$ termiki susuzlaşdırılması ilə yerinə yetirilərək, onunla fərqlənir ki, bu metalların hidratdihalogenidli duzlarını 4-6 saat müddətində mütləqləşdirilmiş izopropil spirtində, çəki nisbətləri $MX_2 \cdot nH_2O : C_3H_7 OH 1:2$ olmaqla qaynadırlar.

C 02

(11) **i2005 0031** (21) **a2003 0065**
(51) **⁷C 02F 1/28;** (22) **11.04.2003**
B 01J 20/02, 20/12
(44) **20.06.2004**

(71)(73) **Azərbaycan Respublikası Milli Elmlər Akademiyası, Kimya Problemləri İnstitutu (AZ)**

(72) **Yaqubov Əli İbrahim oğlu, Şirəliyeva Elmira Mürsəl qızı, Nuriyev Əli Nəcəfqulu oğlu, Muradova Nişabur Məmmədli qızı (AZ)**

(54) **ÇİRKAB SULARININ TƏMİZLƏNMƏSİ ÜÇÜN SORBENT.**

(57) 1. Çirkab sularının təmizlənməsi üçün sorbeni, gil mineralından ibarət olub, onunla fərqlənir ki, komponentlərin aşağıdakı nisbətində gil mineralı kimi Fe(III) formalı bentonit və əlavə olaraq, flokokoaqulyant saxlayır, q/l:

Fe(III) formah bentonit 0,5-0,9
Flokokoaqulyant 3,14-6,24

2. 1-ci bənd üzrə çirkab sularının təmizlənməsi üçün sorbent, onunla fərqlənir ki, gil mineralı kimi Daş-Salahlı yatağının Fe(III) formalı bentonitini saxlayır.

3. 1-ci bənd üzrə çirkab sularının təmizlənməsi üçün sorbent, onunla fərqlənir ki, flokokoaqulyant kimi «Gəncə» flokokoaqulyantı saxlayır.

(11) **i2005 0065** (21) **a2000 0160**
(51) **⁷C 02J 4/02** (22) **23.06.2000**
(44) **01.10.2001**

(71)(73) **Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Lahiyə Qaz İnstitutu (AZ)**

(72) **Əliyev Eldar Yunis oğlu, Nəsirova Aidə Bəbir qızı, Muxtarova Şura Ağabala qızı, Səttarova Validə Rəsim qızı, Mövsümov Ərkinaz Gəncəli qızı (AZ)**

(54) **YAPIŞQAN KOMPOZİSİYASI.**

(57) Yapışqan kompozisiyası, tərkibinə vinilasetatla etilenin sopolimeri, qliserin efirli kanifol, parafin, antioksidant, izobornifenil efiri daxil olmaqla onunla fərqlənir ki,

o, əlavə olaraq tərkibində molekulyar kütləsi 1500-3000 olan 1:1 nisbətində akrilamido-və ya metakrilamidooksipropilenqlikolla stirool sopolimerlərini komponentlərin növbəti nisbətində saxlayır % kütlə:

Vinilasetatla etilenin sopolimeri	30-40
Qliserin efirli kanifol	10-30
Parafin	10-30
Antioksidant (tialkofen MBA)	0,3-0,5
Izobornifenil efiri	4,0-9,0
Stirolun sopolimeri akrilamido- və ya metakrilamidooliqooksipropilenqlikolla	10-20

C 05

(11) **i2005 0053** (21) **a2003 0068**
(51) **⁷C 05B 1/02** (22) **15.04.2003**
(44) **15.10.2004**

(71)(73) **Sumqayıt Dövlət Universiteti (AZ)**

(72) **Səmədov Muxtar Məmməd oğlu (AZ)**

(54) **SUPERFOSFATIN ALINMASI ÜSULU.**

(57) Superfosfatın alınması üsulu, fosfat xammalının, reagentləri fasiləsiz qarışdırmaqla sulfat turşusu ilə parçalanması, sonra da reaksiya kütləsinin yetişməsindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, parçalanmanı 80-90% sulfat turşusu və 10-20%, 50%-li ammonium bisulfat məhlulundan ibarət qarışıqın stexiometrik miqdarı ilə aparırlar, bu zaman sulfatturşusunun başlanğıc temperaturunu 80-85°C həddində saxlayırlar, reagentlərin qarışdırılmasının isə 9-10 dəqiqə müddətində həyata keçirirlər.

C 07

(11) **i2005 0036** (21) **a2000 0134**
(51) **⁷C 07C 2/02** (22) **18.05.2000**
(44) **30.10.2002**

(71)(73) **Azərbaycan Dövlət Elmi-Tədqiqat İnstitutu «OLEFİN» (AZ)**

(72) **Hüseynov Faiq Ömər oğlu, Əliquliyev Ramiz Məmməd oğlu, Sadıqov Fikrət Məmməd oğlu, Cəmilov Ramiz Səfər oğlu, Qasımov Qasım Həsən oğlu, Nəzərov Fətulla Bəyli oğlu, Abasov Arif İmran oğlu, Həsənov Arif İbadulla oğlu, Hacıyev Rauf Muxtar oğlu, Məmmədov Sabir Əhməd oğlu (AZ)**

(54) **KİÇİK MOLEKULLU POLİİZOBUTİLENİN ALINMASI ÜSULU.**

(57) Kiçik molekullu poliizobutilenin alınması üsulu butilen-izobutilen fraksiyasının alüminium xlorid və aktivləşdiricidən ibarət olan katalizator kompleksinin iştirakı ilə polimerləşməsi yolu ilə olub, onunla fərqlənir ki, polimerizasiya prosesini -20÷+25°S temperaturda, tərkibində aktivləşdirici kimi difeniloksid və əlavə olaraq toluol saxlayan katalizator kompleksi iştirakında aparırlar.

- (11) i2005 0037 (21) a2001 0089
 (51)⁷C 07C 4/18 (22) 02.05.2001
 (44) 30.10.2002
 (71)(73) Azərbaycan Dövlət Elmi-Tədqiqat İnstitutu
 «OLEFİN» (AZ)
 (72) Hüseynov Faiq Ömər oğlu, Əliquliyev Ramiz Məmməd oğlu, Abasov Arif İmran oğlu, Hüseynov Vidadı Mürsəl oğlu, Həsənov Arif İbadulla oğlu, Qasımov Qasım Həsən oğlu (AZ)
 (54) FƏRDİ C₆-C₆ AROMATİK KARBOHİDROGENLƏRİN ALINMASI ÜSULU.

(57) Fərdi C₆-C₈ aromatik karbohidrogenlərin alınması üsulu maye piroliz məhsulunun benzol-toluol-kxilol fraksiyasından turş təbiətli alüminium xlorid, toluol və sudan ibarət olan katalizator kompleksinin iştirakı ilə doymamış karbohidrogenlərdən tam azad edilənə qədər aşağı temperaturda, atmosfer təzyiqində oliqomerləşməsi və alınan reaksiya məhsulundan oliqomer ayrılıqdan sonra onun rektifikasiyası, onunla fərqlənir ki, maye piroliz məhsulu kimi 35-175°C temperatur intervalda qaynayan məhsul götürülməklə onun oliqomerləşməsi prosesi əlavə olaraq difenil-oksidi götürülən katalizator kompleksinin iştirakı ilə 60-80°C temperaturda aparılmaqla alınan reaksiya məhsulundan benzol fraksiyası yuyulmadan ayrılır.

- (11) i2005 0047 (21) a2001 0069
 (51)⁷C 07C 5/48 (22) 10.04.2001
 (44) 20.06.2004
 (31) 9819645.4
 (32) 10.09.1998 (33) GB
 (86) PCT/GB 99/02955 07.09.1999
 (87) WO 00/15587 23.03.2000
 (71) BP Kemikals Limited (GB)
 (72) Qriffits Devid Çarlz, Maunders Barri Martin, Vudfin Vilyam Terens (GB)
 (74) Məmmədova X.N. (AZ)
 (54) MONO-OLEFİNLƏRİN ALINMASI ÜSULU.

(57) 1. Mono-olefinlərin alınması üsulu, ən azı iki karbon atomu olan qaz şəkilli parafinli karbohidrogen tərkibli başlanğıc xammalın və molekulyar oksigen tərkibli qazın verilməsindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, qaz şəkilli parafinli karbohidrogen tərkibli başlanğıc xammalın və molekulyar oksigen tərkibli qazın avtotermik krekinq qurğusuna verilməsini həyata keçirirlər, harada ki, onlar başlanğıc xammalın tərkibində bir və ya daha çox mono-olefin(lər) və sintez-qaz olan məhsuladək oksidləşdirici dehidrogenləşməyə məruz edildiyi şəraitdə, yanmanı normal zənginləşmiş yanacağın alovlanması həddindən yuxarı saxlama qabiliyyətinə malik katalizatorun iştirakı ilə və ya iştirakı olmadan reaksiyaya girirlər, alınan məhsulu sintez-qaza və bir və ya daha çox mono-olefinə(lərə) ayırırlar, bir və ya daha çox mono-olefini(ləri) ayıraraq, ayrılmış sintez-qazı, ola bilər ki, əlavə sintez-qazla birlikdə, içərisində FT katalizator olan FT reaktora verirlər və dizel diapazonunda qaynayan naftadan və karbohidrogenlərdən ibarət FT məhsul almaq üçün FT şəraitində sintez-qazı reaksiyaya məruz edirlər, sonra FT məhsulu nafta fraksiyasına və

dizel diapazonlu karbohidrogen fraksiyasına bölüb, sonradan dizel diapazonlu karbohidrogen fraksiyasını ayırırlar və nafta fraksiyasını xammal kimi avtotermik krekinq qurğusuna qaytarırlar.

2. 1-ci bənd üzrə üsul onunla fərqlənir ki, əlavə sintez-qazı karbonlu maddənin qismən oksidləşməsi yolu ilə alırırlar.

3. 1-2-ci bəndlər üzrə üsul onunla fərqlənir ki, sintez-qazın tərkibindəki karbon monooksidinin hidrogenə nisbəti 2:1-1:6 təşkil edir.

4. 1-3-cü bəndlər üzrə üsul onunla fərqlənir ki, oksidləşdirici dehidrogenləşmə məhsulundan alınan sintez-qazı bilavasitə FT-reaktora verirlər.

5. 1-4-cü bəndlər üzrə üsul onunla fərqlənir ki, FT məhsulunun alınması hərəkətsiz qatı olan, qaynar qatı olan və çökməyən qatı olan reaktorun daxil olduğu qrupdan seçilmiş reaktorda yerinə yetirilən fasilələsiz prosesdir.

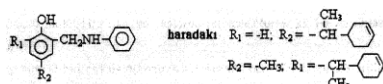
6. Mono-olifenlərin alınması üsulu, on azı iki karbon atomu olan qaz şəkilli parafinli karbohidrogen tərkibli başlanğıc xammalın və molekulyar oksigen tərkibli qazın verilməsindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, qaz şəkilli parafinli karbohidrogen tərkibli başlanğıc xammalın və molekulyar oksigen tərkibli qazın avtotermik krekinq qurğusuna verilməsini həyata keçirirlər, harada ki, onlar başlanğıc xammalın tərkibində bir və ya daha çox mono-olefin(lər), metan, karbon monooksid və hidrogen olan məhsuladək oksidləşdirici dehidrogenləşməyə məruz edildiyi şəraitdə, yanmanı normal zənginləşmiş yanacağın alovlanması həddindən yuxarı saxlama qabiliyyətinə malik katalizatorun iştirakı ilə və ya iştirakı olmadan reaksiyaya girirlər, alınan məhsulu metandan, karbon monooksiddən və hidrogenə ibarət selə və bir və ya daha çox mono-olefinə(ləri) ayırırlar, bir və ya daha çox mono-olefini(ləri) ayırırlar, sonra ayrılmış metan, karbon monooksid və hidrogen selini bilavasitə içərisində FT katalizator olan FT reaktora verirlər və orada göstərilən sel dizel diapazonunda qaynayan naftadan və karbohidrogenlərdən ibarət FT məhsul almaq üçün FT şəraitində reaksiyaya girir.

7. 6-cı bənd üzrə üsul onunla fərqlənir ki, FT məhsulunun alınması reaksiyasında metan, karbon monooksid və hidrogenə ibarət seldən hidrogen və karbon monooksidin bir hissəsinin udulması baş verir, metan və qalıq karbon monooksid qalır.

8. Etilenin alınması üsulu, ən azı iki karbon atomu olan qaz şəkilli parafinli karbohidrogen tərkibli başlanğıc xammalın və molekulyar oksigen tərkibli qazın verilməsindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, qaz şəkilli parafinli karbohidrogen tərkibli başlanğıc xammalın və molekulyar oksigen tərkibli qazın avtotermik krekinq qurğusuna verilməsini həyata keçirirlər, harada ki, onlar, oksidləşdirici dehidrogenləşmə yolu ilə tərkibində etilen və sintez-qaz olan məhsulun əmələ gəlməsi üçün reaksiyaya girirlər, alınan məhsulu sintez-qaz tərkibli selə və etilen tərkibli selə ayırırlar və etileni ayırırlar, ayrılmış sintez-qaz tərkibli seli sintez-qazın metanola çevrildiyi şəraitdə sintez-qazı metanola çevirmək üçün katalizatorla kontakta gətirirlər, sonra və ya eyni vaxtda, ən azı, alınan metanolun bir hissəsinə, metanolun etilənə çevrildiyi şəraitdə metanolun etilənə dehidratlanması üçün, katalizatorla kontakt edirlər, sonra etilen və ya metanolu və əmələ gəlmiş etileni ayırırlar.

- (11) i2005 0029 (21) a2002 0177
(51)⁷C 07C 39/06, 211/43 (22) 27.09.2002
(44) 03.03.2004
- (71)(73) Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının akademik Y.H.Məmmədaliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutu (AZ)
- (72) Rəsulov Çingiz Qinyaz oğlu, Əzizov Akif Həmid oğlu, Nəbiyev Fərhad Əşrəf oğlu, Babayeva Rəna Kamil qızı, Quliyev Fəryaz Ağakərim oğlu (AZ)
- (54) [2-HİDROKSİ-, (ETİLTİKLOHEKSEN-3-İL)] BENZİLFENLAMİNLƏR T-1500 TRANSFORMATOR YAĞINA ANTIOKSİDANT.

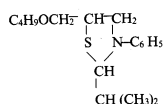
(57) [2-hidroksi-, (etiltsikloheksen-3-il)] benzilfenlaminlər, ümumi formulu

olmaqla, T-1500 transformator yağına antioksidant kimi.

- (11) i2005 0034 (21) a2003 0091
(51)⁷C 07D 277/04; (22) 02.05.2003
C 10M 133/58, 135/36
(44) 20.06.2004
- (71) Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının akademik Ə.M.Quliyev adına Aşqarlar Kimyası İnstitutu (AZ)
- (72) Fərzəliyev Vaqif Məcid oğlu, Allahverdiyev Mirzə Ələkbər oğlu, Məmmədova Tamilla Gündüz qızı, Əliyev Əli Binnət oğlu, İsmiyev Arif İdris oğlu, Hacıyeva Müşəfərim Adil qızı (AZ)
- (54) 2-İZOPROPİL-3-(N-FENİL)-5-BUTOKSİMETİL 1,3-TIAZOLİDİN SÜRTKÜ YAĞLARINA ANTI-MİKROB AŞQAR KİMİ.

(57)

formullu 2-izopropil-3-(N-fenil)-5-butoksimetil-1,3-tiazolidin sürtgü yağlarına antimikrob aşqar kimi.

- (11) i2005 0028 (21) a2003 0056
(51)⁷C 07D 309/30 (22) 03.04.2003
(44) 20.06.2004
- (71)(73) Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Y.H.Məmmədaliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutu (AZ)
- (72) Abbasov Məhəddin Fərhad oğlu, Əlimərdanov Hafiz Mütəllim oğlu, Süleymanova Elmira Teymur qızı, Cəfərova Nahidə Əli qızı (AZ)
- (54) LACTONLARIN ALINMA ÜSULU.

(57) Laktonların alınma üsulu maye fazada tsiklanonların 30%-li hidrogen peroksiddə katalitik oksidləşməsindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, tsiklanonlar kimi tsiklo-

pentanon, tsikloheksanon və onların törəmələri: 2-pentil-tsiklopentanoa, 2-hekstilsiklopentanon, 2-heptilsiklopentanon, 2-siklopentilsiklopentanon, 2-norbornil-tsiklopentanon, 2-pentilsikloheksanon, 2-hekstilsikloheksanon, 2-heptil-tsikloheksanon istifadə edirlər oksidləşməni isə turş mühitdə atmosfer təzyiqində, 50-60°C temperaturda, 5-6 saat müddətində MoOBr₃ əsaslı katalizatorun iştirakı ilə tsiklonon:H₂O₂:katalizatorun 1:1,76:0,0044möl nisbətində aparırlar.

- (11) i2005 0057 (21) a2002 0089
(51)⁷C 07D 333/02, 333/10, 333/48 (22) 02.05.2002
(44) 20.06.2004

(71) Bakı Dövlət Universiteti (AZ)

- (72) Məhərrəmov Abel Məmmədali oğlu, Nağıyeva İnarə Tofiq qızı, Allahverdiyev Mirzə Ələkbər oğlu (AZ)
- (54) 3,4-DİBROM-2,5-DİMETİLTİOFEN-1-MONO-OKSİDİN ALINMASI ÜSULU.

(57) 3,4-dibrom-2,5-dimetiltiofen-1-monooksidin alınma üsulu tiofen törəmələrinin metil spirti həlledicisi mühitində qızdırılmaqla hidrogen peroksid vasitəsilə oksidləşməsi ilə olub, onunla fərqlənir ki, oksidləşməni 50-55°C temperaturda etilendiamintetrasirkə turşusu ilə kordinə edilmiş və Al₂O₃ üzərinə çəkilmiş üç valentli dəmir ionlarından ibarət katalizatorun iştirakı ilə aparırlar.

- (11) i2005 0092 (21) a2002 0126
(51)⁷C 07F 17/02 (22) 10.07.2002
(44) 01.10.2003

(71)(73) Azərbaycan Respublikası Milli Elmlər Akademiyasının Qeyri-üzvi və fiziki-kimya İnstitutunun «Neorqanik» Qapalı Tipli Səhmdar Cəmiyyəti (AZ)

- (72) Süleymanov Gülməmməd Ziyəddin oğlu, Əsgərov Qəmbər Rza oğlu, Muradxanov Rövşən Mərdan oğlu, Yaqubova Esmira Arif Ağə qızı, Əbdüləzimo-va Yeganə Əyyub qızı (AZ)
- (54) BIS-SİKLOPENTADIENİL DƏMİR-FERROSENİN ALINMA ÜSULU.

(57) Bis- siklopentadienil dəmir-ferrosenin alınma üsulu, susuz dəmir xloridin soyudulmuş siklopentadien və dietilamin məhlullarının qarışığı ilə qarşılıqlı təsirdən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, -10÷-20°C hüdudlarında soyudulmuş, siklopentadien:dietilaminin müvafiq olaraq 1,32:2,2 çəki nisbətindən ibarət olan qarışığına, 5-6 dəqiqə ərzində, müvafiq olaraq 1,32:1,27 çəki nisbətində götürülməklə siklopentadien və dəmir 2-xlorid qarışığı əlavə edirlər, və sonradan reaksiya qarışığını 1-2 saat qarşıdırırlar.

- (11) i2005 0049 (21) 94/000314
(51)⁷C 07K 15/00, C 12N 15/27 (22) 25.03.1994
(44) 03.03.2004
(71) Çuqai Seyaku Kabuşiki Kaişa (JP)
(72) Tatsumi Yamazaki, Siqekazu Naqata, Masayuki Tsutiya, Yuiçi Xirata, Osami Yamamoto, Yasuo Sekimori (JP)
(54) **QRANULOSİTLƏRİN KOLONİYALARININ ƏMƏLƏ GƏLMƏSİNİ TƏNZİMLƏYƏN FAKTORUN ALINMASI ÜSULU.**

(57) Qranulositlərin koloniyalarının əmələ gəlməsini tənzimləyən faktorun alınması üsulu DNT fraqmenti, qranulositlərin koloniyalarının əmələ gəlməsini tənzimləyən kodlaşdırıcı faktor saxlayan rekombinant plazmid DNT-nin qurulmasını, rekombinant plazmid DNT-si ilə Escherichia coli ştammlarının və ya becərilən heyvan hüceyrələrinin transformasiyasını, transformantların becərilməsini və məqsədli məhsulun ayrılmasını nəzərdə tutaraq, onunla fərqlənir ki, təsvirdə gətirilən növbəti aminturşu ardıcılığına malik qranulositlərin koloniyalarının əmələ gəlməsini tənzimləyən faktoru kodlaşdırən DNT fraqmenti ilə rekombinant plazmid DNT-ni qururlar.

C 08

- (11) i2005 0088 (21) a2003 0132
(51)⁷C 08L 9/00; C 08K 3/00 (22) 19.06.2003
(44) 15.10.2004
(71) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)
(72) Rəhimov Arif Məhi oğlu, Həsənov Ramiz Əliş oğlu, Həsənov İlman İman oğlu, Əliyev Çingiz Arif oğlu, Mehdiyev Cavid Şəhadət oğlu (AZ)
(54) **KİPLƏŞDİRİCİLƏRİ HAZIRLAMAQ ÜÇÜN KOMPOZİSİYA MATERIALI.**

(57) Kipləşdiriciləri hazırlamaq üçün kompozisiya materialı, sintetik butadiennitril kauçuk əsaslı olub, tərkibinə kükürd, sink oksid, vulkanlaşdırılma sürətləndiricisi, texniki qurum daxil olmaqla, onunla fərqlənir ki, sintetik kauçuk kimi CKH-26 markalı butadiennitril sintetik kauçukunu, vulkanlaşdırılma sürətləndiricisi kimi altaks və tiuram qarışığını və əlavə olaraq polivinilxlorid və misi komponentlərin aşağıdakı nisbətində, çəki % ilə saxlayır:

CKH-26 markalı butadiennitril sintetik kauçuku	50,5-63
Polivinilxlorid	25-35
Kükürd	0,5
Tiuram	1,0
Altaks	1,0
Mis	0,5-1,5
Texniki qurum	5,0
Sink oksid	4,0-5,5

- (11) i2005 0066 (21) a2000 0159
(51)⁷C 08L 23/06; C 08K 9/04 (22) 23.06.2004
(44) 01.10.2001

- (71)(73) Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Lahiyyə Qaz İnstitutu (AZ)
(72) Əliyev Eldar Yunis oğlu, Nəsirova Aidə Bəbir qızı, Muxtarova Şura Ağabala qızı, Səttarova Validə Rasim qızı, Mövsümova Ərkinaz Gəncəli qızı (AZ)
(54) **POLİMER KOMPOZİSİYASI.**

(57) Polimer kompozisiyası əsası polietilen, tərkibində qurum olmaqla, onunla fərqlənir ki, əlavə olaraq kvars unu və poli-N-(feniletıl)-akrilamid, aşağıdakı nisbətində saxlayır, % kütlə:

Aşağı təzyiqli polietilen DYCT 16338-85	60-80
Qurum, malein anhidriti ilə modifikasiya olunmuş	10-30
Kvarslı un	4,0-9,0
Poli-N-(feniletıl)-akrilamid	0,5-1,5

C 09

- (11) i2005 0064 (21) a2002 0170
(51)⁷C 09D 109/06, 201/08; (22) 18.09.2002
C 08L 101/08
(44) 20.06.2004
(71)(73) Azərbaycan Elmi-Tədqiqat və Layihə Qaz İnstitutu (AZ)
(72) Əliyev Eldar Yunis oğlu, Nəsirov Rafiq Əli oğlu, Muxtarova Şura Ağabala qızı, Səttarova Validə Rasim qızı, Muxtarov Muxtar Yavər oğlu (AZ)
(54) **POLİMER KOMPOZİSİYASI.**

(57) Polimer kompozisiyası, üzvi əlaqələndiricidən və doldurucu-piçmentlərdən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, üzvi əlaqələndirici kimi qaynama temperaturu 120-200°C həddində olan ağır piroliz qətranını və əlavə olaraq CKC-30 ARKP markalı butadien-stirol kauçukunu, komponentlərin aşağıdakı nisbətində saxlayır, kütl. %-lə:

Ağır piroliz qətranı	70-80
CKC-30 ARKP markalı butadien-stirol kauçuku	5-10
Doldurucu-piçmentlər	15-20

C 10

- (11) i2005 0089 (21) a2002 0108
(51)⁷C 10G 21/14, 21/08 (22) 14.06.2002
(44) 03.03.2004
(71)(73) Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının akademik Y.H. Məmmədəliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutu (AZ)
(72) Səmədova Fazilə İbrahim qızı, Qasımov Aliy Mirzə qızı, Rəşidova Sənubər Yusif qızı, Əliyeva Vəcihə Məmməd Sadıq qızı (AZ)
(54) **NEFT QALIQLARININ ASFALTENSİZLƏŞDİRİLMƏSİ ÜSULU.**

(57) 1. Neft qalıqlarının asfaltensizləşdirilməsi üsulu, metan sırası yüngül karbohidrogenli həlledicilərlə neft qalıqlarının ekstraksiyası, sonrakı çökdürülməsi və asfaltənlə-

rin ayrılmasından ibarət olub, onunla fərqlənir ki, ekstraksiyanı karbon dioksidi iştirakı ilə aparırlar.

2. Bənd 1 üzrə üsul onunla fərqlənir ki, ekstraksiyanı 70-80°C temperaturda, 7,3-8,0 Mpa təzyiqdə yüngül karbohidrogenli həlledicinin xammala görə (0,7-1):1 və karbon dioksidin xammala görə (0,8-1):1 kütlə nisbətində aparırlar.

(11) i2005 0033 (21) a2002 0213
(51)⁷C 10M 101/02, 135/18, 137/04 (22) 08.11.2002
(44) 20.06.2004

(71)(73) Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Aşqarlar Kimyası İnstitutu (AZ)

(72) Abdullayev Bəylər İbrahim oğlu, Mustafayev Nəzim Pirməmməd oğlu, Fərzəliyev Vəqif Məcid oğlu, Musayeva Bella İskəndər qızı, Qəhrəmanov Xəlid Tofiq oğlu (AZ)

(54) NEFT-MƏDƏN AVADANLIĞININ MANCANAQ DƏZGAHLARININ REDUKTORLARI ÜÇÜN YAĞ.

(57) Neft-mədən avadanlığının mancanaq dəzqahlarının reduktorları üçün yağ, mineral yağ əsaslı olmaqla, onunla fərqlənir ki, o, mineral yağ əsası kimi H-40A sənaye və «C» markalı ox yağlarının 40:60 nisbətində götürülmüş qarışığını və əlavə olaraq siyirməyə qarşı N,N-dietilditiokarbamin turşusunun metallil efirindən (ИХП-14М), yeyilməyə qarşı ditiofosfat turşusunun sink duzundan (ДФ-11), özlülüyüə qarşı Viskopleks 2-670, depressator kimi Viskopleks 5-309, köpüklənməyə qarşı polimetilsiloksan (ПМС-200А) aşqarlarından ibarət aşqar paketini, komponentlərin aşağıdakı nisbətində saxlayır, kütlə %-lə:

N,N-dietilditiokarbamin turşusunun metallil efir (ИХП-14М)		1,0-2,5
Ditiofosfat turşusunun sink duzu (ДФ-11)		0,5-1,2
Viskopleks 2-670		1,0-2,0
Viskopleks 5-309		0,5-0,8
Polimetilsiloksan (ПМС-200А)		0,001-0,003
Mineral yağ (H- 40A sənaye və «C» markalı ox yağlarının 40:60 qarışığı)		100-ə qədər

(11) i2005 0090 (21) a2002 0237
(51)⁷C 10M 101/02, 129/26, 169/06 (22) 24.12.2002
(44) 03.03.2004

(71)(73) Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının akademik Y.H. Məmmədəliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutu (AZ)

(72) Səmədova Fəzilə İbrahim qızı, Hüseynova Balaxanım Əbdül qızı, Quliyev Fəryaz Ağakərim oğlu, Qasımov Aliyə Mirzə qızı (AZ)

(54) TURBİN YAĞI.

(57) 1. Turbin yağı, mineral yağ, alkenil kəhrəba turşusunun turş efir, etilen və propilen oksidlərinin bloksopolimeri, polimetilsiloksan mayesi və antioksidləşdirici aşqardan ibarət olub, onunla fərqlənir ki, o, tərkibində antioksidləşdirici aşqar kimi turş oksigenli birləşmələrin kon-

sentratını komponentlərin aşağıda göstərilən miqdarında saxlayır (kütlə, %):

Alkenil kəhrəba turşusunun turş efir	0,01-0,03
Etilen və propilen oksidlərinin bloksopolimeri	0,01-0,02
Polimetilsiloksan mayesi	0,003-0,005
Turş oksigenli birləşmələrin konsentrasi	0,001-0,003
Mineral yağ	100-ə qədər

2. Bənd 1 üzrə turbin yağı, onunla fərqlənir ki, turş oksigenli birləşmələrin konsentrasiının qalan aşqarların miqdarları cəminə nisbəti 0,0045-0,0135-dir.

(11) i2005 0038 (21) a2001 0023
(51)⁷C 10M 101/04, 155/02 (22) 26.01.2001
(44) 01.10.2003

(71)(73) «Neytron» İstehsalat Kommersiya Mərkəzi (AZ)

(72) Zeynalov Elman Zeynal oğlu, Zeynalov Sərdar Bahadır oğlu, İskəndərov Siracəddin Ömər oğlu (AZ)
(54) İSTİLİYƏ DAVAMLI PRASTİK SÜRTGÜ.

(57) İstiliyə davamlı plastik sürtgü tərkibində yağ, polimetilsiloksan mayesi olmaqla, onunla fərqlənir ki, o əlavə olaraq propilen və epixlorhidrin oksidi istehsalının tullanması olan kalsium və ya natrium, parafin və ya mumu, yağ əsası kimi isə texniki balıq yağı komponentlərini aşağıdakı nisbətdə saxlayır; kütlə %-i ilə :

Texniki balıq yağı	55-65
Polimetilsiloksan mayesi	20-25
Propilen və epixlorhidrid oksidi istehsalının tullanması olan kalsium və ya natrium	10-20
Parafin və ya mum	4-5

C 11

(11) i2005 0094 (21) a2002 0024
(51)⁷C 11B 3/06 (22) 13.03.2002
(44) 20.06.2004

(71)(73) Zeynalov Sərdar Bahadır oğlu (AZ)
(72) Zeynalov Sərdar Bahadır oğlu, Ruşinaz İradə Rəhim qızı, Soltanov Aydın Əkrəm oğlu, Manafov Nizami Əhmədiyə oğlu, Şuqubov Oktay Ənvər oğlu (AZ)

(54) TEXNİKİ BALIQ YAĞLARININ TƏMİZLƏNMƏSİ ÜSULU.

(57) Texniki balıq yağlarının təmizlənməsi üsulu, onların kimyəvi reagentlərlə emalı və sonradan sentrifuqa vasitəsilə çöküntünün ayrılması daxli olmaqla, onunla fərqlənir ki, emalı monoetanolamin ilə yerinə yetirirlər və onun miqdarını turşuluq ədədindən asılı olaraq hesablayırlar.

C 30

(11) i2005 0079 (21) a2003 0223
(51)⁷C 30B 13/00, 29/06, 29/08 (22) 04.11.2003
(44) 15.10.2004

(71)(73) Sumqayıt Dövlət Universiteti (AZ)

(72) Tahirov Vladimir İsmayıl oğlu, Qəhrəmanov Nadir Fərrux oğlu, Məmmədov Nüsrət Səməd oğlu, İbrahimova Afaq Rafiq qızı (AZ)

(54) QİDALANDIRICI XƏLİTƏNİN HAZIRLANMASI ÜSULU.

(57) Qidalandırıcı xəlitənin hazırlanması üsulu binar bərk məhlulların ərintisindən olmaqla, onunla fərqlənir ki, hazırlanmış xəlitəni 1050-1055°C temperaturda yenidən zona kristallaşmasına uğradırlar və ərimiş zonanın son hissəsi xəlitənin sonuna çatdıqda prosesi başa çatdırırlar,

(11) i2005 0077

(21) a2003 0078

(51)⁷C 30B 13/14, 13/16, C 30B 29/06, 29/08

(22) 22.04.2003

(44) 15.10.2004

(71)(73) Sumqayıt Dövlət Universiteti (AZ)

(72) Tahirov Vladimir İsmayıl oğlu, İbrahimova Afaq Rafiq qızı, Cəfərov Turan Qasım oğlu, Qəhrəmanov Nadir Fərrux oğlu (AZ)

(54) ZONA ƏRİTMƏ YOLU İLƏ QİDALANDIRICI XƏLİTƏNİN HAZIRLANMASI ÜSULU.

(57) Zona əritmə yolu ilə qidalandırıcı xəlitənin hazırlanması üsulu, onunla fərqlənir ki, əvvəlcədən hazırlanmış müəyyən tərkibli bircinsli silindrik qidalandırıcı xəlitəni seçilmiş temperatur rejimində birdəfəlik yenidən kristallaşmaya uğradırlar, və ərimiş zonanın ön kənarı xəlitənin sonuna çatdıqda, onu mexaniki yolla xəlitədən kənar edirlər.

(11) i2005 0078

(21) a2003 0220

(51)⁷C 30B 13/14, 13/16, C 30B 29/06, 29/08

(22) 04.11.2003

(44) 15.10.2004

(71)(73) Sumqayıt Dövlət Universiteti (AZ)

(72) Tahirov Vladimir İsmayıl oğlu, Qəhrəmanov Nadir Fərrux oğlu, Məmmədov Nüsrət Səməd oğlu, Tahirov Ülvi Vladimir oğlu, Qəhrəmanov Emil Nadir oğlu (AZ)

(54) MONOKRİSTAL YETİŞDİRİLMƏSİ PROSESİNİN İDARƏDİLMƏSİ ÜSULU.

(57) Monokristal yetişdirilməsi prosesinin idarədilməsi üsulu ikinci komponentin yetişdirilən kristalda olan qatılığının qidalandırıcı xəlitə və yetişdirilən kristalın yerdəyişmə sürətlərinin və eyni zamanda ərintinin cari rejiminin temperaturunun dəyişməsi yolu ilə tənzimlənməsindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, əlavə olaraq, ikinci komponentin yetişdirilən kristaldakı qatılığına uyğun olan cari rejiminin qərarlaşmış temperaturu ilə monokristalın yetişdirilməsinin sonrakı rejimi üçün qızdırıcının temperaturu arasındakı gecikmə vaxtını (τ_0) təyin edirlər və baxılan rejimin qurtarmasına τ , müddəti qalmış, τ_0 kəmiyyətindən asılı olaraq qızdırıcının monokristalın yetişdirilməsinin

növbəti rejiminə keçmək üçün lazım olan temperaturunu dəyişirlər.

(11) i2005 0084

(21) a2003 0222

(51)⁷C 30B 15/00, 29/06, 29/08

(22) 04.11.2003

(44) 15.10.2004

(71)(73) Sumqayıt Dövlət Universiteti (AZ)

(72) Tahirov Vladimir İsmayıl oğlu, Qəhrəmanov Nadir Fərrux oğlu, Məmmədov Nüsrət Səməd oğlu, İbrahimova Afaq Rafiq qızı, Cəfərov Turan Qasım oğlu, Sadilova Sevil Seydulla qızı (AZ)

(54) MONOKRİSTALIN ALINMA ÜSULU.

(57) Monokristalın alınma üsulu silindrik putadan və qidalandırıcı xəlitədən istifadə etməklə binar bərk məhlulların ərintisindən dartma ilə olub, onunla fərqlənir ki, qidalandırıcı xəlitə kimi, tərkibində binar komponentlərinin tarazlıq əyrisinə əsasən ikinci komponentin paylanma əmsalı (k) təyin edilən xəlitədən istifadə edirlər və $k < 1$ qiymətində hazırlanmış xəlitənin başlanğıcından qidalandırıcı xəlitənin başlanğıcı kimi istifadə edirlər.

BÖLMƏ E

TİKİNTİ, MƏDƏN İŞLƏRİ

E 21

(11) i2005 0067

(21) a2003 0089

(51)⁷E 21B 7/12; B 63B 35/44

(22) 02.05.2003

(44) 15.10.2004

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)

(72) Kərimov Zahid Hacı-Bala oğlu, Məmmədov Nazim Fərhad oğlu (AZ)

(54) ÜZƏN QAZMA QURĞUSUNUN BORU KƏMƏRİNİN, ƏSASƏN, DƏNİZ DİRƏYİNİN İŞİNİ TƏDQIQ EDƏN STEND.

(57) Üzən qazma qurğusunun boru kəmərinin, əsasən dəniz dirəyinin işini tədqiq edən stend özündən, dayaqdan, tədqiq olunan boru kəmərinin boşluğunda yerləşmiş elastik dartıdan, onun yuxarı ucuna bağlanmış dartı vasitəsindən, deformasiya düyünündən və vericilərindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, deformasiya düyünü bir ucu dəniz dirəyinə, digər ucu isə tənzimləyici qayka ilə dayağa bağlanmış metal milə bərkidilən yay şəklində yerinə yetirilib, tenkometrik deformasiya vericiləri isə dəniz dirəyi üzərində yerləşdirilib.

(11) i2005 0042

(21) a2002 0203

(51)⁷E 21B 7/21

(22) 30.10.2002

(44) 20.06.2004

(71)(72)(73) Məcidov Həsən Nürəli oğlu (AZ)

(54) PƏRLİ GENİŞLƏNDİRİCİ.

(57) Pərli genişləndirici gövdədən, pərlərdən və porşəndən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, porşenin səthində və pərlərin yan üzündə üçgediqli spiralvari yiv şəklində dişlər açılmış, porşenin daxilində isə izafi təzyiqə hesablanmış vintlə bağlanan yəhər yerləşdirilmişdir.

kimi akril-nitril-butadien stirol sopolimerinin suda 5%-li məhlulunu və əlavə olaraq, sement saxlayır:

Gil	35-40
Polimer	0,5-1
Sement	5-7
Su	qalanı

(11) i2005 0039 (21) a2002 0208
(51)⁷E 21B 10/26; E 21B 10/60 (22) 30.10.2002
(44) 20.06.2004
(71)(72)(73) Məcidov Həsən Nurəli oğlu (AZ)
(54) QAZMA BAŞLIĞI.

(57) Qazma başlığı, bərk xəlitədən armirlənmiş işçi və profilləşdirici yan üzləri olan pərli gövdədən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, gövdənin mərkəzi keçidi ekranla məhdudlaşdırılıb, hər bir pər kanal ilə yerinə yetirilib, belə ki, kanalın yuxarı hissəsi gövdədə ekrandan yuxarı açılmış deşiklə, kanalın aşağı hissəsi hidromonitor ştuser vasitəsi ilə gövdənin aşağı ucundakı deşiklə birləşib.

(11) i2005 0048 (21) a2002 0047
(51)⁷E 21B 37/06 (22) 02.04.2002
(44) 29.12.2003
(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-Tədqiqat və Layihə İnstitutu (AzNSETLİ) (AZ)
(72) Kazımov Şükürəli Paşa oğlu, Xıdırov Ramil Novruz oğlu, Əliyev Nazim Şamil oğlu (AZ)
(54) QALDIRICI BORULARI PARAFİNDƏN TƏMİZLƏMƏK ÜÇÜN REAKSİYA UCLUĞU.

(57) Qaldırıcı boruları parafindən təmizləmək üçün reaksiya ucluğu keçirici, maqnezium çubuqları olan yuxarı boru, aşağı boru, bir-birilə mufta ilə birləşdirilmiş yuxarı və aşağı borular arasında yerləşdirilmiş şəbəkədən ibarət olmaqda, onunla fərqlənir ki, aşağı boru hər iki tərəfi açıq şəkildə hazırlanmışdır və diametrləri onlara möhkəm birləşdirilmiş yuxarı və aşağı qısa boruların diametrlərinə uyğun dəlikləri olan yuxarı və aşağı arakəsmələrlə təmin olunmuşdur.

(11) i2005 0041 (21) a2002 0207
(51)⁷E 21B 10/42 (22) 30.10.2002
(44) 20.06.2004
(71)(72)(73) Məcidov Həsən Nurəli oğlu, Əmirov Rəhim Güləhməd oğlu (AZ)
(54) PƏRLİ BALTA.

(57) 1. Pərli balta gövdədən, kəsən üzləri bərk xəlitədən olan lövhələrlə, kənar səthləri isə bərk xəlitədən olan ştrlarla armirlənmiş pərlərdən, hidromonitor-düyüdüdən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, pərlər qoşa-simmetrik hazırlanıb və kəsən üzləri parabolik şəkildə olub, üzərində niüxtəlif pillələrdə yuvalar yerləşdirilib, belə ki, bərk xəlitədən olan lövhələr yuvalarda aşağı pillədə bir sıralı, orta pillədə iki sıralı, yuxarı pillədə üç sıralı bərkidilib və baltanın ümumi oxuna nəzərən pilləvari əks piramida şəklindədir.

2. 1-ci bənd üzrə pərli balta onunla fərqlənir ki, bütöv tökmə monolit konstruksiya şəklində hazırlanıb.

(11) i2005 0056 (21) a2003 0198
(51)⁷E 21B 37/06 (22) 22.09.2003
(44) 15.10.2004
(71)(73) «Abşeronneft» Neft və Qazçıxarma İdarəsi (AZ)
(72) Seyidov Mircəfər Mirəli oğlu, Qafarov Nizami Hüseyn oğlu, Məmmədov Kamil Qüdrət oğlu, Süleymanova Sevdə Abas qızı, Qafarova Gülyetər Mikayıl qızı (AZ)
(54) ASFALT-QƏTRAN-PARAFİN ÇÖKÜNTÜLƏRİNİN QARŞISINI ALMA ÜSULU.

(57) Asfalt-qatran-parafin çöküntülərinin qarşısını alma üsulu, alüminium tərkibli birləşmənin həlledici ilə qarışdırılma vuruşundan ibarət olub, onunla fərqlənir ki, təbii gilin ağ neftlə 1:4 nisbətində, hasil olunan neftin 0,04-0,05 kütl.%-i mlq darında gölürülmüş qarışığını vururlar.

(11) i2005 0025 (21) a2003 0087
(51)⁷E 21B 33/138 (22) 29.04.2003
(44) 20.06.2004
(71)(73) «Qum adası» Neft və Qazçıxarma İdarəsi (AZ)
(72) Hüseynov Vaqif Qulu oğlu, Useynov Ələmdar Useyn oğlu, Məmmədov Kamil Qüdrət oğlu, Babayev Rəvan Cəfər oğlu, İbrahimov Abdulla Cabbar oğlu, Qafarova Gülyetər Mikayıl qızı, Ağazadə Oqtay Dadaş oğlu (AZ)
(54) QUYUYA AXAN LAY SULARININ İZOLƏ EDİLMƏSİ ÜÇÜN TƏRKİB.

(57) Quyuya axan lay sularının izolə edilməsi üçün tərkib gil, polimer və sudan ibarət olub onunla fərqlənir ki, tərkibində komponentlərin kütlə faizi ilə nisbətində, polimer

(11) i2005 0043 (21) a2002 0206
(51)⁷E 21B 43/00 (22) 30.10.2002
(44) 20.06.2004
(71)(72)(73) Məcidov Həsən Nurəli oğlu, Həsənov Rəhim Əliş oğlu, Bağirov Oktay Elman oğlu, Əmirov Rəhim Güləhməd oğlu (AZ)
(54) HORIZONTAL QUYUNUN ƏYRİ HİSSƏSİNİN QAZILMASI ÜÇÜN YİGİM.

(57) Horizontal quyunun əyri hissəsinin qazılması üçün yığım qazma borularından, balladan, əyri keçiricidən ibarət olmaqla, onunla fərqlənir ki, dirsək şəkilli keçiricinin hər iki qolunun ucuna, bir tərəfində şaquli istiqamətdə hərəkət edə bilən və mərkəzi oxla nəzərən eksentrik düzülmüş sərbəst kürəciklər silsiləsinə malik yumruqlar geydirilmiş, boruların mərkəzi keçidində yan səthi sərbəst kürəciklərlə əlaqəli hidromonitor içlik və içliyin yayına konsentrik yayın üstündə iynəvari ştuser yerləşdirilmişdir.

(11) **i2005 0044** (21) **a2002 0204**
(51)⁷E 21B 43/00 (22) **30.10.2002**
(44) **20.06.2004**

(71)(72)(73) **Məcidov Həsən Nurəli oğlu, Həsənov Ramiz Əliş oğlu, Əmirov Rəhim Güləhməd oğlu, Bağirov Oktay Elman oğlu, Həsənov Əliş Ramiz oğlu (AZ)**

(54) **ÖZÜTƏNZİMLƏNƏN KIPLƏŞDİRİCİ KÜRƏLİ KLAPAN.**

(57) Özütənzimlənən kipləşdirici kürəli klapan içlikli gövdədən, yəhərdən və kürədən ibarət olmaqla, onunla fərqlənir ki, klapan kürəsi xotik düzülmüş iri dənəciklər formasında dənəvər dolduruculu kompozit materialla doldurulmuş və gövdənin daxilində yerləşdirilmiş içlikdə dairəvi əsaslı üçbucaq şəklində istiqamətləndirici yuvalar açılmışdır.

(11) **i2005 0040** (21) **a2002 0205**
(51)⁷E 21B 43/29 (22) **30.10.2002**
(44) **20.06.2004**

(71)(72)(73) **Məcidov Həsən Nurəli oğlu (AZ)**
(54) **QAZMA BALTASININ YUMA DÜYÜNÜ.**

(57) Qazma baltasının yuma düyünü, yuma kanalları olan gövdə və pəri icra orqanı daxil olmaqla, onunla fərqlənir ki, onda əlavə olaraq mərkəzi kanaldan pərlərin yan səthinə qədər uzanan və çıxışları çarpaz müstəvilərdə yerləşən pilləli yuma kanalları açılmışdır.

(11) **i2005 0062** (21) **a2002 0068**
(51)⁷E 21B 43/08 (22) **15.04.2002**
(44) **15.10.2004**

(71)(73) **«Dənizneftqazlayihə» Dövlət Elmi-Tədqiqat və Layihə İnstitutu (AZ)**

(72) **Süleymanov Bağır Ələkbər oğlu, Əskərov Mikayıl Məmməd oğlu, Əliyev Ağalar Məmməd oğlu (AZ)**

(54) **QUYUDAN HASİL OLAN MAYENİN MAQNİTLƏ EMALI ÜÇÜN QURĞU.**

(57) Quyudan hasil olan mayenin maqnitlə emalı üçün qurğu, daimi maqnitlərlə təchiz olunmuş aşağısı bağlı gövdədən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, yanları dəşikli gövdəyə konsentrik yerləşdirilmiş və aşağı hissəsi gövdəyə birləşmiş, yuxarı hissəsi isə, içərisində qurğuya, oradan

da qaldırıcı borulara gələn mayenin keçməsi, maqnitlənməsi və təmizlənməsi üçün kanallan olan diamaqnit materialdan hazırlanmış və gövdəyə taxılan bir və ya bir neçə silindrik kassetlə birləşmiş kasaşəkilli borucuqla təmin edilmişdir, dairəvi daimi maqnitlər isə kassetlərin çevrəsi boyunca yerləşdirilmişdir.

(11) **i2005 0055** (21) **a2003 0185**
(51)⁷E 21B 43/11 (22) **27.08.2003**
(44) **15.10.2004**

(71)(73) **«Abşeronneft» Neft və Qazçıxarma İdarəsi (AZ)**

(72) **Seyidov Mircəfər Mirəli oğlu, Məmmədov Kamil Qüdrət oğlu, Babayev Rəvan Cəfər oğlu, Səfiyev İman Qəmbər oğlu, Paşayev Yunis Paşa oğlu (AZ)**

(54) **MƏHSULDAR LAYIN AÇILMASI ÜSULU.**

(57) Məhsuldar layın açılması üsulu quyuya buraxılmazdan əvvəl qoruyucu kəmərlər üzərindəki süzgecdə tıxacların bərkidilməsindən, tıxacla süzgecin məhsuldar lay qarşısında yerləşdirilməsindən, kəmərlər arxası fəzanın turşu təsiri ilə dağılan materiala sementlənməsindən və turşu təsiri ilə tıxacların dağıdılmasından ibarət olub, onunla fərqlənir ki, müxtəlif kütləli tıxacların eyni vaxtda dağıdılmasını dərinliyin artma istiqamətində kütlə çəkisi az olan tıxacdan başlayaraq yerləşdirməklə tənzimləyirlər.

(11) **i2005 0058** (21) **a2003 0076**
(51)⁷E 21B 43/26 (22) **21.04.2003**
(44) **15.10.2004**

(71)(73) **«Balaxanəneft» Neft və Qazçıxarma İdarəsi (AZ)**

(72) **Məmmədov Mübariz Rza oğlu, Vəliyev Fuad Həsən oğlu, Əliverdizadə Tale Kərim oğlu, Abdinov Vaqif Yunus oğlu (AZ)**

(54) **DƏRİNLİK NASOS QUYULARINDA LAYIN QUYUDİBİ ZONASINA HƏRƏKƏT VERMƏK ÜSULU VƏ OUUN HƏYATA KEÇİRİLMƏSİ ÜÇÜN QURULUŞ.**

(57) 1. Dərinlik nasos quyusunun quyudibi zonasına hərəkət vermək üsulu, quyuya ştanq nasosu ilə layın quyudibi zonasında mənfə təzyiq impulslarının yaradılması və bu impulsların quyunun həlqəvi fəza ayırıcısının köməyi ilə lay istiqamətində yönəldilməsi daxil olmaqla, onunla fərqlənir ki, ayırıcını irəli-geri hərəkətə gətirməklə mənfə təzyiq impulslarının amplitudasını o qiymətə qədər artırırırlar ki, layın süzgecli quyulmasının intensivliyinin minimal səviyyəyə qədər azalması quyunun minimal nəzəri məhsuldarlığına uyğun olur.

2. 1-ci bənd üzrə ayırıcı onunla fərqlənir ki, hermetikləşdirici elementin xarici diametri ona hermetikləşdirici boşluqda kipləşmiş vəziyyətdə irəli-geri hərəkət etmək imkanı verən ölçüdədir.

BÖLMƏ F

MEXANİKA, İŞIQLAMA, İSİTMƏ, MÜHƏRRİK VƏ NASOSLAR, SİLAH VƏ SÜRSAT, PARTLAMA İŞLƏRİ

F 02

- (11) **i2005 0080** (21) **a2002 0212**
(51)⁷**F 02B 23/00** (22) **08.11.2002**
(44) **29.12.2003**
(71)(73) **Məmmədov Ramiz Musa oğlu, Hacıyev Rafiq Qəhrəman oğlu, Quliyev Həsən Yusif oğlu, Novruzov Xasay Yusif oğlu (AZ)**
(54) **DAXİLİ YANMA MÜHƏRRİKİ.**

(57) Daxili yanma mühərriki üfüqi əksyatımlı silindrlərə və porşen qrupuna malik gövdədən, çarxqolu və sürgüqolu olan dirsəkli valdan, nazim çarx və onun radial yerləşən dişli çarxından ibarət olub, onunla fərqlənir ki, nazim çarxın çənbərində dişli çarxın hər iki tərəfində mühərrikin gövdəsində yerləşdirilmiş kürəcikli yastıq şəkilli dayaqdalar düzəldilib, dirsəkli val nazim çarxa oynaqla eksentrik birləşdirilib, çarxqolunun hər iki qolu diametral yerləşən, bir-biri ib sət birləşən və yastıqlarda oturan porşenlərin sürgüqolları ilə oynaqla birləşdirilib, bu halda hər qolun uzunluğu nazim çarxın mərkəzinə nisbətən dirsəkli valın eksentristetinin ölçüsünə və ya nazim çarxın radiusunun yarısına bərabərdir, nazim çarx tarazlandırıcı yüklə təmin olunub, güc ötürmə valı nazim çarxın dişli çarxı ilə xarici ilişmə əlaqəsindədir.

F 16

- (11) **i2005 0069** (21) **a2003 0045**
(51)⁷**F 16K 17/22; F 16K 47/02** (22) **28.02.2003**
(44) **15.10.2004**
(71)(72)(73) **Nəbiyev Rasim Nəsim oğlu (AZ)**
(54) **QORUYUCU KLAPAN.**

(57) Qoruyucu klapan gövdə, onun boşluğunda yerləşmiş porşen, məhdudlaşdırıcı həlqə və yaydan ibarət olub, onunla fərqlənir ki, porşen böyük və kiçik diametrlili pillələrdən ibarət ikipilləli hazırlanıb, onun böyük diametrlili pilləsində gövdə boşluğu ilə əlaqələnməmiş drosselləşdirici kanal yerinə yetirilib, kiçik diametrlili pilləsinin yan səthində kipləşdirici həlqə yerləşdirilib, belə ki, klapan gövdəsinin daxili səthi boşluğu ilə əlaqələnməmiş deşiyə malikdir, xarici səthi isə iki tərəfdən yivli yerinə yetirilib.

F 41

- (11) **i2005 0074** (21) **a2003 0048**
(51)⁷**F 41A 21/30** (22) **06.03.2003**
(44) **15.10.2004**
(71)(73) **«YENİ-TEX» Kompaniyası (AZ)**
(72) **Xəlilov Elçin Nüsrət oğlu, Salmanov Vaqif Müseyib oğlu, Məmmədov Elçin Nadir oğlu (AZ)**

(54) ODLU SİLAH ÜÇÜN SƏSBOĞUCU.

(57) Odlu silah üçün səsboğucu, silindrik formalı genişlənmə kamerasından və kameranın daxilinə yevləşdirilmiş burulan arakəsmələrdən, dəlikli qapaqdan ibarət olub, onunla fərqlənir ki, o hər iki tərəfində müxtəlif istiqamətli altıpərli hava vintləri yerləşdirilmiş tutqacla, qazın çıxması üçün ziqzaqşəkilli kanalları olan yivli tors arakəsmə ilə, lülənin xaricində yerləşdirilmiş dəlikli halqa ilə təchiz olunmuşdur, belə ki, tutqac genişlənmə kamerasını böyük diametrlili ilkin genişlənmə kamerasına və kiçik diametrlili sonrakı genişlənmə kamerasına ayırır və lülənin örtüyünə yivlə birləşir, yivli tors arakəsmə isə ilkin genişlənmə kamerasında lülənin ağız hissəsinə bərkidilir.

BÖLMƏ G

FİZİKA

G 01

- (11) **i2005 0032** (21) **a2002 0106**
(51)⁷**G 01N 21/25, 33/48** (22) **06.06.2002**
(44) **20.06.2004**
(71)(73) **Topçiyeva Şəfiqə Ənvərovna (AZ)**
(72) **Topçiyeva Şəfiqə Ənvərovna, Əliyev Fəzail Şamil oğlu, Abiyev Hüseyn Əzizulla oğlu (AZ)**
(54) **İLƏN ZƏHƏRİNİN TƏYİN EDİLMƏSİ ÜSULU.**

(57) İlan zəhərinin təyin edilməsi üsulu paramaqnit zərrəciklərin elektron halını və onların mürəkkəb kimyəvi proseslərdə iştirak etməsini aydınlaşdırmaqla, zülalların elektron paramaqnit rezonansı spektrinin registrasiyası yolu ilə olub, onunla fərqlənir ki, Zaqafqaziya gürzəsinin qurudulmuş zəhərini Vipera lebetina obtusa diametri ~4 mm olan molibden şüşədən hazırlanmış ampulaya qoyurlar və spektroskopik parçalanma faktoru $g \approx 2,00548$ və xətlərin eni $\Delta H \approx 0,87$ mTl olan, 330÷340 mTl oblastını əhatə edən, zəhər komponentlərinin bioloji aktiv mərkəzlərinin effektivliyi təyin edən xarakterik simmetrik zülalların elektron paramaqnit rezonansı siqnalı verən, dalğa uzunluğu ~3 sm, ifrat yüksək tezlik sahəsinin gücü 1,58 mVt və maqnit sahəsinin intensivliyi 330÷340 mTl intervalında olan RG-1306 radiospektrometrinin zülalların elektron paramaqnit rezonansı rezonatorunda quraşdırırlar.

- (11) **i2005 0035** (21) **a2003 0066**
(51)⁷**G 01N 25/20; G 01N 9/00** (22) **14.04.2003**
(44) **20.06.2004**
(71)(73) **Bakı Dövlət Universiteti (AZ)**
(72) **Əsgərov Bəhram Mehralı oğlu (AZ)**
(54) **QAZ MÜHİTİNDƏ İKİATOMLU MOLEKULLARIN ELEKTRİK DİPOL MOMENTİNİN TƏYİNİ ÜSULU.**

(57) Qaz mühitində ikiatomlu molekuların elektrik dipol momentinin təyini üsulu, onunla fərqlənir ki, polyar qazın istilik tutumunu otaq temperaturunda xarici elektrik sahəsi olmadıqda və elektrik sahəsində ölçülər, sonra isə

$$\frac{C_V(E) - C_V(0)}{C_V(0)} = 2/5 [1 + a_0^2 - (\alpha_0 ctha_0)^2]$$

burada, $C_V(E)$ elektrik sahəsində E istilik tutumu,

$C_V(0)$ - xarici elektrik sahəsi olmadıqda istilik tutumu,

$k_0 = 1,38 \cdot 10^{-16}$ erq/dər - Boltsman sabiti,

$ctha_0$ - hiperbolik kotangens,

$a_0 = p_0 E / k_0 T$ - adsız parametrdır,

nisbətindən a_0 , E və T -ni bilərək, P_0 dipol momenti təyin edirlər.

(11) i2005 0052

(51)⁷G 01N 33/24

(44) 28.02.2003

(71)(73) Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Mikrobiologiya İnstitutu (AZ)

(72) İsmayılov Nəriman Məmməd oğlu, Udoviçenko Tatyana İvanovna, Kolesnikov Andrey Anatolyeviç, Nəcəfova Samirə İmamyeri qızı, Məmmədyarov Məhərrəm Əli oğlu (AZ)

(54) TORPAQDA NEFT MƏHSULLARININ MİNERALLAŞMASININ SÜRƏTİNİN TƏYİNİ ÜSULU.

(57) Torpaqda neft məhsullarının minerallaşmasının sürətinin (KM) təyini üsulu torpaq nümunəsinin seçilməsindən, onun verilən şəraitdə inkubasiyasından, torpağın CO₂ əmələ gətirməsi sürətinin (B) təyinindən, paralel torpaq nümunəsində reaksiya qabiliyyətli mikroorqanizmlərin ümumi sayının (M) və reaksiya qabüliyyətli müəyyən qrup mikroorqanizmlərinin sayının (C) təyin edilməsindən, mineralaşma sürətinin

$$K_M = \frac{BxC}{M}$$

düsturu üzrə təyin edilməsindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, reaksiya qabiliyyətli müəyyən qrup mikroorqanizmlərinin say göstəricisi kimi karbohidrogenləri parçalayan mikroorqanizmlərdən istifadə edirlər.

(11) i2005 0086

(51)⁷G 01V 1/00, 1/112

(44) 15.10.2004

(71)(73) Əliyev Fəqan Qənbər oğlu, Əliyev Telman Xurşud oğlu, Əliyev Mərdan Bayram oğlu, Beynəlxalq Ekoenergetika Akademiyası (AZ)

(72) Əliyev Fəqan Qənbər oğlu, Əliyev Telman Xurşud oğlu, Əliyev Mərdan Bayram oğlu (AZ)

(54) MİKROSEYSMOMETR.

(57) Mikroseyzmometr ardıcıl birləşmiş seysmoqəbulədicidən, gücləndirici və tənzimləyicinin daxil olduğu yığıcı blokdan, qeydedicidən, yığıcı blok ilə qeydediciyə qoşulmuş qida mənbəyindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki,

seysmoqəbulədicinin həssas elementi kimi pyezoelektrik elementdən istifadə edilmişdir.

(11) i2005 0046

(51)⁷G 01V 1/16

(44) 01.10.2003

(71)(73) Beynəlxalq Elmi-Texniki Kompleks (BETK) «İNTERGEO-TETİS», Xəlilov Elçin Nüsrət oğlu, Ayda-zadə Şahin Rafiq oğlu (AZ)

(72) Xəlilov Elçin Nüsrət oğlu, Ayda-zadə Şahin Rafiq oğlu (AZ)

(54) ZƏLZƏLƏ DETEKTORU.

(57) Zəlzələ detektoru govdədən, təsirsiz kütlə ilə rəqs vericisindən, qidalanma mənbəyindən, tonal siqnal blokundan, həssaslığı sazlama vintindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, əlavə olaraq öz aralarında ardıcıl birləşdirilmiş həssaslıq tənzimləyicisi ilə ilkin gücləndiricini, analoq-rəqəm çevricisini, mərtəbəlilik tənzimləyicisini, rəqs analizatoru ilə tezlik süzgəcini, işıq siqnalı blokunu, siqnalizasiyanın əl ilə kəsicisini, tonal siqnal blokunda səs ucalığının tənzimləyicisini saxlayır ki, onların da idarəedicisi girişləri ümumi şin vasitəsilə qidalanma mənbəyi ilə birləşdirilmişdir, rəqs vericisinin təsirsiz kütləsi isə silindr formasında yerinə yetirilib və üst tərəfilə mərkəzdə elastik «Γ» -şəkilli elementin şaquli yerləşən tərəfinə sət bərkidilməklə, öz uzunluğu boyu bir ox üzrə vintli yayın içərisində yerləşdirilmişdir, vintli yayın bir ucu elastik «Γ» -şəkilli elementin üfqi yerləşən hissəsinə sət birləşdirilmiş, o biri ucu isə digər elastik element vasitəsilə gövdəyə sət bərkidilmişdir, bu halda elastik «Γ» -şəkilli elementin şaquli hissəsinin uzunluğu təsirsiz kütlə silindrinin hündürlüyündən 3-dən 5-ə qədər, onun üfqi hissəsinin uzunluğu isə təsirsiz kütlə silindrinin radiusundan ən azı 2,5 dəfə çoxdur, təsirsiz kütlə silindrinin aşağı tərəfində qəti şaquli vəziyyətdə gövdəyə hərəkətsiz bərkidilmiş induksiya sarğacının nüvəsilə maqnit təsiri göstərmək imkanı ilə sət maqnit sət yerləşdirilmişdir, belə ki, təsirsiz kütlənin silindrinin və induksiya sarğacının nüvəsinin mərkəzindən keçən mərkəz oxları bir-birinin üstünə düşür.

(11) i2005 0091

(51)⁷G 01V 3/18, 3/20

(44) 15.10.2004

(71)(73) Geofizika və Mühəndis Geologiyası İstehsalat Birliyi, Azərgeofizika Elmi-Tədqiqat İnstitutu, Azərneftmədəngeofizika trest, Kərimov Kərim Məmmədخان oğlu, Vəliyev Hübət Ömər oğlu, Süleymanov Qəhrəman Süleyman oğlu, İsmayılov Ənvər Kamil oğlu, Bayramova Nazilə Oruc qızı, Hüseynova Dünyaxanım Abdul Ağə qızı, Qəhrəmanova Ədilə Mirzə qızı, Heydərova Xədicə İsmayıl qızı (AZ)

(72) Kərimov Kərim Məmmədخان oğlu, Vəliyev Hübət Ömər oğlu, Süleymanov Qəhrəman Süleyman oğlu, İsmayılov Ənvər Kamil oğlu, Bayramova Nazilə Oruc qızı, Hüseynova Dünyaxanım Abdul

Ağa qızı, Qəhrəmanova Ədilə Mirzə qızı, Heydərova Xədicə İsmayıl qızı (AZ)

(54) KOLLEKTOR LAYLARIN DOYMA SƏCİYYƏSİNİN TƏYİNİ ÜSULU.

(57) Kollektor layların doyma səciyyəsinin təyini üsulu yuyulma zonasının (ρ_{yu}), layın nüfuz məruz qalmış (ρ_{nz}) və nüfuz məruz qalmamış (ρ_{th}) hissələrinin xüsusi elektrik müqavimətini ölçməklə və layların doyma səciyyəsi haqqında mühakimə yürütməklə, onunla fərqlənir ki, zəlzələnin episentirinin koordinatını, onun maqnitudasını və hadisənin baş vermə vaxtına görə seysmotektonik gərginliyin aktiv yayılma zonasını, tədqiqat quyusunun bu zona mənsub olmasını təyin edirlər, daha sonra layın nüfuz məruz qalmış zonasının, nüfuz məruz qalmamış hissəsinin xüsusi elektrik müqavimətinə (ρ_{nz} və ρ_{th}) görə bu zonaların məsaməlik əmsallarını ($K_{mk,z}$ $K_{mt,h}$) müəyyən edirlər və bundan sonra onların ən böyük qiymətinə görə layın neft-qaz-su doyma səciyyəsi haqqında mühakimə yürüdürlər.

G 06

(11) i2005 0051 (21) a2002 0111

(51) G 06F 3/02; G 08C 19/18; (22) 17.06.2002

G 09B 21/00; H 03K 17/945

(44) 20.06.2004

(71)(72)(73) Myaqqov Yuriy Qriqoryeviç (AZ)

(54) BİOTEXNİKİ UYGUNLAŞDIRILMAQLA ƏMR-LƏRİN ŞİFRLƏNMƏSİ ÜÇÜN SİSTEM VƏ MATRİSALARIN SƏHİFƏSİNİN ÇEVİRGƏCİ.

(57) 1. Biotexniki uyğunlaşdırılmaqla əməllərin şifrlənməsi üçün sistem, tərkibində, ardıcıl birləşmiş deşifrator, skanə blokundan, zona vericiləri blokundan, matrisaların səhifəsinin çevirgəcindən, səhifələrin təyini blokundan, göndərişlərin şifrlənməsi blokundan ibarət biotexniki nəzarətçi kimi hazırlanmış əməllər formalaşdırıcısı olmaqla, belə ki, skanə blokunun birinci çıxışı səhifələrin təyini blokunun üçüncü girişinə, ikinci çıxışı, sistemin X sətir kodunu, simvol zonasının y kodunu və səhifə şifrinin baytını yazan çıxışı olmaqla, səhifələrin təyini blokunun dördüncü girişinə birləşmişdir, skanə blokunun üçüncü, dördüncü və beşinci çıxışları isə onun sinxronizə çıxışlarıdır, zona vericiləri blokunun iki qrup çıxışları matrisaların səhifə çevirgəcinin birinci və ikinci qrup girişləri ib birləşmişdir, onun üçüncü girişini skanə blokunun dördüncü çıxışı ilə, çıxışları isə «Səhifəni dəyişmə» - Z siqnalı üzrə səhifənin təyini blokunun birinci qrup girişləri və ikinci girişləri ilə birləşmişdir, göndərişləri şifrləmə blokunun birinci girişləri və ikinci yazı girişləri səhifənin təyini blokunun ikinci çıxışları və müvafiq yazı çıxışı ilə birləşmişdir, səhifə şifrinin və simvol kodunun göndərişinin sinxronizə tezliyi f2 üzrə üçüncü girişini skanə blokunun beşinci çıxışına bağlanmışdır, sistemin ardıcıl çıxışı göndərişlərin şifrlənməsi blokunun çıxışı ikinci, üçüncü, dördüncü çıxışları isə skanə blokunun birinci informasiya çıxışları qrupları çevirgəcin və səhifənin təyini blokunun çıxışlarıdır, onunla fərqlənir ki, deşifrator, tərkibində sağ əlin barmaqları altında qoyulan, saitlərin və cingiltliklər samitlərin daxil

edilməsi üçün universal taktill panellərdən, sətir vericiləri bloklarından, birinci və ikinci sətir kodu formalaşdırıcılarından ibarət təmas-giriş bloku saxlayan koordinat-nitq aktivliyi deşifratoru şəklində hazırlanmışdır, belə ki, təmas-giriş blokunun sətir kodu formalaşdırıcılarının birinci qrup girişləri səhifənin təyini blokunun üçüncü girişləri və skanə blokunun birinci çıxışları ilə, informasiya girişləri sətir vericiləri blokunun çıxışları ilə birləşmişdir, skanə blokunun birinci girişləri, zona cütüylü əlaməti üzrə deşifratorun 4-cü dərəcəli simvol çıxışı, və ikinci girişləri təmas-giriş blokunun sətir kodu formalaşdırıcılarının birinci və ikinci yazı kodu çıxışları ilə birləşmişdir, təmas-giriş blokunun sinxrogirişləri skanə blokunun üçüncü çıxışına, axırının altıncı çıxışı isə «Fonema» əlaməti üzrə matrisaların səhifə çevirgəcinin dördüncü girişləri ilə birləşmişdir.

2. Matrisaların səhifəsinin çevirgəci, yaddaş blokundan və zona şifratorundan ibarət olub, onunla fərqlənir ki, onun ümumiləşdirici elementdə, sürüşmə registrində və bölücüdə taymeri, axırının girişləri çevirgəcin üçüncü girişidir, bölücünün birinci girişləri registrin sinxrogirişləri ilə birləşmişdir, «Silmə» girişləri, iki VƏ-YOX və VƏ-YA elementlərində hazırlanmış ümumiləşdirici elementin çıxışına birləşmişdir, belə ki, ümumiləşdirici elementin girişləri çevirgəcin birinci girişləridir və yaddaş blokunun birinci qrup girişləri ilə birləşmişdir, onun ikinci girişləri taymerin çıxışından registrin çıxışı ib birləşmişdir, üçüncü qrup müxtəlif tezlikli girişləri isə bölücünün girişləri ilə, birinci və ikinci çıxışları ilə birləşmişdir, eləcə də sas mənbəyi olan tonal kaskadı var, hansı ki, uzlaşdırıcı element vasitəsilə ikinci ümumiləşdirici elementin çıxışı ilə birləşmişdir, axırının birinci və ikinci qrup çıxışları yaddaş blokunun eyni adlı çıxışları vasitəsilə «Genişlənmiş kod», «Rəqəmlər» və «Yuxarı registr» siqnalları üzrə zona şifratorunun eyni adlı girişləri ilə birləşmişdir, onun ikinci qrup girişləri «İşarə» və «Birdəfəlik yuxarı registr» siqnalları üzrə çevirgəcinin eyni adlı girişlərinə qoşulmuşdur, bu halda zona şifratorunun birinci girişləri çevirgəcin dördüncü girişidir, onun birinci çıxışları zona şifratorunun zona simvolunun y kodunun 5-ci, 7-ci dərəcələri üzrə çıxışları ilə birləşmişdir, yaddaş blokunun dördüncü qrup çıxışları «İkibaytlı kod», «Taymer kodu» və «Səhifənin dəyişdirilməsi» siqnalları üzrə və zona vericisi blokunun «Silmə» çıxışı matrisaların səhifəsinin çevirgəcinin ikinci çıxışlarıdır.

3. 2-ci bənd üzrə çevirgəc onunla fərqlənir ki, yaddaş blokunda hər biri VƏ YA-YOX elementinə malik n saylı yuvalar var, elementlərin birinci girişləri yaddaş blokunun birinci girişlərindən biri ilə və OX elementinin girişləri ilə, ikinci girişləri isə yaddaş blokunun ikinci girişləri ilə, çıxışı hesablayıcı triggerin takt girişləri ilə birləşmişdir, onun invers çıxışı informasiya girişləri ilə, yuvarın birinci çıxışı ilə və birinci VƏ-YOX elementinin ikinci girişləri ilə bağlanmışdır, triggerin düz çıxışı ikinci VƏ-YOX elementinin ikinci girişləri ilə və yuvarın ikinci çıxışı ilə birləşmişdir, VƏ-YOX elementlərinin birinci girişləri YOX elementinin çıxışına, birinci VƏ-YOX elementinin üçüncü girişləri yaddaş blokunun təyinat tezliyi üzrə üçüncü girişlərindən biri ilə, ikinci VƏ-YOX elementinin üçüncü girişləri, yaddaş blokunun bütün yuvalar üçün ümumi olan silmə tezliyi üzrə üçüncü girişlərindən biri ilə birləşmişdir, hər yuvarın VƏ-YOX elementlərinin çıxışı yaddaş blokunun birinci

və ikinci çıxışlarıdır, üç yuvada triggerlərin invers çıxışları yaddaş blokunun «Genişlənmiş kod», «Yuxarı registr» və «Rəqəmlər» siqnalları ilə çıxışlarıdır.

4. 2-ci bənd üzrə çevirgəc onunla fərqlənir ki, zona şifratorunda birinci və ikinci YOX elementi, inkaredici VƏ-YO və VƏ-YOX elementləri var, birinci inkaredici VƏ-YA elementinin birinci girişi «Genişlənmiş kod» siqnalı ilə zona şifratorunun üçüncü girişlərindən biri ilə birləşmişdir, onun ikinci girişi birinci YOX elementinin ikinci girişləri ilə birləşmişdir, birinci girişi isə «Fonem» əlaməti ilə zona şifratorunun birinci girişi ilə birləşmişdir, ikinci YOX elementinin birinci girişi birinci inkaredici VƏ-YA elementinin çıxışı ilə birləşmişdir, birinci YOX elementinin və VƏ-YOX elementlərinin birinci girişləri birdəfəlik «İşarə» və «Yuxarı registr-BR» siqnalları ilə zona şifratorunun ikinci girişləridir, onların ikinci girişləri «Yuxarı registr» və «Rəqəmlər» siqnalları ilə şifratorun üçüncü girişləridir, VƏ-YOX, ikinci inkaredici VƏ-YA və ikinci YOX elementlərinin çıxışları isə matris səhifələri çevirgəcinin birinci çıxışlarıdır.

G 09

(11) i2005 0071 (21) a2005 0002
(51)⁷G 09B 19/00; A 61B 5/16 (22) 05.01.2005
(44) 30.06.2005

(71)(73) Milli Aviasiya Akademiyası (AZ)
(72) Paşayev Arif Mircəlal oğlu (AZ); Cəfərzadə Rauf Məmməd oğlu (AZ); Məmmədov Ərif Məmməd oğlu (AZ); Mixaylik Nikolay Fyodoroviç (RU); Malişevskiy Aleksey Valeryeviç (RU)
(54) İNSAN AMİLİ SAHƏSİNDƏ UÇUŞ HEYƏTİNİN PEŞƏ HAZIRLIĞI ÜSULU.

(57) İnsan amili sahəsində uçuş heyətinin peşə hazırlığı üsulu, birinci mərhələdə psixodiaqnostik testləşdirmənin keçirilməsi, ikinci mərhələdə treninq qrupunun iş qabiliyyəti səviyyəsinin müəyyənləşdirilməsinə yönəlmiş «Milçək» çalışması, verbal informasiyanın dərk edilməz tərzdə təhrif edilmə imkanını göstərməyə kömək edən «Xarab olmuş telefon» çalışması, partnyora təsir vasitələrinin genişləndirilməsinə və qeyri-verbal səviyyədə kontakt qurma məharətinin öyrədilməsinə yönəlmiş «Qeyri-verbal portret» çalışması, qrupun labilizasiyasına və fikirlərini razılaşdırmağa öyrədilməsinə, partnyoru inandırmaq və onunla razılaşma məharətinə yönəlmiş «Qeyri-aşkar qərar» çalışması, qrupda qarşılıqlı fəaliyyət vərdişlərinin məşq etdirilməsinə və tərəflərin məhsuldar konflikt əsasında sosial cəhətdən məqbul optimum axtarılmasına yönəlmiş «Düzəndirilmiş marşrut» rol oyunu, ekstremal vəziyyətdə pilotun emosional davamlılığının artırılmasına və onun emosional təcrübəsinin genişləndirilməsinə kömək edən «Xüsusi vəziyyət» çalışması, praktiki olaraq təkbaşına həll edilə bilməyən mürəkkəb məsələlərin həlli zamanı ekipajda real qarşılıqlı fəaliyyətin məşq etdirilməsinə yönəlmiş «Stels» rol oyunu, peşə treninqi iştirakçılarının öz «Mən» obrazının genişləndirilməsinə kömək edən «Sərbəst assosiasiyalar» çalışması kimi rol oyunları və çalışmalarının keçirilməsi ilə öyrədilənlərin qruplara bölünməsi və sonuncu

mərhələdə dinləyicilərə fərdi məsləhətlər verilməsi ilə 30 saat ərzində aparılan sərt əks əlaqəli məkan-zaman prosedurasını özündə əks etdirərək, onunla fərqlənir ki, treninqi beş mərhələdə keçirirlər, bununla bərabər birinci mərhələdə 1,5 saat ərzində «MM-1» testinin köməyi ilə «İnsan - universum» sistemi mühitində təlim keçən hər kəsin davranışını xarakterizə edən insanın sosionik modelinin (İSM) parametrlərini, «ACT» testinin köməyi ilə «Hava gəmisi ekipajı-hava gəmisi» sistemi mühitində təlim keçən hər kəsin davranışını xarakterizə edən ekipaj üzvünün sosionik modelinin (EÜSM) parametrlərini psixodiaqnostik testləşdirmə aparmaqla müəyyən edirlər, sonra alınmış parametrlər əsasında bu modellərdən hər biri üzrə yararlılıq əmsalını hesablayırlar; ikinci mərhələdə sayca hava gəmilərinin (HG) ekipajlarına uyğun qruplarda «ACT» testinin köməyi ilə peşə fəaliyyətində ekipajın potensial imkanlarını reallaşdırma tipini xarakterizə edən ekipajın sosionik xarakteristikası (ESX) parametrlərini və «HG ekipajı -HG» sistemində intertip münasibətlər spektrini müəyyən edən ekipajın sosionik modeli (ESM) parametrlərini, bunun ardınca ekipajın qarşılıqlı fəaliyyətinin səmərəliliyinin təyini ilə müəyyən edirlər, üçüncü mərhələdə üç gün ərzində hər dəfə 8 saat olmaqla verilmiş nəticəni treninqin bütün iştirakçılarının yalnız birgə hərəkətləri ilə əldə etmək mümkün olduğu təqdirdə virtual iştirakçıların hərəkətlərinin xüsusi proqramı hesabına homeostat prinsipini reallaşdırmağa imkan verən maraqların qrup daxili konfliktli şəraitində qarşılıqlı fəaliyyət vərdişlərinin formalaşmasına və şəxsiyyət və cəmiyyət arasında sosial cəhətdən məqbul kompromislər axtarışına yönəlmiş, virtual iştirakçılarla «Ekzistensiya» rol oyununun əlavə olaraq daxil olduğu rol oyunları seriyası və virtual iştirakçıları istifadə etməklə rol oyunu keçirirlər və potensial ekstrimal iş qabiliyyəti (PEİ) və ekipajın qarşılıqlı fəaliyyətinin praktiki səmərəliliyi, həmçinin subyektiv nəzarət profilindəki irəliləyişləri müəyyən edirlər; dördüncü mərhələdə bir saat ərzində autotreninq (AT) normalarının (Δ_{AT}), normativliyin (Δ_{N_i}), valentliyin (Δ_{V_i}) fərdi irəliləyişlərini və treninq ərzində dominantlıq təşkil edən davranış stilindəki dəyişməni (Δ_{r_i}) təyin edirlər, həmçinin treninq ərzində normativliyin (Δ_N) və valentliyin (Δ_V) kollektiv irəliləyişlərini təyin edirlər, sonra alınmış nəticələrin məcmusu üzrə əvvəldən verilmiş şərtlərə uyğun olaraq insan amili sahəsində formalaşdırılmış ekipajların hazırlığının kompleks qiymətini müəyyən edirlər; beşinci mərhələdə 3 saat ərzində insan amili sahəsində formalaşdırılmış ekipajların hazırlığının kompleks qiymətləndirilməsinin nəticələrinə görə fərdi məsləhət həyata keçirirlər.

BÖLMƏ H

ELEKTRİK

H 01

(11) i2005 0060 (21) a2003 0082
(51)⁷H 01L 31/ 00, 21/66; (22) 23.04.2003
G 12B 21/00
(44) 15.10.2004

- (71)(73) Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Fizika İnstitutu (AZ)
 (72) Rzayev Salman Qədimalı oğlu, Zöhrabbəyova Zaura Mövsüm qızı (AZ)
 (54) **YARIMKEÇİRİCİLƏRDƏ QEYRİ-ƏSAS CƏRƏYAN DAŞIYICILARININ DİFFUZIYA UZUNLUĞUNUN VƏ YAŞAMA MÜDDƏTİNİN ÖLÇÜLMƏSİ ÜSULU.**

(57) Yarımkeçiricilərdə qeyri-əsas cərəyan daşıyıcılarının diffuziya uzunluğunun və yaşama müddətinin ölçülməsi üsulu, yarımkeçiricilərdə cərəyan daşıyıcılarının yaşama müddətinin təyin edilməsi daxil olmaqla, onunla fərqlənir ki, induksiya olunmuş cərəyan rejimində planar p-n keçidlər səthini rastırlı elektron mikroskopunun elektron şüası ilə skanlaşdırmaqla həcmi yük qatının təsvirini alırlar və volt -farad ölçülməsilə qeyri -əsas cərəyan daşıyıcılarının diffuziya uzunluğunu və yaşama müddətini təyin edirlər.

H 02

- (11) i2005 0075 (21) a2002 0161
 (51)⁷H 02H 3/32; H 02J 3/12 (22) 04.09.2002
 (44) 20.06.2004
 (71)(73) Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Energetika və Enerjilayihə İnstitutu (AZ)
 (72) Məmmədov Orxan Səməd oğlu, Qasimov Əsgər Hüseyn oğlu, Ələkbərli Azər Faiq oğlu, Zərbiyeva Nuridə Feyzulla qızı (AZ)
 (54) **PAYLAŞDIRICI ŞƏBƏKƏDƏ GƏRGİNLİYİN KEYFİYYƏTİNİ QIYMƏTLƏNDİRƏN QURĞU.**

(57) Paylaşdırıcı şəbəkədə gərginliyin keyfiyyətini qiymətləndirən qurğu, çıxışı gərginlik cəmləyicisindən keçərək qeyri-həssaslıq zonasını və onun qoyuluş qiymətini formalaşdıraraq və dəyişən elementin birinci girişinə, onun çıxışı isə zaman elementlərindən keçərək gərginliyi avtomatik idarə edən blokun «y» azaltmaq və «I» artırmaq kanallarına qoşulan cərəyan vericisindən və idarə etmə və nəzarət blokundan ibarət olub, onunla fərqlənir ki, ona ikinci gərginlik vericisi, on azı dörd ədəd gərginlik səviyyəsinin qoyulmuş qiymətini formalaşdıraraq element, onların uyğun zaman elementləri, gərginlik səviyyəsinin normal buraxıla bilən zaman elementi və birinci, ikinci, üçüncü zaman cəmləyiciləri əlavə olunmuş, həm də ikinci gərginlik vericisinin girişi qeyri-həssaslıq zonasını formalaşdıraraq və dəyişən elementin çıxışına, çıxışı isə gərginlik səviyyəsinin sərhəd buraxıla bilən minimal, buraxıla bilməyən minimal, sərhəd buraxıla bilən maksimal, buraxıla bilməyən maksimal qoyuluş qiymətlərini formalaşdıraraq və öz aralarında paralel birləşən elementlərin girişinə birləşmiş, onların çıxışları və uyğun olaraq gərginlik səviyyələrinin zaman elementlərinin girişlərinə qoşulmuş, axırıncıların birinci çıxışları öz aralarında paralel birləşərək gərginlik səviyyəsinin normal buraxıla bilən zaman elementinin girişinə birləşmiş, hansının ki, çıxışı gərginliyin normal buraxıla bilən səviyyəsinin birinci zaman cəmləyicisinin girişinə qoşulmuş, gərginliyin sərhəd buraxıla bilən minimal səviyyəsinin zaman elementinin ikinci çıxışı gərginliyin sərhəd buraxıla bilən səviyyəsinin ikinci zaman

cəmləyicisinin birinci girişinə, ikinci girişinə isə gərginliyin sərhəd buraxıla bilən maksimal səviyyəsinin zaman elementinin ikinci çıxışı qoşulmuş gərginliyin buraxıla bilməyən minimal səviyyəsinin zaman elementinin ikinci çıxışı gərginliyin buraxıla bilməyən səviyyəsinin üçüncü zaman cəmləyicisinin birinci girişinə, ikinci girişinə isə gərginliyin buraxıla bilməyən maksimal səviyyəsinin zaman elementinin ikinci çıxışı qoşulmuşdur.

H 03

- (11) i2005 0030 (21) a2000 0021
 (51)⁷H 03K 13/20 (22) 15.02.2000
 (44) 01.10.2003
 (71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası (AZ)
 (72) Salihov Səmid Qədir oğlu, Yaqubova Dinar Valeh qızı (AZ)
 (54) **RƏQƏM GƏRGİNLİK ÖLÇƏNİ.**

(57) Rəqəm gərginlik ölçəni çıxışı idarə blokunun girişinə birləşdirilmiş qida şəbəkəsinin periodları formalaşdırıcısından, ardıcıl birləşdirilmiş giriş çevirgəndən, gərginlik-tezlik çeviricisindən, say açarından, reversiv sayğacdən, yaddaş reqistrindən, və çıxışı qiriş çeviricisinin qirişlərindən birinə birləşdirilmiş kod-gərginlik çeviricisindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, ona, dördə dərəcəli ikilik sayğacdən, dördgirişli VƏ sxemindən, üçgirişli VƏ YA və VƏ sxemlərindən, dörd ədəd ikigirişli VƏ sxemindən, impuls generatorundan, toplayan və çıxarı sayğaclardan, sıfırı qeyd edən sxemdən, triger və ikigirişli VƏ YA sxemindən ibarət idarə bloku əlavə edilmişdir, harada ki, ikilik sayğacın birinci dərəcəsinin 0 çıxışı və yaddaş reqistrinin idarə girişinə qoşulmuş, ikilik sayğacın birinci dərəcəsinin 1 çıxışı dördgirişli və dördüncü iki girişin VƏ sxemlərinin birinci girişlərinə qoşulmuş ikilik sayğacın ikinci dərəcəsinin sıxışları giriş çevirgəsinin və reversiv sayğacın idarə girişlərinə qoşulmuş, ikilik sayğacın ikinci, üçüncü və dördüncü dərəcələrinin 0 çıxışları dördgirişli VƏ sxeminin müvafiq girişlərinə qoşulmuş, hansının ki, çıxışı birinci ikigirişli VƏ sxeminin və ikigirişli VƏ YA sxeminin birinci girişlərinə qoşulmuşdur, ikilik sayğacın ikinci, üçüncü və dördüncü 1 çıxışları üçgirişli VƏ sxemi vasitəsilə ikilik sayğacın birinci dərəcəsinin 0-a gətirmə girişinə qoşulmuşdur, ikilik sayğacın ikinci, üçüncü və dördüncü dərəcələrinin 1 çıxışları üçgirişli VƏ YA sxemi vasitəsilə ikinci və dördüncü ikigirişli VƏ sxemlərinin ikinci girişlərinə qoşulmuş, generatorun çıxışı birinci və üçüncü ikigirişli VƏ sxemlərinin ikinci girişlərinə qoşulmuş, birinci ikigirişli VƏ sxeminin çıxışı toplayan və çıxan sayğaclardan, və həm də sıfırı qeyd edən sxem vasitəsilə triggerin birinci girişinə qoşulmuş, hansının çıxışı üçüncü ikigirişli VƏ sxeminin birinci girişinə, ikigirişli VƏ YA sxeminin ikinci girişinə qoşulmuşdur, hansının ki, çıxışı say açarının idarə girişinə qoşulmuşdur, ikilik sayğacın ikinci dərəcəsinin 0 çıxışı ikinci ikigirişli VƏ sxeminin ikinci girişinə qoşulmuşdur, hansının ki, çıxışı çıxan sayğacın idarə girişinə qoşulmuşdur, hansının ki, hesab girişi üçüncü ikigirişli VƏ sxeminin çıxışı ilə birləşdirilmişdir, ikilik sayğacın ikinci, üçüncü və dördüncü dərəcələrinin sıfıragətirmə girişləri işəsalma şin ilə birləşdirilmişdir.

H 04

- (11) i2005 0024 (21) a2003 0085
(51)⁷H 04J 1/05 (22) 28.04.2003
(44) 20.06.2004
(71)(73) Azərbaycan Texniki Universiteti (AZ)
(72) Əliquliyev Elşən Ağa oğlu (AZ)
(54) ÇIXIŞ İSTİQAMƏTLƏRİNDƏ RABİTƏ KANALLARININ PAYLANMA QURĞUSU.

(57) Çıxış istiqamətlərində rabitə kanallarının paylanma qurğusu, bir-birilə birləşdirilmiş kanalın hesab blokundan, kodlaşdırma blokundan, birinci yaddaş blokundan, 12 dərəcəli prosessorundan, multipleksordan və sürüşmə registrindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, o, bir-birilə birləşdirilmiş müqayisə blokundan, cəmləyicidən, məntiqi «VƏ» elementindən, impuls sayğacından, ikinci yaddaş blokundan ibarət analizatorla təchiz olunmuşdur, bu halda çıxış istiqamətində hər rabitə kanalı üzrə multipleksorun çıxışları müqayisə blokunun girişləri ilə birləşmiş, onun çıxışı cəmləyici və məntiqi «VƏ» elementi vasitəsilə sürüşmə registrinin girişinə birləşmiş, axırının çıxışı birinci əks əlaqə dövrəsi vasitəsilə multipleksorun idarəedici girişinə birləşmiş, məntiqi «VƏ» elementinin ikinci çıxışı ikinci əks əlaqə dövrəsi vasitəsilə müqayisə blokunun idarəedici girişinə birləşmiş, onun ikinci idarəedici girişinə ikinci yaddaş blokunun çıxışı birləşmiş, məntiqi «VƏ» elementinin üçüncü çıxışı isə impuls sayğacının girişinə birləşmişdir.

H 05

- (11) i2005 0059 (21) a2003 0081
(51)⁷H 05B 37/02 (22) 23.04.2003
(44) 15.10.2004
(71)(73) Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Fizika İnstitutu (AZ)
(72) Səfərov Nuru Ərəb oğlu, Cəfərova Elmira Əsəd qızı, Mədətov Rahim Səlim oğlu, Əhmədov Qurban Müzəmməd oğlu (AZ)
(54) ELEKTRİK DÖVRƏSİNİN AVTOMATİK İDARƏ QURĞUSU.

(57) Elektrik dövrəsinin avtomatik idarə qurğusu işıqlanma vericisindən, sabit cərəyan güdəndiricisindən, işıqlanma lampasından ibarət olub, onunla fərqlənir ki işıqlanma vericisi kimi silisium əsasında yarımkeçirici fotoçeviricidən istifadə olunmuşdur.

İXTİRA PATENTLƏRİNİN GÖSTƏRİCİLƏRİ

SAY GÖSTƏRİCİSİ

Patentin nömrəsi	BPT indeksi (7 redaksiya)	Patentin nömrəsi	BPT indeksi (7 redaksiya)	Patentin nömrəsi	BPT indeksi (7 redaksiya)	Patentin nömrəsi	BPT indeksi (7 redaksiya)
i2005 0024	H 04J 1/05	i2005 0043	E 21B 43/00	i2005 0064	C 09D 201/08	i2005 0079	C 30B 13/00
i2005 0025	E 21B 33/138	i2005 0044	E 21B 43/00		C 08L 101/08		C 30B 29/06
i2005 0026	A 61F 2/06	i2005 0045	A 24B 15/18	i2005 0065	C 02J 4/02		C 30B 29/08
	A 61L 33/10	i2005 0046	G 01V 1/16	i2005 0066	C 08L 23/06	i2005 0080	F 02B 23/00
i2005 0027	A 61B 10/00	i2005 0047	C 07C 5/48		C 08K 9/04	i2005 0081	A 01B 73/00
	A 61B 18/04	i2005 0048	E 21B 37/06	i2005 0067	E 21B 7/12	i2005 0082	A 01M 7/00
i2005 0028	C 07D 309/30	i2005 0049	C 07K 15/00		B 63B 35/44	i2005 0083	B 29C 51/22
i2005 0029	C 07C 39/06		C 12N 15/27	i2005 0068	B 63B 35/44	i2005 0084	C 30B 15/00
	C 07C 211/43	i2005 0050	A 23L 1/09		E 21B 7/12		C 30B 29/06
i2005 0030	H 03K 13/20	i2005 0051	G 06F 3/02	i2005 0069	F 16K 17/22		C 30B 29/08
i2005 0031	C 02F 1/28		G 08C 19/18		F 16K 47/02	i2005 0085	A 47F 11/06
	B 01J 20/02		G 09B 21/00	i2005 0070	B 03C 5/00		H 05B 31/00
	B 01J 20/12		H 03K 17/945	i2005 0071	G 09B 19/00		H 05B 33/00
i2005 0032	G 01N 21/25	i2005 0052	G 01N 33/24		A 61B 5/16	i2005 0086	G 01V 1/00
	G 01N 33/48	i2005 0053	C 05B 1/02	i2005 0072	A 61K 33/30		G 01V 1/112
i2005 0033	C 10M 101/02	i2005 0054	A 61K 35/78		A 61K 47/12	i2005 0087	A 61K 31/015
	C 10M 135/18	i2005 0055	E 21B 43/11		A 61P 17/02	i2005 0088	C 08L 9/00
	C 10M 137/04	i2005 0056	E 21B 37/06	i2005 0073	A 61K 33/38		C 08K 3/00
i2005 0034	C 07D 277/04	i2005 0057	C 07D 333/02		A 61K 47/12	i2005 0089	C 10G 21/14
	C 10M 133/58		C 07D 333/10		A 61P 31/10		C 10G 21/08
	C 10M 135/36		C 07D 333/48	i2005 0074	F 41A 21/30	i2005 0090	C 10M 101/02
i2005 0035	G 01N 25/20	i2005 0058	E 21B 43/26	i2005 0075	H 02H 3/32		C 10M 129/26
	G 01N 9/00	i2005 0059	H 05B 37/02		H 02J 3/12		C 10M 169/06
i2005 0036	C 07C 2/02	i2005 0060	H 01L 31/00	i2005 0076	A 01B 43/00	i2005 0091	G 01V 3/18
i2005 0037	C 07C 4/18		H 01L 21/66	i2005 0077	C 30B 13/14		G 01V 3/20
i2005 0038	C 10M 101/04		G 12B 21/00		C 30B 13/16	i2005 0092	C 07F 17/02
	C 10M 155/02	i2005 0061	A 61B 17/00		C 30B 29/06	i2005 0093	C 01G 45/06
i2005 0039	E 21B 10/26		A 61M 25/00		C 30B 29/08		C 01G 49/10
	E 21B 10/60	i2005 0062	E 21B 43/08	i2005 0078	C 30B 13/14		C 01G 51/08
i2005 0040	E 21B 43/29	i2005 0063	A 61K 7/02		C 30B 13/16	i2005 0094	C 11B 3/06
i2005 0041	E 21B 10/42		A 61K 7/48		C 30B 29/06		
i2005 0042	E 21B 7/21	i2005 0064	C 09D 109/06		C 30B 29/08		

SİSTEMATİK GÖSTƏRİCİSİ

BPT indeksi (7 redaksiya)	Patentin nömrəsi	BPT indeksi (7 redaksiya)	Patentin nömrəsi	BPT indeksi (7 redaksiya)	Patentin nömrəsi	BPT indeksi (7 redaksiya)	Patentin nömrəsi
A 01B 43/00	i2005 0076	C 02F 1/28	i2005 0031	C 10M 155/02	i2005 0038	E 21B 7/21	i2005 0042
A 01B 73/00	i2005 0081	C 02J 4/02	i2005 0065	C 10M 169/06	i2005 0090	F 02B 23/00	i2005 0080
A 01M 7/00	i2005 0082	C 05B 1/02	i2005 0053	C 11B 3/06	i2005 0094	F 16K 17/22	i2005 0069
A 23L 1/09	i2005 0050	C 07C 2/02	i2005 0036	C 12N 15/27	i2005 0049	F 16K 47/02	i2005 0069
A 24B 15/18	i2005 0045	C 07C 211/43	i2005 0029	C 30B 13/00	i2005 0079	F 41A 21/30	i2005 0074
A 47F 11/06	i2005 0085	C 07C 39/06	i2005 0029	C 30B 13/14	i2005 0077	G 01N 9/00	i2005 0035
A 61B 5/16	i2005 0071	C 07C 4/18	i2005 0037	C 30B 13/14	i2005 0078	G 01N 21/25	i2005 0032
A 61B 10/00	i2005 0027	C 07C 5/48	i2005 0047	C 30B 13/16	i2005 0077	G 01N 25/20	i2005 0035
A 61B 17/00	i2005 0061	C 07D 277/04	i2005 0034	C 30B 13/16	i2005 0078	G 01N 33/24	i2005 0052
A 61B 18/04	i2005 0027	C 07D 309/30	i2005 0028	C 30B 15/00	i2005 0084	G 01N 33/48	i2005 0032
A 61F 2/06	i2005 0026	C 07D 333/02	i2005 0057	C 30B 29/06	i2005 0077	G 01V 1/00	i2005 0086
A 61K 7/02	i2005 0063	C 07D 333/10	i2005 0057	C 30B 29/06	i2005 0078	G 01V 1/16	i2005 0046
A 61K 7/48	i2005 0063	C 07D 333/48	i2005 0057	C 30B 29/06	i2005 0079	G 01V 1/112	i2005 0086
A 61K 31/015	i2005 0087	C 07F 17/02	i2005 0092	C 30B 29/06	i2005 0084	G 01V 3/18	i2005 0091
A 61K 33/30	i2005 0072	C 07K 15/00	i2005 0049	C 30B 29/08	i2005 0077	G 01V 3/20	i2005 0091
A 61K 33/38	i2005 0073	C 08K 3/00	i2005 0088	C 30B 29/08	i2005 0078	G 06F 3/02	i2005 0051
A 61K 35/78	i2005 0054	C 08K 9/04	i2005 0066	C 30B 29/08	i2005 0079	G 08C 19/18	i2005 0051
A 61K 47/12	i2005 0072	C 08L 9/00	i2005 0088	C 30B 29/08	i2005 0084	G 09B 19/00	i2005 0071
A 61K 47/12	i2005 0073	C 08L 23/06	i2005 0066	E 21B 10/26	i2005 0039	G 09B 21/00	i2005 0051
A 61L 33/10	i2005 0026	C 08L 101/08	i2005 0064	E 21B 10/42	i2005 0041	G 12B 21/00	i2005 0060
A 61M 25/00	i2005 0061	C 09D 109/06	i2005 0064	E 21B 10/60	i2005 0039	H 01L 21/66	i2005 0060
A 61P 17/02	i2005 0072	C 09D 201/08	i2005 0064	E 21B 33/138	i2005 0025	H 01L 31/00	i2005 0060
A 61P 31/10	i2005 0073	C 10G 21/08	i2005 0089	E 21B 37/06	i2005 0048	H 02H 3/32	i2005 0075
B 01J 20/02	i2005 0031	C 10G 21/14	i2005 0089	E 21B 37/06	i2005 0056	H 02J 3/12	i2005 0075
B 01J 20/12	i2005 0031	C 10M 101/02	i2005 0033	E 21B 43/00	i2005 0043	H 03K 13/20	i2005 0030
B 03C 5/00	i2005 0070	C 10M 101/02	i2005 0090	E 21B 43/00	i2005 0044	H 03K 17/945	i2005 0051
B 29C 51/22	i2005 0083	C 10M 101/04	i2005 0038	E 21B 43/08	i2005 0062	H 04J 1/05	i2005 0024
B 63B 35/44	i2005 0067	C 10M 129/26	i2005 0090	E 21B 43/11	i2005 0055	H 05B 31/00	i2005 0085
B 63B 35/44	i2005 0068	C 10M 133/58	i2005 0034	E 21B 43/26	i2005 0058	H 05B 33/00	i2005 0085
C 01G 45/06	i2005 0093	C 10M 135/18	i2005 0033	E 21B 43/29	i2005 0040	H 05B 37/02	i2005 0059
C 01G 49/10	i2005 0093	C 10M 135/36	i2005 0034	E 21B 7/12	i2005 0067		
C 01G 51/08	i2005 0093	C 10M 137/04	i2005 0033	E 21B 7/12	i2005 0068		

PATENT VERİLƏN İDDİA SƏNƏDLƏRİNİN
SAY GÖSTƏRİCİSİ

İddia sənədin nömrəsi	Patentin nömrəsi	İddia sənədin nömrəsi	Patentin nömrəsi	İddia sənədin nömrəsi	Patentin nömrəsi	İddia sənədin nömrəsi	Patentin nömrəsi
94/000314	i2005 0049	a2002 0111	i2005 0051	a2003 0011	i2005 0087	a2003 0092	i2005 0050
a2000 0021	i2005 0030	a2002 0126	i2005 0092	a2003 0045	i2005 0069	a2003 0101	i2005 0063
a2000 0034	i2005 0052	a2002 0161	i2005 0075	a2003 0048	i2005 0074	a2003 0103	i2005 0086
a2000 0119	i2005 0027	a2002 0170	i2005 0064	a2003 0049	i2005 0045	a2003 0110	i2005 0085
a2000 0134	i2005 0036	a2002 0177	i2005 0029	a2003 0054	i2005 0091	a2003 0125	i2005 0054
a2000 0159	i2005 0066	a2002 0182	i2005 0026	a2003 0056	i2005 0028	a2003 0132	i2005 0088
a2000 0160	i2005 0065	a2002 0188	i2005 0076	a2003 0065	i2005 0031	a2003 0153	i2005 0083
a2001 0023	i2005 0038	a2002 0189	i2005 0081	a2003 0066	i2005 0035	a2003 0177	i2005 0061
a2001 0055	i2005 0046	a2002 0203	i2005 0042	a2003 0068	i2005 0053	a2003 0185	i2005 0055
a2001 0069	i2005 0047	a2002 0204	i2005 0044	a2003 0076	i2005 0058	a2003 0198	i2005 0056
a2001 0089	i2005 0037	a2002 0205	i2005 0040	a2003 0078	i2005 0077	a2003 0220	i2005 0078
a2002 0024	i2005 0094	a2002 0206	i2005 0043	a2003 0081	i2005 0059	a2003 0222	i2005 0084
a2002 0047	i2005 0048	a2002 0207	i2005 0041	a2003 0082	i2005 0060	a2003 0223	i2005 0079
a2002 0068	i2005 0062	a2002 0208	i2005 0039	a2003 0085	i2005 0024	a2003 0237	i2005 0070
a2002 0079	i2005 0093	a2002 0211	i2005 0082	a2003 0087	i2005 0025	a2004 0075	i2005 0073
a2002 0089	i2005 0057	a2002 0212	i2005 0080	a2003 0089	i2005 0067	a2004 0090	i2005 0072
a2002 0106	i2005 0032	a2002 0213	i2005 0033	a2003 0090	i2005 0068	a2005 0002	i2005 0071
a2002 0108	i2005 0089	a2002 0237	i2005 0090	a2003 0091	i2005 0034		

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ DÖVLƏT REYESTRİNƏ DAXİL EDİLMİŞ SƏNAYE NÜMUNƏSİ PATENTLƏRİ HAQQINDA MƏLUMATLARIN DƏRCİ

(11) S2005 0008

(51)⁷ 15-99

(44) 15.10.2004

(71)(72)(73) Quliyev Mahir Abbas oğlu (AZ)

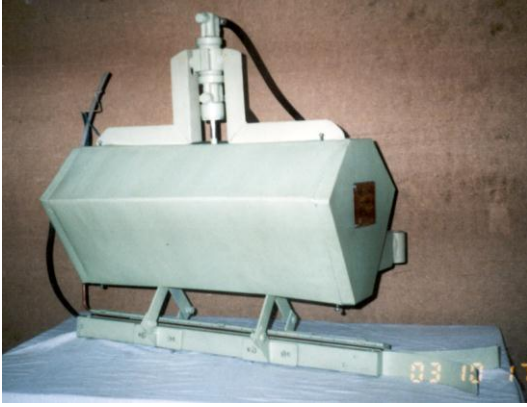
(54) «MAQ-1» AVTOMATİK YAPIŞDIRICI QURĞU.

(21) S2003 0023

(22) 14.11.2003

(57) Avtomatik yapışdırıcı qurğu aşağıdakı mühüm əlamətlərlə xarakterizə olunur:

- şərti olaraq üç hissəyə bölünməsi ilə;
- mərkəzi hissəsinin, baş tərəfində düzbucaqlı şəkildə yerinə yetirilmiş emblem olan örtükdən ibarət olmaqla, düzgün olmayan altıbucaqlı şəkildə yerinə yetirilməsi ilə;
- üst hissəsinin, mərkəzdə yerləşməklə, aşağı və yuxarı tərəfində hava daxil olmaq üçün deşikləri olan silindrşəkilli ştokdan, onun hər iki tərəfində yuxarı hissəsi ilə ştoka birləşdirilmiş günyələrdən ibarət olması ilə;
- aşağı hissəsinin, düzbucaqlı şəkildə yerinə yetirilmiş, bir tərəfinə bərabər ölçülü bükücü lövhələr bərkidilmiş profillərdən, həmin profillərə birləşərək onu mərkəzi hissə ilə əlaqələndirən çarpazşəkilli metal lövhələrdən ibarət olması ilə.

SƏNAYE NÜMUNƏLƏRİ PATENTLƏRİN GÖSTƏRİCİLƏRİ

SAY GÖSTƏRİCİSİ

Patentin nömrəsi	İndeks (SNBT)
S2005 0008	15-99

SİSTEMATİK GÖSTƏRİCİSİ

İndeks (SNBT)	Patentin nömrəsi
15-99	S2005 0008

PATENT VERİLƏN İDDİA SƏNƏDLƏRİNİN SAY GÖSTƏRİCİSİ

İddia sənədin nömrəsi	Patentin nömrəsi
S2003 0023	S2005 0008

ПУБЛИКАЦИЯ СВЕДЕНИЙ О ЗАЯВКАХ НА ИЗОБРЕТЕНИЯ

РАЗДЕЛ А

УДОВЛЕТВОРЕНИЕ ЖИЗНЕННЫХ ПОТРЕБНОСТЕЙ ЧЕЛОВЕКА

А 01

(21) а2004 0074

(22) 23.04.2004

(51)⁷А 01С 7/00

(71)(72) Ализаде Сархан Мамед оглы, Мамедов Мубариз Касым оглы, Зербелиев Сенан Майыл оглы (AZ)

(54) СПОСОБ ВЫРАЩИВАНИЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ КУЛЬТУР.

(57) Изобретение относится к области сельского хозяйства и может быть использовано для более прогрессивной организации семеноводства в аграрном производстве. Задачей данного изобретения является одновременное производство в продовольственных целях свеклы, раннеспелых овощей и их семян с одного поля. Поставленная задача в способе выращивания сельскохозяйственных культур, включающем подготовку почвы, посев одной культуры с последующим высевом другой, достигается тем, что с междурядным расстоянием в 35 см проводят посев свеклы, затем с учетом междурядного расстояния 10 см в 3 рядах осуществляют посев раннеспелых овощей, после уборки которых, попеременно через ряд собирают столовую свеклу, затем, сохраняя междурядное расстояние в 10 см проводят повторный посев раннеспелых овощей, сбор которых осуществляют с каждых двух средних рядов после созревания цветочного стебля свеклы, а затем производят уборку культур на семена.

А 21

(21) а2004 0106

(22) 18.05.2004

(51)⁷А 21С 1/06

(71)(72) Мамедов Рамиз Муса оглы, Байрамов Эльдениз Энвер оглы, Кулиев Гасан Юсиф оглы, Тагиев Асиф Дилан оглы, Мамедова Халида Сабир кызы (AZ)

(54) ТЕСТОМЕСИЛЬНАЯ МАШИНА НЕПРЕРЫВНОГО ДЕЙСТВИЯ.

(57) Сущность изобретения состоит в том, что в тестомесильной машине непрерывного действия, содержащей горизонтальный цилиндрический корпус с приемным и выходным патрубками, разделенный перегородкой на камеры смешивания и пластификации, смесительный и пластифицирующий рабочие органы, центральный вал с лопастями на котором выполнены продольный и поперечные каналы, закрепленный по оси корпуса, по обе стороны которого на перегородке в диаметральной плоскости смонтированы вал со

шнеком и вал с лопастями, выполненными в виде рамок, пластифицирующий рабочий орган имеет закрепленные на валу с лопастями направляющий конус и эксцентрики, установленные по винтовой линии и размещенные на них диски-пластификаторы, где диски-пластификаторы установлены на эксцентрики посредством втулок, причем, по наружному диаметру втулки и внешнему диаметру диска-пластификатора симметрично, на равном расстоянии выполнены гнезда с размещенными в них упругими элементами, а также диски-пластификаторы смонтированы с возможностью вращения по и против часовой стрелки и с вибрированием в диаметральной плоскости, в перпендикулярном направлении к оси центрального вала с лопастями.

А 23

(21) а2004 0119

(22) 11.06.2004

(51)⁷А 23L 1/211, 1/212

(71)(72) Пашаев Ариф Мир-Джалал оглы, Мехтиев Ариф Шафаят оглы, Низамов Тельман Инаят оглы, Акперов Зейнал Иба оглы, Нуриев Микаил Азиз оглы, Исаев Энвер Иса оглы, Низамов Анар Тельман оглы (AZ)

(54) УСТРОЙСТВО ДЛЯ ОБРАБОТКИ ОЛИВОК (МАСЛИН).

(57) Сущность изобретения в том, что устройство для обработки оливок (маслин) содержащее электролитическую ванну с входными и выходными штуцерами, положительным и отрицательным электродами, электрически соединенными с источником постоянного тока, ионно-непроницаемой перегородкой, разделяющей ванну на анодную и катодную зоны, последняя снабжена контейнером для размещения обрабатываемых плодов, свободно перемещающимся вертикально и имеющим перфорированные стенки и дно с коническими отверстиями вершиной вверх, где контейнер выполнен в виде вращающегося цилиндрического барабана со шнеком полного оборота, установленным по центру, при этом электрод анода выполнен в виде решетки из стальной проволоки, предварительно обработанной рутением. Источник постоянного тока устройства выполнен в виде управляемого выпрямителя, в цепь управления которого последовательно включены синхронизатор, формирователь и усилитель импульсов, причем первый вход формирователя связан с первым выходом панели управления и индикации, а второй вход связан с первым выходом блока регулирования тока, первый и второй входы которого подключены к датчикам текущего значения температуры, при этом ко входу блока аварийной сигнализации подключен третий выход панели управления и индикации, первый вход и второй выход которого подключены соответственно к второму выходу и третьему входу блока регулирования тока, а силовой вход управляемого выпрямителя и сигнальный вход

синхронизатора подключены к общему сетевому входу.

A 61

(21) a2004 0050

(22) 01.04.2004

(51)⁷A 61K 35/78; A 61P 33/00

(71) Общество с ограниченной ответственностью «CeLaMIG Ltd.» (AZ)

(72) Искендеров Галиб Фахреддин оглы, Садыхов Акиф Кямал оглы, Сеидова Ситара Надир кызы, Асланова Афет Фуад кызы, Магомедова Солмаз Ибрагим кызы, Мусаева Кямаля Ягуб кызы, Искендерова Нармин Галиб кызы, Бабаев Эльхан Фикрет оглы (AZ)

(54) АНТИПАРАЗИТАРНОЕ СРЕДСТВО ПРОТИВ ДЕМОДЕКОЗА ГЛАЗНОЙ И КОЖНОЙ ФОРМЫ.

(57) Изобретение относится к медицине, а именно к антипаразитарным средствам против демодекоза глазной и кожной формы. Задача изобретения заключается в расширении ассортимента антипаразитарных средств. Задача достигается применением воды и масла мяты перечной в качестве антипаразитарного средства против демодекоза глазной и кожной формы.

(21) a2004 0076

(22) 27.04.2004

(51)⁷A 61K 35/78; A 61P 31/10

(71) Бабаев Эльхан Фикрет оглы (AZ)

(72) Бабаев Эльхан Фикрет оглы, Искендеров Галиб Фахреддин оглы, Садыхов Акиф Кямал оглы, Сеидова Ситара Надир кызы, Искендерова Нармин Галиб кызы (AZ)

(54) АНТИГРИБКОВОЕ СРЕДСТВО ПРОТИВ ГЛАЗНОЙ И КОЖНОЙ ФОРМЫ ГРИБКА *MICROSPORUM CANIS*.

(57) Изобретение относится к медицине, а именно к антигрибковым средствам против глазной и кожной формы грибка *Microsporium canis*. Задача изобретения заключается в расширении ассортимента антигрибковых средств. Задача достигается применением водного настоя и масла аниса в качестве антигрибковых средств против глазной и кожной формы грибка *Microsporium canis*.

(21) a2004 0154

(22) 14.07.2004

(51)⁷A 61K 35/78; A 61P 33/00

(71) Общество с ограниченной ответственностью «CeLaMIG Ltd.» (AZ)

(72) Искендеров Галиб Фахреддин оглы, Садыхов Акиф Кямал оглы, Сеидова Ситара Надир кы-

зы, Асланова Афет Фуад кызы, Искендерова Нармин Галиб кызы, Магомедова Солмаз Ибрагим кызы, Мусаева Кямаля Ягуб кызы, Бабаев Эльхан Фикрет оглы (AZ)

(54) АНТИГРИБКОВОЕ СРЕДСТВО ПРОТИВ ГЛАЗНОЙ И КОЖНОЙ ФОРМЫ ГРИБКА *MICROSPORUM CANIS*.

(57) Изобретение относится к медицине, а именно к антигрибковым средствам против глазной и кожной формы грибка *Microsporium canis*. Задача изобретения заключается в расширении ассортимента антигрибковых средств. Задача достигается применением воды и масла мяты перечной в качестве антигрибкового средства против глазной и кожной формы грибка *Microsporium canis*.

РАЗДЕЛ В

РАЗЛИЧНЫЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ

B 01

(21) a2003 0152

(22) 07.07.2003

(51)⁷B 01J 23/75, 21/04, 35/10;

C 10G 2/00; C 07C 1/04

(86) PCT/GB 01/05461 11.12.2000

(87) WO 02/47816 20.06.2002

(71) СТАТОЙЛ, АСА (NO)

(72) ЭРИ, Сигрид; КИННАРИ, Кейджо Дж.; ШАНКЕ Дат; ХИЛМЕН, Анне-Метте (NO)

(74) Мамедова Б.А. (AZ)

(54) КАТАЛИЗАТОР ДЛЯ СИНТЕЗА ФИШЕРА-ТРОПША, СПОСОБ ПОЛУЧЕНИЯ КАТАЛИЗАТОРА И ЕГО ИСПОЛЬЗОВАНИЕ.

(57) Изобретение относится к области нефтепереработки, в частности к получению и применению катализаторов в синтезе Фишера-Тропша. Задача изобретения заключается в создании эффективного катализатора, простого способа его получения и применения в синтезе Фишера-Тропша. Задача решена тем, что предложен катализатор, содержащий металл на подложке из глинозема. При этом глиноземная подложка имеет удельную площадь поверхности не менее чем 50 м²/г или состоит по меньшей мере на 10% из α-глинозема. Задача решена также тем, что предложен способ получения катализатора, который включает обработку глинозема при 700-1300°C, многократную пропитку его растворами солей металлов, высушивание катализатора, последующий обжиг его на воздухе и выдерживание при температуре 300°C в течение 16 часов. Задача решена также тем, что катализатор, приготовленный данным способом, пригоден в процессе синтеза углеводородов и при этом наблюдается высокая селективность в отношении C₅₊ углеводородов. Изобретение обеспечивает высокую активность ката-

лизатора и позволяет проводить синтез Фишера-Тропша в суспензионном реакторе типа колонны с барботажом с высоким выходом целевых продуктов.

шение точности и производительности обработки деталей.

В 24

- (21) a2005 0019
- (22) 28.01.2005
- (51)⁷В 24В 5/06, 41/047
- (71) Азербайджанский Технический Университет (AZ)
- (72) Гасанов Юсиф Надир оглы (AZ)
- (54) САМОНАСТРАИВАЮЩАЯСЯ ПРИТИРОЧНАЯ ГОЛОВКА.

(57) Изобретение относится к области машиностроения и, в частности, может быть использовано в качестве самонастраивающейся головки при притирке высокоточных отверстий ответственных деталей. Самонастраивающаяся притирочная головка, содержит притирочные рубашки с абразивным слоем и винтообразные пружины, прижимающие их к обрабатываемой детали, она выполнена в виде вала, с сквозными поперечными канавками, по меньшей мере двумя крайними и одной средней, расположенными симметрично по всей длине вала, в крайних размещены попарно разжимные головки, через выступы подпружиненные винтообразными пружинами к притирочным рубашкам, установленным на валу, а в средней канавке с фиксацией притирочных рубашек через переходные посадки размещена шпонка, при этом притирочные рубашки с помощью ленточных пружин сочленены с валом. Самонастраивание притирочной головки в процессе эксплуатации повышает точность и качество обработки поверхностей отверстий и производительность процесса изготовления деталей притиркой.

- (21) a2005 0018
- (22) 28.01.2005
- (51)⁷В 24В 7/14
- (71) Азербайджанский Технический Университет (AZ)
- (72) Гасанов Юсиф Надир оглы (AZ)
- (54) РАСКАТНАЯ ГОЛОВКА ДЛЯ ОБРАБОТКИ ТОНКОСТЕННЫХ ЦИЛИНДРИЧЕСКИХ ДЕТАЛЕЙ.

(57) Изобретение относится к области машиностроения, к шлифовальным металлообрабатывающим головкам и в частности может быть использовано в качестве раскатной головки для обработки тонкостенных цилиндрических деталей. Предлагаемая конструкция раскатной головки выполнена в виде вала, по всей длине которого в сквозных поперечных канавках симметрично размещены подпружиненные шары. Шары расположены радиально по всей окружности вала. Указанное техническое решение обеспечивает повы-

- (21) a2004 0053
- (22) 02.04.2004
- (51)⁷В 24В 37/04
- (71) Азербайджанский Технический Университет (AZ)
- (72) Абдуллаев Аяз Идаят оглы, Наджафов Али Мамед оглы, Мустафаев Вугар Сабир оглы, Мирзоев Гусейн Ибрагим оглы, Давидов Гадис Шыхзаде оглы (AZ)
- (54) УСТАНОВКА ДЛЯ ДОВОДКИ ПЛОСКИХ ПОВЕРХНОСТЕЙ ДЕТАЛЕЙ.

(57) Сущность изобретения состоит в том, что установка для доводки плоских поверхностей деталей, содержащая многопоточный передаточный механизм, выходной центральный ведомый и ведущий валы, электродвигатель, муфту, установленные на центральном валу притирочную плиту и механизм прижима и регулирования давления притира, шпиндели и связанные с ними магнитные катушки подпружиненных крышек, а также узел контроля размеров деталей с индикатором и датчиком, где передаточный механизм установки выполнен в виде четырехступенчатого пакетного редуктора, снабженного двухвенцовыми блоками шестерен, расположенных по всей длине ведущего и ведомых валов таким образом, что они образуют оси последующих ступеней передач и установлены с возможностью свободного вращения вокруг осей соответствующих валов, направление вращения которых совпадает с направлениями ведущих и ведомых валов, образуя при этом двойной подшипник скольжения, причем вал электродвигателя, установленного на стойках в центре установки, посредством муфты сочленен с соосным ему ведущим валом, а датчик узла контроля размеров деталей выполнен в виде пьезоэлектрической пластины с металлическим слоем.

В 65

- (21) a2004 0120
- (22) 16.06.2004
- (51)⁷В 65С 3/16
- (71)(72) Ножкин Александр Владимирович, Шишкин Владимир Вячеславович (AZ)
- (54) ЭТИКЕТИРОВОЧНЫЙ АВТОМАТ ДЛЯ НАНЕСЕНИЯ САМОКЛЕЯЩИХСЯ ЭТИКЕТОК.

(57) Изобретение относится к устройствам для нанесения этикеток на стеклянную и пластиковую тару любого диаметра и высоты и может быть использовано в пищевой, парфюмерной и химико-фармацевтической промышленности. Задачей изобретения является обеспечение возможности наклейки двух этикеток за один цикл на любой таре без маркера, а также одновремен-

ного использования наклеек любого типоразмера. Поставленная задача достигается тем, что этикетировочный автомат для нанесения самоклеящихся этикеток, состоящий из станины, двигателя, системы подачи этикетки, обкаточного устройства, блока автоматики и электрооборудования, согласно изобретения содержит карусель с двигателем, внутри которой расположена вторая система подачи этикеток.

РАЗДЕЛ С

ХИМИЯ И МЕТАЛЛУРГИЯ

С 01

(21) а2004 0040
(22) 03.03.2004
(51)⁷С 01В 19/04

- (71) Институт Химических Проблем, Национальная Академия Наук Азербайджана (AZ)
(72) Мамедов Мехман Насиб оглы, Мамедов Руфат Владимир оглы, Гусейнова Рухангиз Гурмуз кызы, Аббасов Мехман Тайяр оглы (AZ)
(54) СПОСОБ ПОЛУЧЕНИЯ ТЕЛЛУРИДА МЕДИ.

(57) Изобретение относится к электролитическому способу получения теллурида меди в виде тонких пленок с возможностью их применения в полупроводниковой промышленности. Задачей изобретения является получение равномерных однородных, блестящих тонких слоев сплава Cu-Te без шероховатостей, плотно сцепленных с поверхностью электрода. Поставленная задача решается тем, что в способе получения теллурида меди путем электролитического осаждения из электролита, содержащего соединения теллура и меди, согласно изобретению, осаждение ведут из водного борфтористоводородного электролита, содержащего, моль/л:

Двуокись теллура	0,09-0,15
Фторборат меди	0,042-0,126
Фторборную кислоту	0,8-1,0
Соляную кислоту	1,5-3,0

и процесс ведут при плотности тока 5-20 мА/см², температуре 20-25⁰С, в течение 8-30 мин.

С 02

(21) а2004 0153
(22) 14.07.2004
(51)⁷С 02F 1/46, 1/48

- (71)(72) Ахмедов Муса Алиса оглы, Ахмед Зограб Муса оглы, Ахмед Зюльфугар Муса оглы (AZ)
(54) УСТРОЙСТВО ДЛЯ ОЧИСТКИ ВОДЫ.

(57) Изобретение относится к электрохимической очистке воды для систем водоснабжения населения и может быть использовано для опреснения и безрегентного умягчения воды в системе теплоэнергетики,

строительства, химической, нефтегазодобывающей и горно-металлургической промышленности. Для повышения степени очистки воды и экономии электроэнергии, в устройстве для очистки воды, включающем корпус с объемной поллой перегородкой, патрубков и трубопроводы для ввода и вывода воды, фильтрующую загрузку, электродную систему, согласно изобретения открытый верхний коней перегородки установлен под уровнем водосборника трубопровода, отводящего промывную волю, а нижний ее заглушённый конец, где помещен нерастворимый анод, установлен на уровне поверхности фильтрующей загрузки и перфорирован по бокам, при этом перфорированная часть перекрыта диафрагмой, а катод выполнен из нерастворимого электродного материала в форме диффузора и установлен коаксиально к аноду.

С 07

(21) а2004 0113
(22) 01.06.2004
(51)⁷С 07С 29/74, 31/10

- (71) Мамедов Джамал Вейс оглы (AZ)
(72) Мамедов Джамал Вейс оглы, Гулиев Тельман Дадаш оглы, Гахраманов Рашид Фаррух оглы, Рагимов Гудрат Аббас оглы, Гусейнова Интизар Алигейдар кызы, Аббасов Гудрат Салман оглы (AZ)
(54) СПОСОБ ОЧИСТКИ ОТХОДОВ ПРОИЗВОДСТВА ПРОПИЛЕНГЛИКОЛЯ.

(57) Изобретение относится к области органической химии, конкретно к очистке отходов производства пропиленгликоля. Задачей изобретения является очистка отходов производства пропиленгликоля от смеси оксида железа, солей и полипропиленгликоля, с меньшими затратами энергии. Поставленная задача достигается тем, что в способе очистки гликолей, путем обработки исходного сырья высаливающей жидкостью на основе органических соединений при перемешивании и нагревании, согласно изобретению, в качестве высаливающей жидкости используют гексаметилентетрамин в количестве 0,415-1,0 мас.% от исходного сырья, являющегося отходом производства пропиленгликоля, и процесс осуществляют при температуре 100-120⁰С.

(21) а2004 0057
(22) 08.04.2004
(51)⁷С 07С 29/76, 31/20

- (71) Мамедов Джамал Вейс оглы (AZ)
(72) Мамедов Джамал Вейс оглы, Гахраманов Надир Фаррух оглы, Назаров Фатулла Бойлы оглы, Аббасов Гудрат Салман оглы, Исрафилов Ягуб Мамед оглы (AZ)
(54) СПОСОБ ОЧИСТКИ ОТХОДОВ ПРОИЗВОДСТВА ПРОПИЛЕНГЛИКОЛЯ.

(57) Изобретение относится к области органической химии, конкретно к очистке отходов производства пропиленгликоля. Задачей изобретения является очистка отходов производства пропиленгликоля от смеси оксида железа и солей с меньшими затратами энергии. Поставленная задача достигается тем, что в способе очистки гликолей, путем обработки исходного сырья высаливающей жидкостью на основе органических соединений при перемешивании и нагревании, согласно изобретению, в качестве высаливающей жидкости используют смесь 90% этилендиаминтетрауксусной кислоты и 10% динатриевой соли этилендиаминтетрауксусной кислоты в количестве 0,48-1,0 мас.% от исходного сырья, являющегося отходом производства пропиленгликоля, и процесс осуществляют при температуре 100-140⁰С.

- (21) а2004 0044
(22) 22.03.2004
(51)⁷С 07J 9/00; С 10M 119/16
(71) Мамедов Джамал Вейс оглы (AZ)
(72) Мамедов Джамал Вейс оглы, Гахраманов Надир Фаррух оглы, Мамедова Рена Джамал кызы, Гахраманов Рашид Фаррух оглы, Рагимов Гудрат Аббас оглы (AZ)
(54) **ВЯЗКОСТНАЯ ПРИСАДКА К СМАЗОЧНЫМ МАСЛАМ.**

(57) Изобретение относится к области природных стеринов, в частности, к производным холестерина, которые могут быть использованы в качестве вязкостной присадки к смазочным маслам. Предлагается «шерстяной воск», являющийся продуктом, выделенным после промывки органическими растворителями шерсти овец, в качестве вязкостной присадки к смазочным маслам. В составе смазочных масел «шерстяной воск» используют в количестве 5-15,5 масс.%.

С 09

- (21) а2004 0169
(22) 23.07.2004
(51)⁷С 09B 61/00
(71) Азербайджанский Международный Университет (AZ)
(72) Тагиев Сархан Абульфаз оглы, Кадырова Гюляра Садррадин кызы, Касумов Маис Алекпер оглы, Кадыров Садррадин Гюльбаба оглы (AZ)
(54) **СПОСОБ ПОЛУЧЕНИЯ КРАСИТЕЛЯ ИЗ КОРКИ ПЛОДОВ ГРАНАТА.**

(57) Изобретение относится к способам получения красителя из растительного сырья, а именно из корок плодов граната, и предназначено для использования при окрашивании шерстяной пряжи. Задача изобретения состоит в том, чтобы получить натуральный краситель для окрашивания шерстяной пряжи, устойчи-

вый при хранении, с широкой цветовой гаммой и высокой степенью фиксации красителя на окрашиваемой поверхности. Сущность изобретения заключается в том, что способ получения натурального красителя из корки плодов граната предусматривает экстракцию водой высушенных и измельченных корок плодов граната, фильтрацию экстракта и выделение красителя. Экстракцию проводят в два этапа. Полученные экстракты объединяют, фильтруют, охлаждают и отстаивают при температуре 8-10⁰С в течение 24 часов. Краситель, в виде осадка, выделяют из экстракта синтетическим полимером, типа поливинилпирролидона в соотношении экстракт:полимер - 100,0:1,0 соответственно. Осадок отфильтровывают и сушат.

- (21) а2004 0043
(22) 22.03.2004
(51)⁷С 09K 5/00, 5/20
(71) Мамедов Джамал Вейс оглы (AZ)
(72) Мамедов Джамал Вейс оглы, Назаров Фатулла Бойлу оглы, Аббасов Гудрат Салман оглы, Рамазанов Гафар Абдулали оглы (AZ)
(54) **ОХЛАЖДАЮЩАЯ ЖИДКОСТЬ.**

(57) Изобретение относится к области материалов для теплопередачи, конкретно, к охлаждающим жидкостям на основе гликолей и может быть использовано в производстве автомобилей и холодильников. Заявлена охлаждающая жидкость, содержащая, побочный продукт производства пропиленгликоля, воду, динатрийфосфат и декстрин, при соотношении компонентов, % мас.:

Побочный продукт производства пропиленгликоля	66,4-78,0
Вода	19,0-30,6
Динатрийфосфат	2,30
Декстрин	0,70

Температура замерзания охлаждающей жидкости - минус 42:45⁰С, температура кипения 110:130⁰С, плотность 1,040:1,090 гр/см³.

- (21) 99/001340
(22) 10.03.1999
(51)⁷С 09K 7/00
(71) Азербайджанский Государственный Научно-Исследовательский и Проектный Институт Нефтяной Промышленности (AZ)
(72) Ахундов Фатали Аббас оглы, Аливердизаде Тале Керим оглы, Абдуллаев Ягуб Гидаят оглы, Ахмедов Сабир Мустафа оглы, Рзаев Акрам Халил оглы (AZ)
(54) **СОСТАВ БУРОВОГО РАСТВОРА.**

(57) Изобретение относится к области технологии бурения нефтяных и газовых скважин, а именно к химической обработке буровых растворов и может быть использовано при бурении неустойчивых глинистых

пород. Задачей изобретения является повышение эффективности использования состава бурового раствора при бурении скважин в глинистых отложениях. Поставленная задача решается тем, что в известном составе бурового раствора, содержащем глину, полимер, гидрофобную добавку и воду, в качестве гидрофобной добавки используют калиевую соль сульфированных жирных кислот, а в качестве полимера – карбоксиметилцеллюлозу при следующем соотношении ингредиентов, мас. %:

Бентонитовая глина	10
Полимер (карбоксиметилцеллюлоза, КМЦ)	0,75
Калиевая соль сульфированных жирных кислот	15-20
Вода	остальное

Положительный эффект от использования изобретения будет получен за счёт проводки скважины в глинистых отложениях без осложнений и аварий.

С 10

(21) а2004 0058

(22) 08.04.2004

(51)⁷С 10С 3/04

(71) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия (AZ)

(72) Мирзоев Рамиз Шамшад оглы, Рамазанова Тахмина Рафаэль кызы, Набиев Тахир Нюсрят оглы, Агаев Низами Шахбанда оглы, Аджамов Кейкавус Юсиф оглы (AZ)

(54) СПОСОБ ПОЛУЧЕНИЯ НЕФТЯНОГО ПЕКА.

(57) Изобретение относится к области нефтепереработки, в частности к получению пеков. Задачей изобретения является разработка способа получения нефтяного пека, позволяющего улучшить качество продукта. Предлагаемая задача решается способом получения нефтяного пека, путем предварительной продувки исходного сырья азотом 1,5-2 л/мин на 1 кг сырья в течении 2ч. при температуре 200-250°С с последующей термоокислительной конденсацией при температуре 350-400°С. Стадия продувки азотом исходного сырья позволяет улучшить качество получаемого продукта, а также уменьшить экономические затраты, за счет замены вакуумной перегонки термической продувкой азотом.

(21) а2004 0092

(22) 05.05.2004

(51)⁷С 10G 15/10

(71) Национальная Академия Наук Азербайджана, Институт Радиационных Проблем (AZ)

(72) Мустафаев Ислам Исрафил оглы, Гулиева Нигяр Качай кызы, Якубов Кямал Мир-Ягуб оглы (AZ)

(54) СПОСОБ ПЕРЕРАБОТКИ МАЗУТА.

(57) Изобретение относится к области нефтехимии, в частности, к способу получения моторных топлив из тяжелых нефтяных остатков. Предлагается способ переработки мазута радиационно-термическим крекингом, осуществляющийся действием ускоренных электронов мощностью дозы 150-450 Вт/кг при поглощенной дозе 2-4 кДж/кг и температуре 400-450°С. Выход дизельного топлива - 55%, бензина - 16%.

(21) а2003 0234

(22) 13.11.2003

(51)⁷С 10G 21/00

(71) Институт Химических Проблем, Национальная Академия Наук Азербайджана (AZ)

(72) Ибрагимов Чингиз Ширин оглы, Зейналов Рафик Имран оглы, Асадов МирСалим Мир-Алам оглы, Салимов Мабуд Агаджан оглы (AZ)

(54) СПОСОБ ОЧИСТКИ ДИСТИЛЛЯТНОГО МАСЛА.

(57) Изобретение относится к области очистки дистиллятного масла от ароматических и смолистых углеводородов физико-химическими способами и может быть использовано в химической технологии. Задачей изобретения является разработка эффективного экстракционно-адсорбционного способа очистки дистиллятного масла от группы средних и тяжелых ароматических и смолистых углеводородов в непрерывном процессе очистки путем последовательной экстракции и адсорбции средних и тяжелых ароматических и смолистых углеводородов из масла с уменьшением их остаточного количества до 0,012% мас. от общего количества очищаемых углеводородов. Поставленная задача решается тем, что в способе очистки дистиллятного масла путем экстракции из масла ароматических и смолистых углеводородов растворителем-фурфуролом, с последующим отделением полученного экстракта от рафината в экстракторе, согласно изобретению, рафинат подают из экстрактора снизу вверх в адсорбер, содержащий алюмосиликатный адсорбент с размером зерен $0,2 \cdot 10^{-3} \div 1 \cdot 10^{-3}$ м, истинной плотностью $2000 \div 2170$ кг/м³, активностью по толуолу 0,100 ÷ 0,106 кг/кг, удельной поверхностью $200 \cdot 10^3 \div 220 \cdot 10^3$ м²/кг, пористостью 50-55%, и адсорбцию рафината ведут при температуре 35-40°С.

С 10

(21) а2002 0219

(22) 25.11.2002

(51)⁷С 10G 33/04

(71) Государственный Научно-Исследовательский и Проектный Институт «Гипроморнефтегаз» (AZ)

(72) Сулейманов Багир Алекпер оглы, Велиев Музаффар Алекпер оглы, Садыхов Фикрет Мамад оглы, Аббасов Зирадин Гаджи оглы (AZ)

(54) СПОСОБ ОБЕЗВОЖИВАНИЯ И ОБЕССОЛИВАНИЯ НЕФТИ.

(57) Изобретение относится к нефтяной промышленности, а именно к способам обезвоживания и обессоливания нефти химическими средствами и может быть использовано в нефтедобывающей отрасли при подготовке нефти. Сущность изобретения в том, что в способе обезвоживания и обессоливания нефти путем введения в водонефтяную эмульсию деэмульгатора, с последующим подогреванием и отстаиванием, в качестве деэмульгатора используют блоксополимер окиси пропилена с молекулярным весом 2700-3600, в который дополнительно вводят солилизат, в качестве которого используют бензол или его гомологи, при следующем соотношении компонентов, мас. %:

Блоксополимер окиси пропилена	99,0
Солюбилизат	1,0

при расходе деэмульгатора 25-250 г/т нефтяной эмульсии. Благодаря использованию предложенного способа повышается эффективность обработки нефти, скорость деэмульсации увеличивается в 2 раза, уменьшаются расход деэмульгатора и затраты энергии.

С 22

(21) **a2004 0005**

(22) **15.01.2004**

(51)⁷**С 22С 38/00**

(71) **Азербайджанский Технический Университет (AZ)**

(72) **Шукюров Рагим Иззет оглы, Исмаилов Вели Абил оглы (AZ)**

(54) КОНСТРУКЦИОННАЯ СТАЛЬ.

(57) Изобретение относится к области металлургии, в частности к сплавам черных металлов и может быть использовано для изготовления деталей, работающих на кручение и изгиб при динамической нагрузке, например, валов турбобура для бурения нефтяных и газовых скважин. Предлагается конструкционная сталь, содержащая (масс.%) углерод 0,32- 0,44, хром 2,5-2,8, марганец 0,8-1,1, кремний 0,17-0,35, ванадий 0,1-0,2, ниобий 0,03-0,06, цирконий 0,15-0,20, алюминий 0,01-0,08, железо-остальное.

РАЗДЕЛ Е

СТРОИТЕЛЬСТВО, ГОРНОЕ ДЕЛО

Е 02

(21) **a2003 0228**

(22) **05.11.2003**

(51)⁷**Е 02 В 9/04, 15/00**

(71) **Научно-Производственное Объединение Азербайджанского Научно-Исследовательского Института Гидротехники и Мелиорации (AZ)**

(72) **Ахмедов Байрам Али Мамедали оглы (AZ)**

(54) ВОДОЗАБОРНОЕ СООРУЖЕНИЕ.

(57) Сущность изобретения в том, что водозаборное сооружение, включающее боковой водоприемник и смывное устройство, образованное горизонтальным разделителем и дном водотока с порогом, снабжено вертикальной стенкой, на которой размещен горизонтальный разделитель, выполненный с прорезями и водосливной концевой частью, при этом по всей длине водоприемного порога расположена защитная стенка, между нижней концевой частью которой и горизонтальным разделителем имеется зазор, величиной равный 0,3÷0,5 высоты водоприемного порога, а на водосливной части размещен шлюз-регулятор.

Е 04

(21) **a2003 0239**

(22) **28.11.2003**

(51)⁷**Е 04Н 9/02; Е 02D 27/34; G 01V 1/00**

(71)(72) **Алиев Тельман Хуршуд оглы (AZ)**

(54) СПОСОБ ПОВЫШЕНИЯ СЕЙСМОСТОЙКОСТИ ЗДАНИЙ И СООРУЖЕНИЙ.

(57) Изобретение относится к области сейсмологии, в частности может быть использовано при строительстве зданий и сооружений в сейсмоопасных зонах. Задачей изобретения является повышение сейсмостойкости зданий и сооружений при строительстве в сейсмоопасных зонах. Задача решена тем, что в способе повышения сейсмостойкости зданий и сооружений, включающем разделение здания сложной конфигурации сейсмическим швом на прямоугольники, согласно изобретения, в сейсмической зоне определяют эпицентральное расстояние возможного землетрясения, определяют опасные горизонтальные составляющие сейсмических волн и с противоположной стороны к горизонтальным составляющим разделенные сейсмическим швом симметричные прямоугольники здания укрепляют антисейсмическими инженерными элементами.

Е 21

(21) **a2003 0151**

(22) **07.07.2003**

(51)⁷**Е 21В 21/00**

(71)(72) **Алиев Исафил Исмаил оглы, Аббасов Вагиф Меджид оглы, Фатуллаев Интигам Гаджибаба оглы (AZ)**

(54) СПОСОБ ПРОМЫВКИ ПЕСЧАНОЙ ПРОБКИ В СКВАЖИНЕ.

(57) Изобретение относится к нефтегазодобывающей промышленности и может быть использовано в капитальном ремонте скважин при промывке песчаной пробки. Задачей изобретения является повышение скорости и упрощение технологической схемы про-

мывки песчаной пробки в скважине. Задача решена тем, что в способе промывки песчаной пробки в скважине, заключающемся в установке обратного клапана на первой наращиваемой трубе с полным выносом размытого песка по достижении забоя скважины, согласно изобретения, на первой наращиваемой трубе устанавливаются распределительный переходник-держатель штанг, а промывку осуществляют через продольные каналы, имеющиеся в его теле.

(21) a2004 0134
(22) 24.05.2004
(51)⁷E 21B 27/00

(71) Нефтегазодобывающее Управление «Балаханнефть» (AZ)
(72) Мамедов Мубариз Рза оглы, Абдинов Вагиф Юнус оглы, Ахмедов Гюльоглан Ханоглан оглы, Аливердизаде Тале Керим оглы (AZ)
(54) ЖЕЛОНКА.

(57) Изобретение относится к области нефтяной и газовой промышленности, а именно: к ремонту нефтяных, газовых и нагнетательных скважин. Задачей изобретения является повышение скорости очистки скважины от песчаной пробки. Задача решена тем, что в желонке состоящей из корпуса, клапана, поршня, выполненного в виде поршня скважинного штангового насоса, снабженного нагнетательным клапаном и установленного в цилиндре, выполненном в виде цилиндра скважинного штангового насоса, а клапан выполнен в виде всасывающего клапана скважинного штангового насоса, установленного в его цилиндре, снабженного хвостовиком, при этом верхний конец корпуса снабжен радиальными отверстиями и соединен с колонной насосно-компрессорных труб, а нижний конец корпуса с помощью полого штока соединен с поршнем, причем внутри корпуса концентрично размещен фиксатор, выполненный в виде патрубка, снабженного конусным наконечником, взаимодействующим с конусным седлом, предусмотренным в нижнем конце корпуса, согласно изобретению, полый шток снабжен разобшителем, выполненным в виде пакера с полостью, заполненной уплотнителем из вязкоупругой, магнитоактивной жидкости, установленным на полом штоке, снабженным радиальными отверстиями, сообщающимися с полостью пакера, при этом поршень и цилиндр снабжены радиальными отверстиями, сообщающимися надпакерное и подпакерное пространства скважины при крайнем верхнем положении поршня.

(21) a2004 0061
(22) 09.04.2004
(51)⁷E 21B 43/00

(71) Нефтегазодобывающее Управление «Балаханнефть» (AZ)

(72) Казымов Шукюр Али Паша оглы, Мамедов Мубариз Рза оглы, Аливердизаде Тале Керим оглы, Алиев Рамиз Садых оглы, Абдинов Вагиф Юнис оглы, Гахраманов Вели Гудрат оглы (AZ)

(54) ГЛУБИННОНАСОСНАЯ УСТАНОВКА.

(57) Изобретение относится к добыче нефти штанговой глубиннонасосной установкой. Задачей изобретения является уменьшение величин динамических нагрузок на головку балансира станка-качалки. Задача решается следующим образом: в глубиннонасосной установке, содержащей глубинный насос и соединенные между собой колонну штанг, станок качалку с траверсами для подвески полированного штока, снабженного осевым каналом и поршнем, а также выкидную линию скважины, согласно изобретения, выкидная линия скважины снабжена регулятором расхода жидкости, причем полированный шток соединен с траверсами через стержень, имеющий верхний и нижний кольцевые выступы, ограничивающие возвратно-поступательное движение штока относительно траверса, при этом расстояния между выступами стержня больше расстояния между наружными поверхностями траверса, взаимодействующих с этими выступами.

РАЗДЕЛ F

МЕХАНИКА, ОСВЕЩЕНИЕ, ОТОПЛЕНИЕ, ДВИГАТЕЛИ И НАСОСЫ, ОРУЖИЕ И БОЕПРИПАСЫ, ВЗРЫВНЫЕ РАБОТЫ

F 02

(21) a2003 0180
(22) 04.08.2003
(51)⁷F 02M 31/00; F 02 B 55/02

(71)(72) Алиев Тагир Эйваз оглы (AZ)
(54) СПОСОБ И УСТРОЙСТВО ДЛЯ ПОДГОТОВКИ ТОПЛИВА ПЕРЕД ВПУСКОМ ЕГО В ДВИГАТЕЛЬ.

(57) Изобретение относится к системам для подачи топлива или горючей смеси в двигатели внутреннего сгорания и может быть использовано в автомобильной промышленности. Предложен способ подготовки топлива перед впуском его в двигатель, включающий его турбулизацию и конверсию, где турбулизацию проводят в поплавковой камере путем вращения трубчатого вала в магнитном поле между магнитом с катетами, установленными на подвижном корпусе и вращающемся трубчатом вале, со скоростью, равной скорости вращения распределительного вала, в результате чего легкие компоненты топлива из жидкого состояния переходят в газообразное, а конверсию оставшихся тяжелых компонентов топлива проводят термически в испарительной камере при температуре 120-450⁰C. Скорость газообразования регулируют также скоростью вращения подвижного корпуса индивидуально, а подогрев и испарение тяжелых ком-

понентов в испарительной камере осуществляют теплом отработавших газов двигателя внутреннего сгорания и/или электрическим нагревательным элементом. Устройство для подготовки топлива перед впуском его в двигатель, содержит корпус, магниты, где корпусом является поплавковая камера, внутри которой установлены поплавок, кронштейн, трубчатый переходник, который через рычажную систему связан с магнитопускателями, жиклер, игольчатый клапан, переходник для топлива, переходник для газа, узел вращения, включающий вращающийся трубчатый вал с сетчатой лопастной насадкой, надетый на неподвижный трубчатый шток с отверстиями по периметру боковой поверхности для лучшего орошения топливной жидкостью вращающегося трубчатого вала, который установлен внутри неподвижного корпуса, связанного через подшипники с вращающимся корпусом, магнитопускатели, выполненные в виде пластинок из высокоиндуктивного магнитного материала, размещенные на вращающемся трубчатом вале и вращающемся корпусе, причем подвижный корпус через отверстие связан с осью трамблера при помощи троса, и дополнительно содержит испарительную камеру и электрический нагревательный элемент.

F 04

(21) a2004 0063

(22) 09.04.2004

(51)⁷F 04B 47/02

(71) Нефтегазодобывающее Управление «Балаханынефть» (AZ)

(72) Мамедов Мубариз Рза оглы, Кязимов Шукур Али Паша оглы, Камиллов Мирнаги Агасейд оглы, Аливердишаде Тале Керим оглы, Мовламов Шахбала Сигбат оглы, Абдинов Вагиф Юнис оглы, Гахраманов Вели Гудрат оглы (AZ)

(54) СКВАЖИННЫЙ ШТАНГОВЫЙ НАСОС.

(57) Сущность изобретения заключается в том, что в скважинном штанговом насосе, содержащем цилиндр, размещенный в нем с зазором полый плунжер с наружной кольцевой канавкой, и по крайней мере, одним каналом, сообщающим внутреннюю полость плунжера с зазором, выход которого размещен на дне канавки, дно кольцевой канавки, расположенное параллельно боковой поверхности плунжера, образует прямой угол с верхней стенкой, нижняя стенка при этом выполнена фигурной, так что образует угол 10° с осью плунжера, канал которого размещен тангенциально относительно дна канавки.

(21) a2003 0173

(22) 25.07.2003

(51)⁷F 04F 5/04

(71)(72) Велиев Фуад Гасан оглы, Гулиев Ибрагим Саид оглы, Аббасов Вагиф Меджид оглы (AZ)

(54) СКВАЖИННАЯ ЭЖЕКТОРНАЯ УСТАНОВКА.

(57) Изобретение относится к области нефтегазодобывающей промышленности и может быть использовано при добыче нефти газлифтным и эрлифтным способом, а также для освоения скважин. Задачей изобретения является повышение КПД и упрощение конструкции эжекторной установки. Задача решена тем, что скважинная эжекторная установка, включающая колонну подъемных труб, расположенный в ней струйный аппарат с центральным каналом, состоит из двух рядов колонны труб, на первом из которых размещен уплотнительный элемент, а струйный аппарат оснащен полированным полым сменным штоком.

F 16

(21) a2005 0020

(22) 28.01.2005

(51)⁷F 16F 15/08; B 24B 5/06

(71) Азербайджанский Технический Университет (AZ)

(72) Гасанов Юсиф Надыр оглы (AZ)

(54) ШЛИФОВАЛЬНАЯ ГОЛОВКА С ДЕМПИРОВАННЫМ АЛМАЗНЫМ КРУГОМ.

(57) Изобретение относится к области машиностроения, к шлифовке деталей с вращательно - поступательным движением и в частности может быть использовано в качестве шлифовальной головки для обработки поверхности внутренних отверстий деталей. Предложенная шлифовальная головка с демпфированным алмазным кругом, содержит вал с продольной осью, проходящей через центр его окружности, алмазный шлифовальный круг, закрепленный на валу, во внутреннюю сторону алмазного круга запрессован стальной цилиндр, при этом поверхность вала и внутренняя поверхность стального цилиндра выполнены со сквозными продольными шпоночными пазами и сочленены между собой шпонкой в форме призмы, алмазный шлифовальный круг с одной стороны закреплен винтообразной пружиной, а на другой стороне установлена пористая цилиндрическая резиновая прокладка. Таким образом, обеспечивается повышение точности и качества обработки поверхности деталей.

РАЗДЕЛ G**ФИЗИКА****G 01**

(21) a2001 0205

(22) 11.12.2001

(51)⁷G 01B 21/02, 21/14

(71)(72) Абдуллаев Гурбан Садых оглы, Закрыева Малахат Солтан кызы (AZ)

(54) УСТРОЙСТВО ДЛЯ АВТОМАТИЧЕСКОГО ИЗМЕРЕНИЯ РАЗМЕРОВ ТРУБ.

(57) Изобретение относится к контрольно-измерительной технике и может быть использовано для контактного контроля и измерения движущихся труб на гибких автоматических линиях. Задача изобретения заключается в автоматизации измерения размеров труб длиной до 12м. Поставленная задача достигается тем, что устройство для автоматического измерения размеров труб, содержащее корпус, фоточувствительный элемент формирователь входных сигналов, формирователь измерительных интервалов, узел счетчиков, узел связи с ЭВМ и АСУ, снабжено двумя, расположенными на противоположных сторонах корпуса, телескопическими пневмоцилиндрами, на штоках которых установлен цанговый механизм для измерения внутреннего диаметра труб, механизмом измерения длины трубы, взаимодействующим со штоками пневмоцилиндров и длинномером.

(21) а2003 0213

(22) 28.10.2003

(51)⁷G 01F 1/20, 1/684, 1/76; G 01P 5/14

(71) Национальная Академия Авиации (AZ)

(72) Гаджиев Намиг Джафар оглы, Набиев Расим Насиб оглы, Шукюров Самед Абдул оглы (AZ)

(54) СПОСОБ ОТБОРА НАПОРА ИЗ ПОТОКА ЖИДКОСТИ И УСТРОЙСТВО ДЛЯ ЕГО ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ.

(57) Сущностью изобретения является то что, в способе отбора напора из потока жидкости, включающем отбор динамического напора посредством зонда в нескольких точках живого сечения потока и его усреднение, динамический, статический и инжекционный напоры усредняют одновременным отбором из одного живого сечения потока, при этом места приема динамического и инжекционного напоров удаляют от стенок зондов. Устройство приема напора для осуществления способа содержащее динамический усредняющий зонд с имеющимися отверстиями на стенках, дополнительно содержит статистический и инжекционный усредняющие зонды, которые вместе с динамическим усредняющим зондом установлены на одном фланце, причем, в отверстиях динамического и инжекционного зондов закреплены головки приема напора.

(21) а2003 0263

(22) 29.12.2003

(51)⁷G 01N 3/32

(71) Научно-Исследовательский Институт «Азербайджанской Геофизики» Промышленного Объединения Геофизики и Инженерной Геологии, Шыхалиев Юсиф Атаман оглы, Гаузер Генрих Евгеньевич, Гаузер Наталья Юрьевна (AZ)

(72) Шыхалиев Юсиф Атаман оглы, Гаузер Генрих Евгеньевич, Гаузер Наталья Юрьевна (AZ)

(54) СПОСОБ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СКОРОСТЕЙ ПОПЕРЕЧНЫХ ВОЛН В ОБРАЗЦАХ ПОРОД.

(57) Изобретение относится к способам определения петрофизических параметров и позволяет определять значения поперечных скоростей v_s образцов пород, а также их механических свойств, в частности, качества строительных материалов. Задача изобретения состоит в разработке способа, позволяющего определить скорость распространения поперечных волн, используя только датчик продольных волн, независимо от наличия непосредственного контакта между образцом и приемником. Способ определения скоростей поперечных волн в образцах пород, включает прямое определение скорости поперечной волны путем измерения амплитуды отраженной продольной волны. При измерении контакт между образцом породы и возбудителем продольных волн осуществляют через однородную жидкую среду, а приемники располагают в той же среде таким образом, чтобы обеспечить регистрацию волн, отраженных под известным углом. Далее величину скорости поперечной волны v_s определяют соответствующими формулами.

(21) а2004 0068

(22) 13.04.2004

(51)⁷G 01N 13/00, 21/31

(71) Азербайджанское национальное аэрокосмическое агентство (AZ)

(72) Гасанов Афлатун Мурсал оглы, Самедов Этибар Али оглы, Меликова Севиндж Зеллабдин кызы (AZ)

(54) СПОСОБ ИССЛЕДОВАНИЯ ПОВЕРХНОСТНОЙ СТРУКТУРЫ ОКСИДОВ В ИНФРАКРАСНОЙ ОБЛАСТИ.

(57) Изобретение предназначено для исследования поверхностной структуры оксидов в области поглощения ОН-групп $4000-3000\text{см}^{-1}$ и позволяет оценить соотношение функциональных групп на поверхности оксидов. Сущность изобретения в том, что в способе исследования поверхностной структуры оксидов в инфракрасной области по инфракрасным спектрам поглощения в области поверхностных ОН-групп ($4000-3000\text{см}^{-1}$) анализируемого оксида, запрессованного в полимерную матрицу, анализируемый оксид предварительно термовакуумируют в течение 1 часа в ячейке и в условиях вакуума оплавляют с полимерным порошком, а по частотам и интенсивностям поглощения поверхностных ОН-групп судят о координации и соотношении катионных атомов на поверхности оксида. Изобретение может быть использовано в физико-химических лабораториях широкого профиля.

G 11

(21) a2004 0108

(22) 21.05.2004

(51)⁷G 11C 27/02; G 06F 3/02

(71) Азербайджанский Архитектурно-Строительный Университет (AZ)

(72) Аббасов Гасангулу Аббас оглы, Мехтиева Салима Ибрагим кызы, Джавадова Мирфатъма Мирбаба кызы (AZ)

(54) МАТРИЧНОЕ ЗАПОМИНАЮЩЕЕ УСТРОЙСТВО.

(57) Изобретение относится к области электронной техники, к сетям распределения и обработки информации, компьютерной технике, системам автоматизации запоминающих устройств с требуемой емкостью. Задачей изобретения является обеспечение устойчивой работы элементов запоминания и повышение надежности матричного запоминающего устройства. Задача решается тем, что в матричном запоминающем устройстве, содержащем горизонтальные и вертикальные строки и столбцы матрицы с соответствующими входными и выходными выводами, включенными в каждую ячейку матрицы с элементом памяти, согласно изобретению, горизонтальные шины выполнены в виде пар, образующих с вертикальными шинами ячейки памяти матрицы, каждая из которых выполнена в виде соединенных между собой диодов на основе сложных полупроводников с напряжением срабатывания, при этом анод первого диода соединен с одной из горизонтальных шин первой пары «С+1/3U», его катод соединен с анодами второго и третьего диодов, которые через развязывающий диод и резистор соединены с корпусом устройства, катод второго диода соединен с второй горизонтальной шиной первой пары «С-1/3U», катод четвертого диода подключен к аноду развязывающего диода, его анод соединен с выводом, а катод третьего диода соединен с первой вертикальной шиной «С+(-) 2/3U», где «U» - полное значение напряжения для переключения элемента запоминания матрицы, «С»-емкость ячейки памяти матрицы.

РАЗДЕЛ H

ЭЛЕКТРИЧЕСТВО

H 01

(21) a2004 0131

(22) 23.06.2004

(51)⁷H 01L 31/08

(71) Институт Физики Национальной Академии Наук Азербайджана (AZ)

(72) Пашаев Ариф Мир-Джалал оглы, Алиев Вугар Амир оглы, Рустамов Вагиф Джабраил оглы (AZ)

(54) ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗАТОР СПЕКТРА.

(57) Изобретение относится к технике преобразования световой энергии в электрическую, в частности к фотоприемникам ближнего красного (ИК) излучения и может найти применение в анализаторах спектров оптического излучения. Такой приемник может применяться в системах взаимного поиска и сближения космических аппаратов, а также в навигационных системах авиационной техники. Задача изобретения - упрощение технологии изготовления, уменьшение управляющих напряжений и обеспечение работы фотоэлектрических анализаторов спектра в ближней ИК-области. В фотоэлектрическом анализаторе спектра, содержащем фоточувствительный элемент с выводами, фоточувствительный элемент выполнен из монокристаллов TlInSe₂.

(21) a2004 0133

(22) 23.06.2004

(51)⁷H 01L 31/08

(71) Институт Физики Национальной Академии Наук Азербайджана (AZ)

(72) Пашаев Ариф Мир-Джалал оглы, Алиев Вугар Амир оглы, Рустамов Вагиф Джабраил оглы (AZ)

(54) ПОЛУПРОВОДНИКОВЫЙ ФОТОРЕЗИСТОР.

(57) Изобретение относится к технике преобразования световой энергии в электрическую, в частности к фоторезисторам. Такой приемник может применяться в системах взаимного поиска и сближения космических аппаратов, а также в навигационных системах авиационной техники. Задача изобретения - упрощение технологии изготовления, исключение необходимости деформирования и повышение спектральной фоточувствительности полупроводниковых фоторезисторов. Поставленная задача достигается тем, что в полупроводниковом фоторезисторе, содержащем фоточувствительный элемент на основе кристаллов TlInSe₂, согласно изобретению, фоточувствительный элемент выполнен из предварительно отожженных кристаллов TlInSe₂.

(21) a2004 0054

(22) 05.04.2004

(51)⁷H 01M 4/16

(71)(72) Гурбанов Абульфаз Абдулла оглы (AZ)

(54) СПОСОБ ФОРМИРОВАНИЯ ЭЛЕКТРОДОВ СВИНЦОВОГО АККУМУЛЯТОРА.

(57) Формирование электродов проводится два раза при одном и том же установленном значении силы тока изменением полюсов аккумулятора. Изменением технологии производства свинцового аккумулятора и

улучшением электрофизических параметров достигается увеличение срока службы и полезной емкости, уменьшение внутреннего сопротивления и саморазрядки.

H 02

(21) a2004 0065

(22) 09.04.2004

(51)⁷H 02N 2/00

**(71) Азербайджанский Технический Университет
(AZ)**

(72) Мамедов Алихан Гейдар оглы, Расулов Джабит Магомед оглы (AZ)

**(54) ПЬЕЗОЭЛЕКТРИЧЕСКИЙ ГЕНЕРАТОР
НАПРЯЖЕНИЯ.**

(57) Изобретение относится к области электротехники, именно к пьезоэлектрическим генераторам и может быть использовано в качестве источника напряжения. Предложен пьезоэлектрический генератор, в котором имеется ротор, расположенный в корпусе, на боковой поверхности которого пружинящими элементами прижаты стержни, пьезокерамический элемент, сопряженный с упругим телом и неподвижная часть. Генератор выполнен в виде постоянных магнитов, попарно установленных в направляющих втулках, жестко закрепленных на роторе и неподвижной части генератора таким образом, что постоянные магниты одной из пар, расположенный в неподвижной части генератора, обращены друг к другу одноименными полюсами, один из которых жестко закреплен к основанию втулки, а другой к пьезокерамическому элементу, постоянные магниты другой пары, расположенные в направляющих втулках, жестко закреплены на роторе идентично первой паре и обращены друг к другу одноименными полюсами, один из которых жестко закреплен к основанию втулки, а другой к стержню, причем стержни снабжены роликами вращения, а пьезокерамические элементы сферическими наконечниками, при этом между каждыми двумя соседними близлежащими друг к другу пьезокерамическими элементами со сферическими наконечниками и стержнями, расположенными в направляющих втулках закрепленных на роторе, установлены ролики вращения.

УКАЗАТЕЛИ ЗАЯВОК НА ИЗОБРЕТЕНИЯ

НУМЕРАЦИОННЫЙ УКАЗАТЕЛЬ

Номер заявки	Индекс МПК (7 редакция)	Номер заявки	Индекс МПК (7 редакция)	Номер заявки	Индекс МПК (7 редакция)	Номер заявки	Индекс МПК (7 редакция)
99/001340	C 09K 7/00	a2003 0228	E 02B 9/04	a2004 0054	H 01M 4/16		C 07C 31/10
a2001 0205	G 01B 21/02		E 02B 15/00	a2004 0057	C 07C 29/76	a2004 0119	A 23L 1/211
	G 01B 21/14	a2003 0234	C 10G 21/00		C 07C 31/20		A 23L 1/212
a2002 0219	C 10G 33/04		C 10G 21/16	a2004 0058	C 10C 3/04	a2004 0120	B 65C 3/16
a2003 0151	E 21B 21/00	a2003 0239	E 04H 9/02	a2004 0061	E 21B 43/00	a2004 0131	H 01L 31/08
a2003 0152	B 01J 23/75		E 02D 27/34	a2004 0063	F 04B 47/02	a2004 0133	H 01L 31/08
	B 01J 21/04		G 01V 1/00	a2004 0065	H 02N 2/00	a2004 0134	E 21B 27/00
	B 01J 35/10	a2003 0263	G 01N 3/32	a2004 0068	G 01N 13/00	a2004 0153	C 02F 1/46
	C 10G 2/00	a2004 0005	C 22C 38/00		G 01N 21/31		C 02F 1/48
	C 07C 1/04	a2004 0040	C 01B 19/04	a2004 0074	A 01C 7/00	a2004 0154	A 61K 35/78
a2003 0173	F 04F 5/04	a2004 0043	C 09K 5/00	a2004 0076	A 61K 35/78		A 61P 33/00
a2003 0180	F 02M 31/00		C 09K 5/20		A 61P 31/10	a2004 0169	C 09B 61/00
	F 02B 55/02	a2004 0044	C 07J 9/00	a2004 0092	C 10G 15/10	a2005 0018	B 24B 7/14
a2003 0213	G 01F 1/20		C 10M 119/16	a2004 0106	A 21C 1/06	a2005 0019	B 24B 5/06
	G 01F 1/684	a2004 0050	A 61K 35/78	a2004 0108	G 11C 27/02		B 24B 41/047
	G 01F 1/76		A 61P 33/00		G 06F 3/02	a2005 0020	F 16F 15/08
	G 01P 5/14	a2004 0053	B 24B 37/04	a2004 0113	C 07C 29/74		B 24B 5/06

СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ

Индекс МПК (7 редакция)	Номер заявки	Индекс МПК (7 редакция)	Номер заявки	Индекс МПК (7 редакция)	Номер заявки	Индекс МПК (7 редакция)	Номер заявки
A 01C 7/00	a2004 0074	B 24B 41/047	a2005 0019	C 10G 15/10	a2004 0092	F 16F 15/08	a2005 0020
A 21C 1/06	a2004 0106	B 65C 3/16	a2004 0120	C 10G 21/00	a2003 0234	G 01B 21/02	a2001 0205
A 23L 1/211	a2004 0119	C 01B 19/04	a2004 0040	C 10G 21/16	a2003 0234	G 01B 21/14	a2001 0205
A 23L 1/212	a2004 0119	C 02F 1/46	a2004 0153	C 10G 33/04	a2002 0219	G 01F 1/20	a2003 0213
A 61K 35/78	a2004 0050	C 02F 1/48	a2004 0153	C 10M 119/16	a2004 0044	G 01F 1/76	a2003 0213
A 61K 35/78	a2004 0076	C 07C 1/04	a2003 0152	C 22C 38/00	a2004 0005	G 01F 1/684	a2003 0213
A 61K 35/78	a2004 0154	C 07C 29/74	a2004 0113	E 02B 9/04	a2003 0228	G 01N 3/32	a2003 0263
A 61P 31/10	a2004 0076	C 07C 29/76	a2004 0057	E 02B 15/00	a2003 0228	G 01N 13/00	a2004 0068
A 61P 33/00	a2004 0050	C 07C 31/10	a2004 0113	E 02D 27/34	a2003 0239	G 01N 21/31	a2004 0068
A 61P 33/00	a2004 0154	C 07C 31/20	a2004 0057	E 04H 9/02	a2003 0239	G 01P 5/14	a2003 0213
B 01J 21/04	a2003 0152	C 07J 9/00	a2004 0044	E 21B 21/00	a2003 0151	G 01V 1/00	a2003 0239
B 01J 23/75	a2003 0152	C 09B 61/00	a2004 0169	E 21B 27/00	a2004 0134	G 06F 3/02	a2004 0108
B 01J 35/10	a2003 0152	C 09K 5/00	a2004 0043	E 21B 43/00	a2004 0061	G 11C 27/02	a2004 0108
B 24B 5/06	a2005 0019	C 09K 5/20	a2004 0043	F 02B 55/02	a2003 0180	H 01L 31/08	a2004 0131
B 24B 5/06	a2005 0020	C 09K 7/00	99/001340	F 02M 31/00	a2003 0180	H 01L 31/08	a2004 0133
B 24B 7/14	a2005 0018	C 10C 3/04	a2004 0058	F 04B 47/02	a2004 0063	H 01M 4/16	a2004 0054
B 24B 37/04	a2004 0053	C 10G 2/00	a2003 0152	F 04F 5/04	a2003 0173	H 02N 2/00	a2004 0065

**ПУБЛИКАЦИЯ СВЕДЕНИЙ О ЗАЯВКАХ
НА ПОЛЕЗНЫЕ МОДЕЛИ**

(21) U2004 0006

(22) 24.05.2004

(51)⁷F 03B 13/10, 17/06

(71)(72) Гарашов Джалил Шамиль оглы, Джалил-заде Шамиль Ильгар оглы (AZ)

(54) УСТРОЙСТВО ДЛЯ ВЫРАБОТКИ ЭЛЕКТРИЧЕСКОЙ ЭНЕРГИИ.

(57) Для получения дешевого и экологически чистого источника электрической энергии, используя существующие трубопровод и насосную станцию на берегу моря или реки, в устройстве для выработки электрической энергии, трубопровод оснащен лопастным блоком с лопастным устройством, соединенным с расположенным на поверхности генератором.

УКАЗАТЕЛИ ЗАЯВОК НА ПОЛЕЗНЫЕ МОДЕЛИ

НУМЕРАЦИОННЫЙ УКАЗАТЕЛЬ

Номер заявки	Индекс МПК (7 редакция)
U2004 0006	F 03B 13/10 F 03B 17/06

СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ

Индекс МПК (7 редакция)	Номер заявки
F 03B 13/10 F 03B 17/06	U2004 0006 U2004 0006

РАЗДЕЛ А

**УДОВЛЕТВОРЕНИЕ ЖИЗНЕННЫХ ПОТРЕБ-
НОСТЕЙ ЧЕЛОВЕКА**

А 01

- (11) i2005 0076 (21) a2002 0188
(51)⁷A 01B 43/00 (22) 14.10.2002
(44) 03.03.2004
(71)(72)(73) Мамедов Рамиз Муса оглы, Кулиев
Гасан Юсиф оглы, Кузнецов Юрий Акимович,
Новрузов Хасай Юсиф оглы (AZ)
(54) КАМНЕУБОРОЧНАЯ МАШИНА.

(57) Камнеуборочная машина, содержащая раму с колесным ходом, подкапывающие лемехи, битер-подъемник, транспортер-сепаратор и бункер для приема камней, отличающаяся тем, что подкапывающий лемех выполнен в виде гребенки насажденной на вал с промежуточными распорными втулками, где с тыльной стороны зубья гребенки через прорезы в них соединены с рессорами, концы которых связаны с рамой, причем между зубьями гребенки расположены зубья битер-подъемника, а на раме установлен вибратор связанный с битер-подъемником и валом гребенки, при этом вал битера-подъемника установлен на подпружиненных рычагах с возможностью регулирования его положения относительно зубьев гребенки.

- (11) i2005 0081 (21) a2002 0189
(51)⁷A 01B 73/00 (22) 14.10.2002
(44) 20.06.2004
(71)(72)(73) Мамедов Рамиз Муса оглы, Кулиев Га-
сан Юсиф оглы, Новрузов Хасай Юсиф оглы,
Кузнецов Юрий Акимович (AZ)
(54) СЦЕПКА ДЛЯ АГРЕГАТИРОВАНИЯ НА-
ВЕСНЫХ КУЛЬТИВАТОРНО-ПОСЕВНЫХ
МАШИН.

(57) 1. Сцепка для агрегатирования навесных культиваторно-посевных машин, включающая двухколесный ход с навеской, спицу, отличающаяся тем, что на оси колесного хода установлена вертикальная полая стойка с размещенным внутри гидроцилиндром со штоком, а на стойку надето кольцо на котором смонтированы рычаги навески, при этом в полости спицы размещен трос, закрепленный одним концом с пальцем штока гидроцилиндра, другим с дышлом спицы, причем трос проходит через ось колесного хода и ролик, установленный на оси стойки, имеющей через поворотнo-шарнирное кольцо силовую связь с гидроцилиндром.

2. Устройство по п.1, отличающаяся тем, что на штоке гидроцилиндра размещенного внутри стойки имеется палец, связанный с кольцом и пазовой дорож-

кой, причем последняя снизу стойки выполнена прямолинейной, далее спиралевидной.

- (11) i2005 0082 (21) a2002 0211
(51)⁷A 01M 7/00 (22) 08.11.2002
(44) 29.12.2003
(71)(72)(73) Мамедов Рамиз Муса оглы, Кулиев Га-
сан Юсиф оглы, Мамедов Наби Али оглы,
Мирсалахов Мирнаиб Миргоджа оглы, Новрузов
Хасай Юсиф оглы (AZ)
(54) УСТРОЙСТВО ДЛЯ ПОЛУЧЕНИЯ ТУМА-
НА.

(57) 1. Устройство для получения тумана, содержащее опору - насосную станцию, патрубок для подвода напорной жидкости, механизм туманообразователя, напорные вентиляторы, установленные в воздухонаправителе, отличающееся тем, что воздухопровод механизма туманообразователя снабжен воронкой, заслонками для регулирования давления воздуха в воздухопроводе механизма туманообразователя, причем конечная часть воздухонаправителя выполнена в виде усеченной пирамиды с основаниями, представляющей прямоугольники, горизонтальные ребра которых превышают вертикальные.

2. Устройство по п.1, отличающееся тем, что во внутрь трубы корпуса механизма туманообразователя вращен воздухопровод, проходящий через емкость жидкости, отделяемую перегородкой, к которой закреплен нагреватель жидкости, причем перегородка снабжена отверстиями для подачи жидкости в зону нагревания и петлеобразном в виде восьмерки окном для прохода элементов нагревателя, а к концу воздухопровода механизма смонтировано заострие ионизатора, удерживаемое держателем, круг которого упирается винтовой головкой в трубу, идейную внутреннее пространство в виде усеченного конуса и выходного окна в виде цилиндра а к поверхности головки посажен прорезиненный ограничитель подачи жидкости, выполненный в виде пустотелого усеченного конуса, к концу корпуса механизма ввинчено сопло, входная часть которого выполнена фигурно, представляющая соединение цилиндра, трек сужающих усеченных конусов, причем из них первые являются направляющими, а последний отражателем жидкости, далее выходная часть сопла изготовлена в виде цилиндра, соединенного с отражателем и усеченным конус-ускорителем, причем внутренняя поверхность конус-ускорителя покрыта диэлектрическим материалом.

3. Устройство по п.2, отличающееся тем, что держатель заострил ионизатора имеет отверстия, расположенные по радиалу на равных расстояниях друг от друга и относительно заострил ионизатора.

A 23

- (11) i2005 0050 (21) a2003 0092
 (51)⁷A 23L 1/09 (22) 08.05.2003
 (44) 15.10.2004
 (71)(72)(73) Абадов Масим Кязим оглы, Набиев Ахад Али оглы, Бабаев Шахлар Махмуд оглы (AZ)
 (54) СПОСОБ ПОЛУЧЕНИЯ КОНЦЕНТРИРОВАННОГО ПРОДУКТА – БЕКМЕЗА ИЗ ПЛОДОВ ШИПОВНИКА.

(57) Способ получения концентрированного продукта из плодов шиповника, включающий мойку и дробление сырья, смешивание дробильной массы с водой, настаивание с последующим прессованием, фильтрацией сока, отличающийся тем, что к дробильной массе добавляют 15-20% воды по массе плодов, перемешивают, предварительно нагревают до кипения и выдерживают в течение 5-8 минут, а полученный фильтрат подвергают увариванию под вакуумом.

A 24

- (11) i2005 0045 (21) a2003 0049
 (51)⁷A 24B 15/18 (22) 10.03.2003
 (44) 20.06.2004
 (71)(73) Институт Радиационных Проблем Национальной Академии Наук Азербайджанской Республики, Рустамов Васиф Рустам оглы, Керимов Валех Керим оглы, Гарибов Адиль Абдулхалыг оглы, Насирова Халида Ядулла кызы, Алиев Селимхан Мехрали оглы, Аббасова Ирада Бахлул кызы (AZ)
 (72) Рустамов Васиф Рустам оглы, Керимов Валех Керим оглы, Гарибов Адиль Абдулхалыг оглы, Насирова Халида Ядулла кызы, Алиев Селимхан Мехрали оглы, Аббасова Ирада Бахлул кызы (AZ)
 (54) СПОСОБ СНИЖЕНИЯ СОДЕРЖАНИЯ НИКОТИНА И СМОЛ В ТАБАЧНОМ ДЫМЕ.

(57) Способ снижения содержания никотина и смол в табачном дыме, предусматривающий обработку табачного сырья оксидантами, отличающийся тем, что в качестве оксиданта используют водный экстракт плодов шиповника (*Rosa majalis* Herzm), взятый из расчета 1 кг шиповника на 15-30 кг табачного сырья.

A 47

- (11) i2005 0085 (21) a2003 0110
 (51)⁷A 47F 11/06; H 05B 31/00, 33/00 (22) 27.05.2003
 (44) 15.10.2004
 (71)(72)(73) Алиев Тельман Хуршуд оглы (AZ)
 (54) УСТРОЙСТВО ДЛЯ ПОДСВЕТКИ ВИТРИНЫ.

(57) Устройство для подсветки витрины, содержащее несущую панель с установленной в проеме витриной, электрические элементы осветительной системы, лампы с электродами, подключенными к электрической сети, отличающееся тем, что витринное стекло выполнено в виде прямоугольных ламповых баллонов, скрепленных между собой эластичным уплотнителем и рамой обрамления, при этом каждый ламповый баллон имеет выступ по всей длине с одной боковой стороны и канавку по всей длине на симметричной боковой стороне, причем со стороны выступа внутренняя боковая поверхность каждого лампового баллона выполнена с зеркальным покрытием с возможностью отражения световых лучей, а также с внешней стороны рамы установлен фоточувствительный элемент с возможностью восприятия световых лучей, при этом электроды лампы подключены к сети через реле, к входу которого подключен усилитель напряжения, а выход фоточувствительного элемента соединен к входу усилителя напряжения.

A 61

- (11) i2005 0027 (21) a2000 0119
 (51)⁷A 61 B 10/00, 18/04 (22) 28.04.2000
 (44) 29.06.2001
 (71)(72)(73) Исмаилов Ильгар Кямал оглы (AZ)
 (54) УСТРОЙСТВО ДЛЯ БИОПСИИ.

(57) Устройство для биопсии, состоящее из привода, выполненного в виде двух оппозитных колец и рукоятки-кольца на нерабочем конце трубки, отличающееся тем, что трубка выполнена в виде тросика, помещенного в изоляцию, на рабочем конце которой размещены щетки-коагулятор и соединена с приводом посредством муфты, которая в свою очередь соединена через коннектор со штеккерами шнура генератора.

- (11) i2005 0061 (21) a2003 0061
 (51)⁷A 61B 17/00; A 61M 25/00 (22) 30.07.2003
 (44) 15.10.2004
 (71)(73) Бахшалиев Фикрет Магеррам оглы, Мамедова Ирада Ханлар кызы; Азербайджанский Медицинский Университет (AZ)
 (72) Бахшалиев Фикрет Магеррам оглы, Мамедова Ирада Ханлар кызы (AZ)
 (54) ПРИСПОСОБЛЕНИЕ ДЛЯ ОБСЛЕДОВАНИЯ И ОККЛЮЗИИ ФАЛЛОПИЕВЫХ ТРУБ.

(57) Приспособление для обследования и окклюзии фаллопиевых труб, включающее гинекологический полый катетер, имеющий изогнутый рабочий конец со сквозными боковыми отверстиями, в основании своем имеющий держатель и утолщение, отличающийся тем, что дополнительно содержит мужской фаллопиевый катетер, имеющий вблизи рабочего конца сквозные боковые отверстия и надувной резиновый баллон, сое-

диненный внутри резиновой стенки катетера дополнительным каналом с ответвлением, обустроенный прорезью для вставления металлической трубки, при этом, гинекологический полый катетер плотно до упора вставлен в полость мужского фоллиевого катетера, боковые отверстия на рабочих концах обоих катетеров совмещены, надувной резиновый баллон фоллиевого катетера размещен рядом с боковыми отверстиями рабочего конца устройства, причем держатель и утолщение основания металлической трубки выступают из прорези в резиновой трубке.

(11) i2005 0026 (21) a2002 0182
(51)⁷A 61F 2/06; A 61L 33/1 (22) 01.10.2002
(44) 20.06.2004
(71)(72)(73) Гаджиев Назим Али оглы (AZ)
(54) УСТРОЙСТВО ДЛЯ ВРЕМЕННОГО КРОВОСНАБЖЕНИЯ ОРГАНОВ ПРИ ПОВРЕЖДЕНИИ МАГИСТРАЛЬНЫХ СОСУДОВ.

(57) Устройство для временного кровоснабжения органов при повреждении магистральных сосудов, состоящее из эндопротеза выполненного в виде силиконового тройника, отличающееся тем, что тройник представляет собой двухпросветную трубку, в центре которой, в малом ей просвете расположена согнутая под прямым углом толстая и потупленная игла, герметично и прочно соединенная с микроиригатором, который герметично и прочно соединен со шприцом.

(11) i2005 0063 (21) a2003 0101
(51)⁷A 61K 7/02, 7/48 (22) 21.05.2003
(44) 15.10.2004
(71)(72)(73) Гамзаева Зарифа Кямил кызы, Аскерова Джамия Джухангир кызы (AZ)
(54) БИОКОМПЛЕКС ДЛЯ ПРОИЗВОДСТВА ПАРФЮМЕРНО-КОСМЕТИЧЕСКИХ СРЕДСТВ (ВАРИАНТЫ).

(57) 1. Биоконплекс для производства парфюмерно-косметических средств содержащий биоактивное вещество (БАВ) и состав комплексобразующих компонентов, отличающийся тем, что в качестве БАВ используется нафталан, а комплексобразующий состав содержит витамины С, Е и F, эфирные масла розы, герани и базилика и структурообразующие компоненты, при следующем соотношении компонентов, мас. %:

Нафталан	49,3-46,2
Витамины	
С	7,9-8,1
Е	5,9-6,1
Р	5,9-6,1
Эфирные масла	
розы	0,6-0,7
герани	1,4-1,6
базилика	1,9-2,1
Структурообразующие компонент	27,0-29,5

2. Биоконплекс по п.1, отличающийся тем, что структурообразующие компоненты содержат пчелиный воск и/или ланолин.

3. Биоконплекс для производства парфюмерно-косметических средств, содержащий БАВ и состав комплексобразующих компонентов, отличающийся тем, что в качестве БАВ используется вулканическая глина, а состав комплексобразующих компонентов содержит наполнитель и низкомолекулярные спирты при следующем соотношении компонентов, мас. %:

Вулканическая глина	55,6-54,4
Наполнитель	17,6-18,4
Низкомолекулярные спирты	26,8-27,2

4. Биоконплекс по п.3, отличающийся тем, что наполнитель содержит тальк и/или каолин.

5. Биоконплекс по п.3, отличающийся тем, что низкомолекулярные спирты представлены глицерином и/или пропиленгликолем.

6. Биоконплекс для производства парфюмерно-косметических средств, содержащий БАВ и состав комплексобразующий компонентов, отличающийся тем, что в качестве БАВ используется йодо-бромная вода, а состав комплексобразующих компонентов содержит низкомолекулярные спирты, гуарову камедь и трилон Б при следующем соотношении компонентов, мас. %:

Йодо-бромная вода	89,4-67,0
Гуарова камедь	0,5-2,0
Трилон Б	0,1-1,0
Низкомолекулярные спирты	10,0-30,0

7. Биоконпекс по п.6, отличающийся тем, что низкомолекулярные спирты представлены глицерином, и/или сорбитолом, и/или пропиленгликолем, и/или дипропиленгликолем.

(11) i2005 0087 (21) a2003 0011
(51)⁷A 61K 31/015 (22) 16.01.2003
(44) 31.03.2004

(71)(73) Национальная Академия Наук Азербайджанской Республики, Институт нефтехимических процессов имени академика Ю.Г.Мамедалиева, Министерство здравоохранения Азербайджанской Республики, Научно-исследовательский Институт медицинской реабилитации и природных лечебных факторов, БИОЙЛ-общество с ограниченной ответственностью (AZ)

(72) Рустамов Муса Исмаил оглы, Мусаев Алишир Вейс оглы, Аббасов Вагиф Магеррам оглы, Кязимов Гасан Азим оглы (AZ)

(54) НАФТАЛИНОВОЕ МАСЛО И НАФТАЛАНОВАЯ МАЗЬ, ОБЛАДАЮЩИЕ БИОСТИМУЛИРУЮЩЕЙ АКТИВНОСТЬЮ.

(57) 1. Нафталановое масло, обладающее биостимулирующей активностью, содержащее смесь трех-, четырех- кольцевых полициклических нафтенных углеводородов, отличающееся тип, что содержит, преимущественно, смесь трех-, четырех- кольцевых поли-

циклических нафтеновых углеводородов с короткими, до С₄ боковыми углеродными цепями.

2. Нафталановое масло по п.1, отличающееся тем, что оно содержит смесь указанных полициклических нафтеновых углеводородов с температурой кипения в пределах 200-450°С.

3. Нафталановое масло по п.1, отличающееся тем, что оно содержит смесь указанных полициклических нафтеновых углеводородов с относительной плотностью 0,865-0,875.

4. Нафталановая мазь, обладающая биостимулирующей активностью, содержащая нафталиновую нефть, парафин, отличающаяся тем, что в качестве нафталановой нефти она содержит, преимущественно, смесь трех-, четырех- кольцевых полициклических нафтеновых углеводородов с короткими, до С₄ боковыми углеродными цепями и дополнительно содержит эмульгатор при следующем соотношении компонентов, мас. % :

Смесь полициклических нафтеновых углеводородов	69,0-72,0
Парафин	17,0-19,0
Эмульгатор	11,0-13,0

(11) i2005 0072 (21) a2004 0090
(51)⁷A 61K 33/30, 47/12; (22) 03.05.2004
A 61P 17/02
(44) 15.10.2004

(71)(72)(73) Усубалиев Бейбала Таджи оглы, Мехтиева Нигяр Исмаил кызы, Зейналова Алмаз Абдулахад кызы (AZ)

(54) **РАНОЗАЖИВЛЯЮЩИЙ И РЕГЕНЕРИРУЮЩИЙ ПРЕПАРАТ.**

(57) Ранозаживляющий и регенерирующий препарат, включающий действующее вещество и мазевую основу, отличающийся тем, что в качестве действующего вещества содержит цинка бензоат при следующем соотношении компонентов в мас. %:

Цинка бензоат	0,8-1,0
Мазевая основа	99,0-99,2

(11) i2005 0073 (21) a2004 0075
(51)⁷A 61K 33/38, 47/12; (22) 26.04.2004
A 61P 31/10
(44) 15.10.2004

(71)(72)(73) Усубалиев Бейбала Таджи оглы, Мехтиева Нигяр Исмаил кызы, Зейналова Алмаз Абдулахад кызы (AZ)

(54) **ПРОТИВОГРИБКОВЫЙ ПРЕПАРАТ.**

(57) Противогрибковый препарат, включающий соединение бензойной кислоты, отличающийся тем, что в качестве соединения бензойной кислоты содержит па-рооксибензоат серебра.

(11) i2005 0054 (21) a2003 0125
(51)⁷A 61K 35/78 (22) 12.06.2003
(44) 15.10.2004

(71)(73) Сулейманов Таир Аббасали оглы, Керимов Юсиф Балакерим оглы (AZ)

(72) Сулейманов Таир Аббасали оглы (AZ), Керимов Юсиф Балакерим оглы (AZ), Ковалев Сергей Владимирович (US)

(54) **ПРОТИВООЖОГОВОЕ СРЕДСТВО.**

(57) Применение растительного масла жирного ряда, а именно масла сафлора или граната, в качестве противоожогового средства.

РАЗДЕЛ В

РАЗЛИЧНЫЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ

(11) i2005 0070 (21) a2003 0237
(51)⁷B 03C 5/00 (22) 19.11.2003
(44) 15.10.2004

(71)(72)(73) Гаража Валентин Васильевич, Жданов Вячеслав Михайлович, Дергунов Владимир Яковлевич (US)

(54) **УСТРОЙСТВО ДЛЯ ОЧИСТКИ ДИЭЛЕКТРИЧЕСКИХ ЖИДКОСТЕЙ.**

(57) 1. Устройство для очистки диэлектрических жидкостей, включающее цилиндрический корпус с патрубками ввода и вывода жидкости, закрепленный на диэлектрической плите внутри корпуса электродный фильтропакет, состоящий из системы вертикально расположенных плоских изолированных электродов, между которыми установлены сетчатые гофрированные электроды с одинаковым потенциалом и размещен диэлектрический наполнитель, выполненный из эластичных волокон, нижние концы которых выведены в многокамерный отстойник с сообщающимися камерами, расположенный в нижней части корпуса под фильтропакетом, фильтропакет размещен перпендикулярно оси корпуса и снабжен в верхней части крышкой, отличающееся тем, что на входе и выходе электродный фильтропакет снабжен торцевыми крышками с щелевыми отверстиями, при этом на входе отверстие расположено вдоль нижнего края фильтропакета, а на выходе - вдоль верхнего края.

2. Устройство по п.1, отличающееся тем, что в сетчатом гофрированном электроде соотношение R/a между радиусом проволоки сетки R и периодом проводов а находится в интервале 0,18-0,22, а гофрированный электрод имеет угол развала при вершине 100-135 градусов.

3. Устройство по п.1, отличающееся тем, что в качестве диэлектрического наполнителя использовано гидрофобное волокно с капиллярным продольным каналом из натуральной органической пряжи, например, натуральной шерсти.

В 29

- (11) i2005 0083 (21) a2003 0153
(51)⁷В 29С 51/22 (22) 07.07.2003
(44) 15.10.2004
(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия (AZ)
(72) Рагимов Ариф Махи оглы, Алиев Чингиз Ариф оглы, Мехтиев Джавид Шахадат оглы (AZ)
(54) **УСТРОЙСТВО ДЛЯ ИЗГОТОВЛЕНИЯ ДЕТАЛЕЙ ИЗ ПЛАСТИЧЕСКИХ МАСС.**

(57) Устройство для изготовления деталей из пластиковых масс, включающее цилиндрическую обойму, нагревательное устройство, вращательный узел и раскатывающий элемент, отличающееся тем, что раскатывающий элемент выполнен в виде эбонитового ролика с водилом, эксцентрично расположенным относительно оси вращения цилиндрической обоймы.

В 63

- (11) i2005 0068 (21) a2003 0090
(51)⁷В 63В 35/44; Е 21В 7 /12 (22) 02.05.2003
(44) 20.06.2004
(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия (AZ)
(72) Керимов Захид Гаджи-Бала оглы, Мамедрв Назим Фархад оглы, Гурбанов Гамид Ярмамед оглы (AZ)
(54) **ШАРОВОЙ КОМПЕНСАТОР ВОДООТДЕЛЯЮЩЕЙ КОЛОННЫ.**

(57) Шаровой компенсатор водоотделяющей колонны, содержащий верхний и нижний фланцы, корпус, герметизирующие кольца, болты крепления и рымболты, отличающейся тем, что, в гнездах на рабочей поверхности нижнего фланца установлены медные или бронзовые пластины.

РАЗДЕЛ С

ХИМИЯ И МЕТАЛЛУРГИЯ

С 01

- (11) i2005 0093 (21) a2002 0079
(51)⁷С 01G 45/06, 49/10, 51/08 (22) 19.04.2002
(44) 01.10.2003
(71)(73) Фирма ГАФКат; Институт Неорганической и Физической Химии Национальной Академии Наук Азербайджанской Республики (AZ)
(72) Сулейманов Гюльмамед Зияддин оглы, Кулиев Ариф Мехти оглы, Аббасова Тамилла Ага-Гасан кызы, Аскеров Гамбар Рза оглы, Ахмедов Мубариз Меджид оглы, Мурадханов Ров-

- шан Мардан оглы, Рустамова Айгюн Ильдырым кызы (AZ)
(54) **СПОСОБ ПОЛУЧЕНИЯ БЕЗВОДНЫХ ДИГАЛОГЕНИДОВ МАРГАНЦА, ЖЕЛЕЗА И КОБАЛЬТА.**

(57) Способ получения безводных дигалогенидов марганца, железа и кобальта общей формулы MX_2 где $M=Mn, Fe, Co$; $X=Cl, Br, J$ термическим обезвоживанием их гидратов общей формулы $MX_2 \cdot nH_2O$, где $n=4, 6$ отличающийся тем, что соответствующие гидратдигалогенидные соли этих металлов подвергают кипячению в течении 4-6 часов с абсолютированным изопропиловым спиртом при весовом соотношении $MX_2 \cdot nH_2O$:изо- $C_3H_7OH=1:2$.

С 02

- (11) i2005 0031 (21) a2003 0065
(51)⁷С 02F 1/28; (22) 11.04.2003
В 01J 20/02, 20/12
(44) 20.06.2004
(71)(73) Национальная Академия Наук Азербайджанской Республики, Институт Химических проблем (AZ)
(72) Ягубов Али Ибрагим оглы, Ширалиева Эльмира Мурсал кызы, Нуриев Али Наджафгулу оглы, Мурадова Нишабур Мамедали кызы (AZ)
(54) **СОРБЕНТ ДЛЯ ОЧИСТКИ СТОЧНЫХ ВОД.**

(57) 1. Сорбент для очистки сточных вод, содержащий глинистый минерал, отличающийся тем, что в качестве глинистого минерала он содержит Fe(III) форму бентонита и дополнительно содержит флококоагулянт при следующем соотношении компонентов, г/л:

Fe(III) форма бентонита	0,5-0,9
Флококоагулянт	3,14-6,24

2. Сорбент для очистки сточных вод по п.1, отличающийся тем, что в качестве глинистого минерала содержит Fe(III) форму бентонита Даш-Салахлинского месторождения.

3. Сорбент для очистки сточных вод по п.1, отличающийся тем, что в качестве флококоагулянта содержит флококоагулянт «Гянджа».

- (11) i2005 0065 (21) a2000 0160
(51)⁷С 02J 4/02 (22) 23.06.2000
(44) 01.10.2001
(71)(73) Азербайджанский Научно-Исследовательский Проектный Институт Газа (AZ)
(72) Алиев Эльдар Юнис оглы, Насирова Аида Бебир кызы, Мухтарова Шура Агабала кызы, Саттарова Валида Расим кызы, Мовсумова Аркиназ Гянджали кызы
(54) **КЛЕЕВАЯ КОМПОЗИЦИЯ.**

(57) Клеевая композиция, содержащая сополимер этилена с винилацетатом, глицериновый эфир канифоли, парафин, антиоксидант, изоборнилфениловый эфир, отличающаяся тем, что она дополнительно содержит сополимер стирола с акриламидо- или метакриламидоолигооксипропилен гликолем в соотношении 1:1 с молекулярной массой 1500-3000 при следующем соотношении компонентов, мас. %:

Сополимер этилена с винилацетатом	30-40
Глицериновый эфир канифоли	10-30
Парафин	10-30
Антиоксидант (тиалкофен МБА)	0,3-0,5
Изоборнилфениловый эфир	4,0-9,0
Сополимер стирола с акриламидо- или метакриламидоолигооксипропиленгликолем	10-20

С 05

- (11) i2005 0053 (21) a2003 0068
(51)⁷С 05В 1/02 (22) 15.04.2003
(44) 15.10.2004
(71)(73) Сумгаитский Государственный Университет (AZ)
(72) Самедов Мухтар Мамед оглы (AZ)
(54) СПОСОБ ПОЛУЧЕНИЯ СУПЕРФОСФАТА.

(57) Способ получения суперфосфата разложением фосфатного сырья серной кислотой при непрерывном перемешивании реагентов с последующим взрыванием реакционной массы, отличающийся тем, что разложение проводят стехиометрическим количеством смеси, содержащей 80-90 % серной кислоты и 10-20 %, 50 %-ного раствора бисульфата аммония, при этом начальную температуру серной кислоты поддерживают в пределах 80-85°C, а перемешивание реагентов осуществляют в течение 9-10 минут.

С 07

- (11) i2005 0036 (21) a2000 0134
(51)⁷С 07С 2/02 (22) 18.05.2000
(44) 30.10.2002
(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-Исследовательский Институт «ОЛЕФИН» (AZ)
(72) Гусейнов Фаиг Омар оглы, Алигулиев Рамиз Мамед оглы, Садыгов Фикрет Мамед оглы, Джамилев Рамиз Сафар оглы, Касумов Касум Гасан оглы, Назаров Фатулла Байлы оглы, Абасов Ариф Имран оглы, Гасанов Ариф Ибадулла оглы, Гаджиев Рауф Мухтар оглы, Мамедов Сабир Ахмед оглы
(54) СПОСОБ ПОЛУЧЕНИЯ НИЗКОМОЛЕКУЛЯРНОГО ПОЛИИЗОБУТИЛЕНА.

(57) Способ получения низкомолекулярного полиизобутилена полимеризацией бутилен-изобутиленовой фракции в присутствии катализаторного комплекса, состоящего из хлористого алюминия и промотора, от-

личающийся тем, что процесс полимеризации осуществляют при температуре (-20÷+25) С в присутствии катализаторного комплекса, содержащего в качестве промотора, дифенилоксид и дополнительно толуол.

- (11) i2005 0037 (21) a2001 0089
(51)⁷С 07С 4/18 (22) 02.05.2001
(44) 30.10.2002
(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-Исследовательский Институт «ОЛЕФИН» (AZ)
(72) Гусейнов Фаик Омар оглы, Алигулиев Рамиз Мамед оглы, Абасов Ариф Имран оглы, Гусейнов Видади Мурсал оглы, Гасанов Ариф Ибадулла оглы, Касумов Касум Гасан оглы (AZ)
(54) СПОСОБ ПОЛУЧЕНИЯ ИНДИВИДУАЛЬНЫХ АРОМАТИЧЕСКИХ УГЛЕВОДОРОДОВ С₆-С₈.

(57) Способ получения индивидуальных ароматических углеводородов С₆-С₈ путем олигомеризации бензол-толуол-ксилольной фракции, выделенной из жидких продуктов пиролиза, до полного освобождения последней от непредельных углеводородов, в присутствии кислого катализаторного комплекса, содержащего хлористый алюминий, толуол и воду, атмосферном давлении и пониженной температуре, с дальнейшим выделением олигомера из полученной реакционной смеси и ректификацией оставшейся фракции, отличающийся тем, что в качестве жидкого продукта пиролиза берут продукт, выкипающий при температурном интервале 35-175°C, процесс олигомеризации осуществляют при температуре 60-80°C в присутствии катализаторного комплекса, дополнительно содержащего дифенилоксид, и отделяют бензолную фракцию из полученной реакционной смеси без промывки.

- (11) i2005 0047 (21) a2001 0069
(51)⁷С 07С 5/48 (22) 10.04.2001
(44) 20.06.2004
(31) 9819645.4 (33) GB
(32) 10.09.1998
(86) PCT/GB 99/02955 07.09.1999
(87) WO 00/15587 23.03.2000
(71)(73) БП Кемикэлс Лимитед (GB)
(72) Дэвид Чарльз Гриффитс, Барри Мартин Маундерс, Вильям Теренс Вудфин (GB)
(74) Мамедова Х.Н. (AZ)
(54) СПОСОБ ПОЛУЧЕНИЯ МОНО-ОЛЕФИНОВ.

(57) 1. Способ получения моно-олефина включающий подачу газообразного парафинового углеводородсодержащего исходного сырья, имеющего, по меньшей мере, два атома углерода, и молекулярного кислородсодержащего газа, отличающийся тем, что подачу га-

зообразного парафинового углеводородсодержащего исходного сырья и молекулярного кислородсодержащего газа осуществляют в автотермическую крекинг-установку, где они вступают в реакцию в присутствии или отсутствии катализатора, способного поддерживать горение выше предела воспламеняемости нормально обогащенного топлива в условиях, при которых исходное сырье подвергают окислительному дегидрированию до продукта, содержащего один или более моно-олефин(ов) и синтез-газ, полученный продукт разделяют на синтез-газ и один или более моно-олефин(ов) и выделяют один или более моно-олефин(ов), выделенный синтез-газ, возможно вместе с дополнительным синтез-газом, подают в ФТ-реактор, содержащий ФТ-катализатор, где синтез-газ подвергают реакции в ФТ-условиях для получения ФТ-продукта, состоящего из нефти и углеводородов, кипящих в дизельном диапазоне, затем разделяют ФТ-продукт на фракцию нефти и углеводородную фракцию дизельного диапазона с последующим выделением углеводородной фракции дизельного диапазона и возвратом фракции нефти в качестве сырья в автотермическую крекинг-установку.

2. Способ по п.1, отличающийся тем, что дополнительный синтез-газ получают путем частичного окисления углеродистого вещества.

3. Способ по пп.1-2, отличающийся тем, что отношение монооксида углерода к водороду, содержащихся в синтез-газе, составляет 2:1-1:6.

4. Способ по п.п.1-3, отличающийся тем, что синтез-газ, полученный из продукта окислительного дегидрирования, подают непосредственно в ФТ-реактор.

5. Способ по п.п.1-4, отличающийся тем, что получение ФТ-продукта является непрерывным процессом, осуществляемым в реакторе, выбранном из группы, содержащей реактор с неподвижным слоем, реактор с псевдооживленным слоем и реактор с взвешенной фазой.

6. Способ получения, моно-олефина, включающий подачу газообразного парафинового углеводородсодержащего исходного сырья, имеющего, по меньшей мере, два атома углерода, и молекулярного кислородсодержащего газа, отличающийся тем, что подачу газообразного парафинового углеводородсодержащего исходного сырья и молекулярного кислородсодержащего газа осуществляют в автотермическую крекинг-установку, где они вступают в реакцию в присутствии или отсутствии катализатора, способного поддерживать горение выше предела воспламеняемости нормально обогащенного топлива в условиях, при которых исходное сырье подвергают окислительному дегидрированию до продукта, содержащего один или более моно-олефин(ов), метан, монооксид углерода и водород, полученный продукт разделяют на поток, включающий метан, монооксид углерода и водород, и один или более моно-олефин(ов) и выделяют один или более моно-олефин(ов), затем выделенный поток метана, монооксида углерода и водорода подают непосредственно в ФТ-реактор, содержащий ФТ-катализатор, где указанный поток вступает в реакцию при ФТ-условиях для получения ФТ-продукта, сос-

тоящего из нефти и углеводородов, кипящих в дизельном диапазоне.

7. Способ по п.6, отличающийся тем, что при реакции для получения ФТ-продукта происходит поглощение водорода и некоторого количества монооксида углерода в потоке, содержащем метан, монооксид углерода и водорода, с остатком метана и остаточного монооксида углерода.

8. Способ получения этилена, включающий подачу газообразного парафинового углеводородсодержащего исходного сырья, имеющего, по меньшей мере, два атома углерода, и молекулярного кислородсодержащего газа, отличающийся тем, что подачу газообразного парафинового углеводородсодержащего исходного сырья и молекулярного кислородсодержащего газа осуществляют в автотермическую крекинг-установку, где они вступают в реакцию посредством окислительного дегидрирования для образования продукта, содержащего этилен и синтез-газ, полученный продукт разделяют на синтез-газосодержащий поток и этиленсодержащий поток и выделяют этилен, выделенный синтез-газосодержащий поток приводя в контакт с катализатором для преобразования синтез-газа в метанол и условиях, при которых синтез-газ преобразуют в метанол, с последующим или одновременным контактированием, по меньшей мере, части полученного метанола с катализатором для дегидратации метанола в этилен в условиях, при которых метанол преобразуют в этилен, а затем выделяют этилен или метанол и образованный этилен.

(11) i2005 0029

(51)⁷C 07C 39/06, 211/43

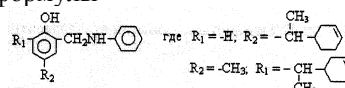
(44) 03.03.2004

(71)(73) Институт Нефте-Химических Процессов имени академика Ю.Г.Мамедалиева Национальной Академии Наук Азербайджана (AZ)

(72) Расулов Чингиз Князь оглы, Азизов Акиф Гамид оглы, Набиев Фархад Ашраф оглы, Бабаева Рена Кямилъ кызы, Кулиев Фаряз Агакерим оглы (AZ)

(54) [2-ГИДРОКСИ-, (ЭТИЛЦИКЛОГЕКСЕН-3-ИЛ)] БЕНЗИЛФЕНИЛАМИНЫ-АНТИОКСИДАНТЫ К ТРАНСФОРМАТОРНОМУ МАСЛУ Т-1500.

(57) [2-гидрокси-, (этилциклогексен-3-ил)] бензилфениламины формулы

в качестве антиоксиданта к трансформаторному маслу Т-1500.

С 07 D – С 07 K

(11) i2005 0034

(21) a2003 0091

- (51)⁷С 07D 277/04; (22) 02.05.2003
С 10М 133/58, 135/36
(44) 20.06.2004
(71)(73) Институт Химии Присадок имени академика А.М.Кулиева Национальной Академии Наук Азербайджана (AZ)
(72) Фарзалиев Вагиф Меджид оглы, Аллахвердиев Мирза Алекбер оглы, Мамедова Тамилла Гюндюз кызы, Алиев Али Биннет оглы, Исмиев Ариф Идрис оглы, Гаджиева Мушеферим Адил кызы (AZ)
(54) 2-ИЗОПРОПИЛ-3-(N-ФЕНИЛ)-5-БУТОКСИМЕТИЛ-1,3-ТИАЗОЛИДИНА В КАЧЕСТВЕ АНТИМИКРОБНОЙ ПРИСАДКИ К СМАЗОЧНЫМ МАСЛАМ.
- (57) 2-изопропил-3-(N-фенил)-5-бутоксиметил-1,3-тиазолидин формулы
-
- в качестве антимикробной присадки к смазочным маслам.
- (11) i2005 0028 (21) a2003 0056
(51)⁷С 07D 309/30 (22) 03.04.2003
(44) 20.06.2004
(71)(73) Институт Нефтехимических Процессов им. Ю.Г.Мамедалиева Национальной Академии Наук Азербайджана (AZ)
(72) Аббасов Махаддин Фархад оглы, Алимарданов Хафиз Муталлим оглы, Сулейманова Эльмира Теймур кызы, Джафарова Нахида Али кызы (AZ)
(54) СПОСОБ ПОЛУЧЕНИЯ ЛАКТОНОВ.
- (57) Способ получения лактонов жидкофазным каталитическим окислением цикланонов 30%-ным пероксидом водорода, отличающийся тем, что в качестве цикланонов используют циклопентанон, циклогексанон и их производные: 2-пентилциклопентанон, 2-гексилциклопентанон, 2-гентилциклопентанон, 2-циклопентилциклопентанон, 2-норборнилциклопентанон, 2-пентилциклогексанон, 2-гексил-циклогексанон, 2-гептилциклогексанон, окисление проводят в кислой среде при атмосферном давлении, температуре 50-60°C, в течение 5-6 часов в присутствии катализатора на основе MoOBr₃, при мольном соотношении цикланона:пероксида водорода катализатора равном 1:1,76:0,0044.
- (11) i2005 0057 (21) a2002 0089
(51)⁷С 07D 333/02, 333/10, 333/48 (22) 02.05.2002
(44) 20.06.2004
(71)(73) Бакинский Государственный Университет (AZ)
- (72) Магеррамов Абель Мамедали оглы, Нагиева Инара Тофик кызы, Аллахвердиев Мирза Алекбер оглы (AZ)
(54) СПОСОБ ПОЛУЧЕНИЯ 3,4-ДИБРОМ-2,5-ДИМЕТИЛТИОФЕН 1-МОНООКСИДА.
- (57) Способ получения 3,4-дибром-2,5-диметилтиофен-1-монооксида окислением производных тиофена пероксидом водорода при нагревании в среде растворителя метилового спирта, отличающийся тем, что окисление проводят при температуре 50-55°C, в присутствии катализатора содержащего ионы трехвалентного железа, координированного с этилендиамиптетрауксусной кислотой и нанесенного на Al₂O₃.
- (11) i2005 0092 (21) a2002 0126
(51)⁷С 07F 17/02 (22) 10.07.2002
(44) 01.10.2003
(71)(73) Акционерное общество закрытого типа «Неорганик» Института Неорганической и Физической Химии Национальной Академии Наук Азербайджанской Республики (AZ)
(72) Сулейманов Гюльмамед Зиаддин оглы, Аскеров Гамбар Рза оглы, Мурадханов Ровшан Мардан оглы, Якубова Эсмירה Ариф кызы, Абдулазимова Егана Эйюб кызы (AZ)
(54) СПОСОБ ПОЛУЧЕНИЯ БИСЦИКЛОПЕНТАДИЕНИЛА ЖЕЛЕЗА-ФЕРРОЦЕНА.
- (57) Способ получения бисциклопентадиенила железа-ферроцена, включающий взаимодействие безводного хлорида железа с охлажденной смесью растворов циклопентадиена и диэтиламина, отличающийся тем, что к охлажденной в пределах -10÷-20°C смеси состоящей из весового соотношения циклопентадиен:диэтиламин соответственно 1,32:2,2, в течение 5-6 минут добавляют смесь циклопентадиена и дихлорида железа, соблюдая весовые соотношения соответственно 1,32:1,27, с последующим перемешиванием реакционной смеси 1-2 часа.
- (11) i2005 0049 (21) 94/000314
(51)⁷С 07K 15/00; С 12N 15/27 (22) 25.03.1994
(44) 03.03.2004
(71)(73) SHUGAI SEIYAKU KABUSHIKI KAISHA (JP)
(72) Тацуми Ямазаки, Сигеказу Нагата, Масаюки Цутя, Юичи Хирата, Осами Ямамото, Ясуо Секимори (JP)
(54) СПОСОБ ПОЛУЧЕНИЯ ФАКТОРА, СТИМУЛИРУЮЩЕГО ОБРАЗОВАНИЕ КОЛОНИЙ ГРАНУЛОЦИТОВ.
- (57) Способ получения фактора, стимулирующего образование колоний гранулоцитов, предусматривающий конструирование рекомбинантной плазмидной ДНК, содержащей фрагмент ДНК, кодирующий фак-

тор стимулирования образования колоний гранулоцитов, трансформацию штаммов *Escherichia coli* или культивируемых клеток животных рекомбинантной плазмидной ДНК, культивирование трансформантов и выделение целевого продукта, отличающийся тем, что конструируют рекомбинантную плазмидную ДНК с фрагментом ДНК, кодирующим фактор стимулирования образования колоний гранулоцитов со следующей аминокислотной последовательностью, приведенной в описании.

С 08

- (11) **i2005 0088** (21) **a2003 0132**
(51)⁷**С 08L 9/00; С 08К 3/00** (22) **19.06.2003**
(44) **15.10.2004**
(71)(73) **Азербайджанская Нефтяная Академия (AZ)**
(72) **Рагимов Ариф Махи оглы, Гасанов Рамиз Алиш оглы, Гасанов Илман Иман оглы, Алиев Чингиз Ариф оглы, Мехтиев Джавид Шахадат оглы (AZ)**
(54) **КОМПОЗИЦИОННЫЙ МАТЕРИАЛ ДЛЯ ИЗГОТОВЛЕНИЯ УПЛОТНИТЕЛЕЙ.**

(57) Композиционный материал для изготовления уплотнителей на основе синтетического бутадиеннитрального каучука, включающий серу, оксид цинка, ускоритель вулканизации техническую сажу, отличающийся тем, что в качестве синтетического каучука содержит синтетический бутадиеннитрильный каучук марки СКН-26, ускорителя - смесь альтакса и тиурама и дополнительно содержит поливинилхлорид и медь при следующих соотношениях компонентов, вес. %:

Синтетический бутадиеннитрильный каучук марки СКН-26	50,5-65
Поливинилхлорид	25-35
Сера	0,5
Тиурам	1,0
Альтакс	1,0
Медь	0,5-1,5
Техническая сажа	5,0
Окись цинка	4,0-5,5

- (11) **i2005 0066** (21) **a2000 0159**
(51)⁷**С 08L 23/06; С 08К 9/04** (22) **23.06.2004**
(44) **01.10.2001**
(71)(73) **Азербайджанский Научно-Исследовательский Проектный Институт Газа (AZ)**
(72) **Алиев Эльдар Юнис оглы, Насирова Аида Бабир кызы, Мухтарова Шура Агабала кызы, Саттарова Валида Расим кызы, Мовсумова Аргиназ Гянджали кызы (AZ)**
(54) **ПОЛИМЕРНАЯ КОМПОЗИЦИЯ.**

(57) Полимерная композиция на основе полиэтилена, содержащая сажу, отличающаяся тем, что дополнительно содержит поли-N-(фенилэтил)-акриламид и

кварцевую муку при следующем соотношении компонентов, мас. %:

Полиэтилен низкого давления по ГОСТ 16338-85	60-80
Сажа, модифицированная малеиновым ангидридом	10-30
Кварцевая мука	4,0-9,0
Поли-N-(фенилэтил)-акриламид	0,5-1,5

С 09

- (11) **i2005 0064** (21) **a2002 0170**
(51)⁷**С 09D 109/06, 201/08;** (22) **18.09.2002**
С 08L 101/08
(44) **20.06.2004**
(71)(73) **Азербайджанский Научно-Исследовательский и Проектный Институт Газа (AZ)**
(72) **Алиев Эльдар Юнис оглы, Насиров Рафик Али оглы, Мухтарова Шура Агабала кызы, Саттарова Валида Расим кызы, Мухтаров Мухтар Явер оглы (AZ)**
(54) **ПОЛИМЕРНАЯ КОМПОЗИЦИЯ.**

(57) Полимерная композиция, включающая органическое связующее и пигменты-наполнители, отличающаяся тем, что в качестве органического связующего содержит тяжелую пиролизную смолу с пределами выкипания 120-200°С, и дополнительно содержит бутадиен-стирольный каучук марки СКС-30 АРКП при следующем соотношении компонентов, мас. %:

Тяжелая пиролизная смола	70-80
Бутадиен-стирольный каучук СКС-30 АРКП	5-10
Пигменты-наполнители	15-20

С 10

- (11) **i2005 0089** (21) **a2002 0108**
(51)⁷**С 10G 21/14, 21/08** (22) **14.06.2002**
(44) **03.03.2004**
(71)(73) **Институт Нефте-Химических Процессов имени академика Ю.Г.Мамедалиева Национальной Академии Наук Азербайджана (AZ)**
(72) **Самедова Фазиля Ибрагим кызы, Касумова Алия Мирза кызы, Рашидова Санубар Юсиф кызы, Алиева Веджиги Мамед Садых кызы (AZ)**
(54) **СПОСОБ ДЕАСФАЛТЕНИЗАЦИИ НЕФТЯНЫХ ОСТАТКОВ.**

(57) 1. Способ деасфальтенизации нефтяных остатков, включающий экстракцию нефтяных остатков легкими углеводородными растворителями метанового ряда с последующим отстоем и отделением асфальтенов, отличающийся тем, что экстракцию осуществляют в присутствии диоксида углерода.

2. Способ по п.1, отличающийся тем, что экстракцию проводят при температуре 70-80°С, давлении 7,3-8,0 МПа при массовом соотношении легкого углево-

дородного растворителя к сырью (0,7-1,0):1 и диоксида углерода к сырью (0,8-1):1.

(11) i2005 0033 (21) a2002 0213
(51)⁷С 10М 101/02, 135/18, 137/04 (22) 08.11.2002
(44) 20.06.2004

(71)(73) Институт Химии Присадок Национальной Академии Наук Азербайджана (AZ)

(72) Абдуллаев Бегляр Ибрагим оглы, Мустафаев Назим Пирмамед оглы, Фарзалиев Вагиф Меджид оглы, Мусаева Белла Искендер кызы, Кахраманов Халид Тофик оглы (AZ)

(54) МАСЛО ДЛЯ РЕДУКТОРОВ СТАНКОВ КАЧАЛОК НЕФТЕПРОМЫСЛОВОГО ОБОРУДОВАНИЯ.

(57) Масло для редукторов станков качалок нефтепромыслового оборудования, на основе минерального масла, отличающееся тем, что в качестве основы минерального оно содержит смесь индустриального И-40А и осевого «С» масел в соотношении 40:60 и дополнительно содержит пакет присадок : противозадирную металлilовый эфир N,N-диэтилдитио-карбаминовой кислоты (ИХП-14М), противоизносную цинковую соль дитиофосфорной кислоты (ДФ-11), вязкостную-Вископлекс-2-670, депрессорную-Вископлекс 5-309, антипенную полиметилсилоксан ПМС-200А, при следующем соотношении компонентов, масс. %:

Металлиловый эфир N,N-диэтилдитио-карбаминовой кислоты (ИХП-14М)	1-2,5
Цинковую соль дитиофосфорной кислоты (ДФ-11)	0,5-1,2
Вископлекс-2-670	1,0-2,0
Вископлекс 5-309	0,5-0,8
Полиметилсилоксан ПМС-200А	0,001-0,003
Минеральное масло (смесь индустриального И-40А и осевого «С» масел 40:60)	до 100

(11) i2005 0090 (21) a2002 0237
(51)⁷С 10М 101/02, 129/26, 169/06 (22) 24.12.2002
(44) 03.03.2004

(71)(73) Институт Нефте-Химических Процессов имени академика Ю.Г.Мамедалиева Национальной Академии Наук Азербайджана (AZ)

(72) Самедова Фазиля Ибрагим кызы, Гусейнова Баладжаханум Абдул кызы, Кулиев Фаряз Агакерим оглы, Касумова Алия Мирза кызы (AZ)

(54) ТУРБИННОЕ МАСЛО.

(57) Турбинное масло, содержащее минеральное масло, кислый эфир алкенилтантарной кислоты, блоксополимер окисей этилена и пропилена, полиметилсилоксановую жидкость и антиокислительную присадку, отличающееся тем, что оно в качестве антиокислительной присадки содержит концентрат кислых кис-

лородсодержащих соединений при следующем содержании компонентов, % мас:

Кислый эфир алкенилтантарной кислоты	0,01-0,03
Блоксополимер окисей этилена и пропилена	0,01-0,02
Полиметилсилоксановая жидкость	0,03-0,005
Концентрат кислых кислородсодержащих соединений	0,001-0,003
Минеральное масло	до 100

(11) i2005 0038 (21) a2001 0023
(51)⁷С 10М 101/04, 155/02 (22) 26.01.2001

(44) 01.10.2003

(71)(73) Институт Неорганической и Физической Химии Национальной Академии Азербайджана (AZ)

(72) Багирзаде Гулу Ахмед оглы, Гусейнов Идрис Аслан оглы, Шейнин Виктор Ефимович, Сардарлы Афят Мадат кызы, Ахмедов Мубариз Меджид оглы (AZ)

(54) СПОСОБ ПОЛУЧЕНИЯ ФУРАНА.

(57) Термостойкая пластическая смазка, содержащая масло, полиметилсилоксановую жидкость, отличающаяся тем, что дополнительно содержит кальциевые или натриевые отходы производства окиси пропилена и эпихлоргидрина и парафин или воск, а в качестве масла содержит технический рыбий жир при следующем соотношении компонентов, мас. %:

Технический рыбий жир	55-65
Полиметилсилоксановая жидкость	20-25
Кальциевые или натриевые отходы производства окиси пропилена и эпихлоргидрина	10-20
Парафин или воск	4-5

С 11

(11) i2005 0094 (21) a2002 0024
(51)⁷С 11В 3/06 (22) 13.03.2002

(44) 20.06.2004

(71)(73) Зейналов Сардар Багадур оглы (AZ)

(72) Зейналов Сардар Багадур оглы, Рушиназ Ирада Рагим кызы, Солтанов Айдын Акрам оглы, Манафов Низами Ахмедия оглы, Шугубов Октай Энвер оглы (AZ)

(54) СПОСОБ ОЧИСТКИ ТЕХНИЧЕСКИХ РЫБНЫХ ЖИРОВ.

(57) Способ очистки технических рыбных жиров, включающий обработку их химическими реагентами и последующее отделение осадка центрифугированием, отличающийся тем, что обработку проводят моноэтаноламинном, количество которого рассчитывают в зависимости от кислотного числа.

С 30

- (11) i2005 0079 (21) a2003 0223
 (51)⁷С 30В 13/00, 29/06, 29/08 (22) 04.11.2003
 (44) 15.10.2004
 (71)(73) Сумгаитский Государственный Университет (AZ)
 (72) Тагиров Владимир Исмаил оглы, Гахраманов Надир Фаррух оглы, Мамедов Нусрат Самед оглы, Ибрагимов Афаг Рафиг оглы (AZ)
 (54) СПОСОБ ПРИГОТОВЛЕНИЯ ПОДПИТЫВАЮЩЕГО СЛИТКА.

(57) Способ приготовления подпитывающего слитка из расплава бинарных твердых растворов, отличающийся тем, что приготовленный слиток подвергают зонной перекристаллизации при температуре 1050-1055⁰С и завершают процесс при достижении конечного края расплавленной зоны конца слитка.

- (11) i2005 0077 (21) a2003 0078
 (51)⁷С 30В 13/14, 13/16, С 30В 29/06, 29/08 (22) 22.04.2003
 (44) 15.10.2004
 (71)(73) Сумгаитский Государственный Университет (AZ)
 (72) Тагиров Владимир Исмаил оглы, Ибрагимов Афаг Рафиг кызы, Джафаров Туран Гасым оглы, Гахраманов Надир Фаррух оглы (AZ)
 (54) СПОСОБ ПРИГОТОВЛЕНИЯ ПОДПИТЫВАЮЩЕГО СЛИТКА ПУТЕМ ЗОННОЙ ПЛАВКИ.

(57) Способ приготовления подпитывающего слитка путем зонной плавки, отличающийся тем, что заранее приготовленный однородный цилиндрический подпитывающий слиток определенного состава при выбранном температурном режиме подвергают однократной перекристаллизации и, когда передний край расплавленной зоны доходит до конца слитка, ее механическим путем удаляют.

- (11) i2005 0078 (21) a2003 0220
 (51)⁷С 30В 13/14, 13/16, С 30В 29/06, 29/08 (22) 04.11.2003
 (44) 15.10.2004
 (71)(73) Сумгаитский Государственный Университет (AZ)
 (72) Тагиров Владимир Исмаил оглы, Гахраманов Надир Фаррух оглы, Мамедов Нусрат Самед оглы, Тагиров Ульви Владимир оглы, Гахраманов Эмиль Надир оглы (AZ)
 (54) СПОСОБ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЦЕССОМ ВЫРАЩИВАНИЯ МОНОКРИСТАЛЛОВ.

(57) Способ управления процессом выращивания монокристаллов, включающий регулирование кон-

центрации второго компонента в выращиваемом кристалле путем изменения скоростей перемещения подпитывающего слитка и выращиваемого кристалла, а также температуры расплава очередного режима, отличающийся тем, что дополнительно определяют время запаздывания (τ_0) между установившейся температурой расплава очередного режима соответствующей концентрации второго компонента в кристалле и температурой нагревателя для следующего режима выращивания кристалла и в зависимости от величины τ_0 изменяют температуру нагревателя, необходимую для перехода в очередной режим выращивания кристалла за τ_0 до завершения текущего режима.

- (11) i2005 0084 (21) a2003 0222
 (51)⁷С 30В 15/00, 29/06, 29/08 (22) 04.11.2003
 (44) 15.10.2004
 (71)(73) Сумгаитский Государственный Университет (AZ)
 (72) Тагиров Владимир Исмаил оглы, Гахраманов Надир Фаррух оглы, Мамедов Нусрат Самед оглы, Ибрагимов Афаг Рафиг кызы, Джафаров Туран Гасым оглы, Садулова Севиль Сейдулла кызы (AZ)
 (54) СПОСОБ ПОЛУЧЕНИЯ МОНОКРИСТАЛЛА.

(57) Способ получения монокристалла из бинарных твердых растворов вытягиванием из расплавов с использованием цилиндрического тигля и подпитывающего слитка, отличающийся тем, что в качестве подпитывающего слитка используют слиток, в котором согласно кривой равновесия бинарных компонентов определяют коэффициент распределения (k) второго компонента и при $k < 1$ начало подготовленного слитка используют как начало подпитывающего слитка.

РАЗДЕЛ Е

СТРОИТЕЛЬСТВО, ГОРНОЕ ДЕЛО

Е 21

- (11) i2005 0067 (21) a2003 0089
 (51)⁷Е 21В 7/12; В 63В 35/44 (22) 02.05.2003
 (44) 15.10.2004
 (71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия (AZ)
 (72) Керимов Захид Гаджи-Бала оглы, Мамедов Назим Фархад оглы (AZ)
 (54) СТЕНД ДЛЯ ИССЛЕДОВАНИЯ РАБОТЫ КОЛОННЫ ТРУБ, ПРЕИМУЩЕСТВЕННО МОРСКОГО СТОЯКА ПЛАВУЧЕЙ БУРОВОЙ УСТАНОВКИ.

(57) Стенд для исследования работы колонны, труб, преимущественно морского стояка плавучей буровой

установки, включающий основание, стойку, расположенную в полости исследуемой колонны труб гибкую тягу, связанное с ее верхним концом средство натяжения, узел и датчики деформации, отличающийся тем, что узел деформации выполнен в виде пружины, закрепленной одним концом к морскому стояку, а другим концом к металлическому стержню, связанному со стойкой регулирующей гайкой, а тензометрические датчики деформации установлены на морском стояке.

(11) i2005 0042 (21) a2002 0203
(51)⁷E 21B 7/21 (22) 30.10.2002
(44) 20.06.2004
(71)(72)(73) Меджидов Гасан Нурали оглы (AZ)
(54) ЛОПАСТНОЙ РАСШИРИТЕЛЬ.

(57) Лопастной расширитель, содержащий корпус, лопасти и поршень, отличающийся тем, что на поверхности поршня и на боковых поверхностях лопастей выполнены зубья в виде трехзаходной спиральной резьбы, а внутри поршня установлено седло при помощи винта, рассчитанного на избыточное давление.

(11) i2005 0039 (21) a2002 0208
(51)⁷E 21B 10/26; E 21B 10/60 (22) 30.10.2002
(44) 20.06.2004
(71)(72)(73) Меджидов Гасан Нурали оглы (AZ)
(54) КОРОНКА БУРИЛЬНАЯ.

(57) Коронка бурильная, содержащая корпус с лопастями, имеющими рабочие и профилирующие баковые поверхности армированные твердым сплавом, отличающаяся тем, что центральный проход корпуса ограничен экраном, каждая лопасть выполнена с каналом, причем верхняя часть канала соединена с отверстием в корпусе выше экрана, а нижняя часть посредством гидромониторного штуцера с отверстием в нижней части корпуса.

(11) i2005 0041 (21) a2002 0207
(51)⁷E 21B 10/42 (22) 30.10.2002
(44) 20.06.2004
(71)(72)(73) Меджидов Гасан Нурали оглы, Амиров Рагим Гюльяхмед оглы (AZ)
(54) ЛОПАСТНОЕ ДОЛОТО.

(57) 1. Лопастное долото, содержащее корпус, лопасти, режущие кромки которых армированы твердосплавными пластинками, а периферийные поверхности армированы твердосплавными штырями, гидромониторный узел, отличающееся тем, что лопасти изготовлены симметрично-спаренно, режущая кромка их имеет параболическую форму и на ней размещены гнезда на разных уровнях, причем твердосплавные пластинки закреплены в гнездах первого уровня в один ряд, в

среднем уровне в два ряда, на верхнем уровне в три ряда и имеют ступенчатую обратную пирамидообразную форму относительно общей оси долота.

2. Лопастное долото по п.1, отличающееся тем, что изготовлено в виде отлитой цельной монолитной конструкции.

(11) i2005 0025 (21) a2003 0087
(51)⁷E 21B 33/138 (22) 29.04.2003
(44) 20.06.2004
(71)(73) Нефте- и Газодобывающее Управление «Гум адасы»(AZ)
(72) Гусейнов Вагиф Гулу оглы, Усейнов Аламдар Усейн оглы, Мамедов Камил Кудрат оглы, Бабаев Раван Джафар оглы, Ибрагимов Абдулла Джаббар оглы, Кафарова Гюльетар Микаил кызы, Агазаде Огтай Дадаш оглы (AZ)
(54) СОСТАВ ДЛЯ ИЗОЛЯЦИИ ПЛАСТОВЫХ ВОД, ПОСТУПАЮЩИХ В СКВАЖИНУ.

(57) Состав для изоляции пластовых вод, поступающих в скважину, включающий глину, полимер и воду, отличающийся тем, что в качестве полимера содержит 5%-ный водный раствор акрил-нитрил бутадиен стирольного сополимера и дополнительно цемент при следующем соотношении компонентов, мас. %:

Глина	35-40
Полимер	0,5-1,0
Цемент	5-7
Вода	остальное

(11) i2005 0048 (21) a2002 0047
(51)⁷E 21B 37/06 (22) 02.04.2002
(44) 29.12.2003
(71)(73) Азербайджанский Научно-Исследовательский и Проектный Институт Нефтяной Промышленности (AZ)
(72) Казымов Шукюралли Паша оглы, Алиев Назим Шамиль оглы, Хыдыров Рамиль Новруз оглы (AZ)
(54) РЕАКЦИОННЫЙ НАКОНЕЧНИК ДЛЯ ОЧИСТКИ ЛИФТОВЫХ ТРУБ ОТ ПАРАФИНА.

(57) Реакционный наконечник для очистки лифтовых труб от парафина, включающий переводники, верхнюю трубу с магниевыми стержнями, нижнюю трубу, сетку между верхней и нижней трубами, соединенными между собой муфтой, отличающийся тем, что нижняя труба выполнена сквозной, и обеспечена верхней и нижней перегородками с отверстиями жестко соединенными к ним соответствующего диаметра верхним и нижним патрубками.

(11) i2005 0056 (21) a2003 0198
(51)⁷Е 21В 37/00 (22) 22.09.2003
(44) 15.10.2004
(71)(73) «Абшероннефть» Нефтегазодобывающее
Управление (AZ)

(72) Сеидов Мирджафар Мирали оглы, Кафаров
Низами Гусейн оглы, Мамедов Камил Гудрат
оглы, Сулейманова Севда Абас кызы, Кафаро-
ва Гюльбетер Микаил кызы (AZ)

(54) СПОСОБ ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ АСФАЛЬТО-
СМОЛОПАРАФИНОВЫХ ОТЛОЖЕНИЙ.

(57) Способ предотвращения асфальтосмолопарафи-
новых отложений, включающий подачу смеси алюми-
нийсодержащего соединения с растворителем, отли-
чающийся тем, что подают смесь природной глины с
керосином в соотношении 1:4, взятую в количестве
0.04-0,05 мас.% от добытой нефти.

(11) i2005 0043 (21) a2002 0206
(51)⁷Е 21В 43/00 (22) 30.10.2002
(44) 20.06.2004

(71)(72)(73) Меджидов Гасан Нурали оглы, Гасанов
Рамиз Алиш оглы, Багиров Октай Эльман ог-
лы, Амиров Рагим Гюльяхмед оглы (AZ)

(54) КОМПОНОВКА ДЛЯ ПРОВОДКИ КРИВОГО
УЧАСТКА ГОРИЗОНТАЛЬНОЙ СКВАЖИ-
НЫ.

(57) Компановка для проводки кривого участка гори-
зонтальных скважин, содержащая бурильные трубы,
долото, кривой переходник, отличающаяся тем, что на
обоих концах коленаобразного переходника установ-
лены кулачки, на одной стороне которых, имеется с
возможностью вертикального перемещения эксцент-
рично расположенным относительно центральной оси
свободный набор шариков, в центральном проходе
труб имеется гидромониторная вставка, наружная по-
верхность которой взаимосвязана со свободными ша-
риками и на пружине, концентричной пружине встав-
ки, установлен игольчатый штуцер.

(11) i2005 0044 (21) a2002 0204
(51)⁷Е 21В 43/00 (22) 30.10.2002
(44) 20.06.2004

(71)(72)(73) Меджидов Гасан Нурали оглы, Гасанов
Рамиз Алиш оглы, Багиров Октай Эльман ог-
лы, Амиров Рагим Гюльяхмед оглы, Гасанов
Алиш Рамиз оглы (AZ)

(54) КЛАПАН С САМОРЕГУЛИРУЮЩИМ
УПЛОТНЯЮЩИМ ШАРИКОМ.

(57) Клапан с саморегулирующимся уплотняющим
шариком, содержащий корпус со втулкой, седло и ша-
рик, отличающийся тем, что шарик клапана заполнен
композиционным материалом с гранулированным на-
полнителем в виде хаотически расположенных круп-

ных зерен, внутри втулки, установленной в корпусе,
выполнены сходящиеся направляющие канавки с зак-
ругленным основанием.

(11) i2005 0040 (21) a2002 0205
(51)⁷Е 21В 43/29 (22) 30.10.2002
(44) 20.06.2004

(71)(72)(73) Меджидов Гасан Нурали оглы (AZ)
(54) ПРОМЫВОЧНЫЙ УЗЕЛ БУРОВОГО ДОЛО-
ТА.

(57) Промывочный узел бурового долота, содержащий
корпус с промывочными каналами и исполнительные
лопастные органы, отличающийся тем, что в нем до-
полнительно выполнены ступенчатые промывочные
каналы от центрального канала до боковой поверхно-
сти лопастей с выходами на перекрещенных плоскос-
тях.

(11) i2005 0062 (21) a2002 0068
(51)⁷Е 21В 43/08 (22) 15.04.2002
(44) 15.10.2004

(71)(73) Государственный Научно-Исследовательс-
кий и Проектный Институт «Гипроморнефте-
газ» (AZ)

(72) Сулейманов Багир Алекпер оглы, Аскеров
Микаил Мамед оглы, Алиев Агалар Мамед ог-
лы (AZ)

(54) УСТРОЙСТВО МАГНИТНОЙ ОБРАБОТКИ
СКВАЖИННОЙ ЖИДКОСТИ.

(57) Устройство магнитной обработки скважинной
жидкости, содержащее внизу заглушенный корпус с
постоянными магнитами, отличающееся тем, что кон-
центрично корпусу с боковыми отверстиями распо-
ложен чашеобразный патрубок, соединенный снизу с
корпусом, верхняя часть которого соединена с нани-
зываемыми на корпус одной или несколькими ци-
линдрическими кассетами, выполненными из диамаг-
нитного материала с каналами между ними для прохо-
да, омагничивания и очистки поступающей в устрой-
ство и далее в подъемные трубы жидкости, а кольце-
вые постоянные магниты расположены по окружнос-
ти кассет.

(11) i2005 0055 (21) a2003 0185
(51)⁷Е 21В 43/11 (22) 27.08.2003
(44) 15.10.2004

(71)(73) «Абшероннефть» Нефтегазодобывающее
Управление (AZ)

(72) Сеидов Мирджафар МирАли оглы, Мамедов
Камил Кудрат оглы, Бабаев Реван Джафар ог-
лы, Сафиев Иман Камбар оглы, Пашаев Юнис
Паша оглы (AZ)

(54) СПОСОБ ВСКРЫТИЯ ПРОДУКТИВНОГО ПЛАСТА.

(57) Способ вскрытия продуктивного пласта, включающий крепление пробок на фильтре в обсадной колонне до ее спуска, расположение фильтра с пробками против продуктивного пласта, цементировка затрубного пространства материалом, разрушаемым под воздействием кислоты и разрушение пробок кислотой, отличающийся тем, что регулируют одновременно разрушение пробок различных масс располагая их в порядке, начиная с меньшей массы в направлении углубления.

(11) i2005 0058
(51)⁷E 21B 43/26
(44) 15.10.2004

(21) a2003 0076
(22) 21.04.2003

(71)(73) Нефтегазодобывающее Управление «Балаханьнефть» (AZ)

(72) Мамедов Мубариз Риза оглы, Велиев Фуад Гасан оглы, Аливердизаде Тале Керим оглы, Абдинов Вагиф Юнус оглы (AZ)

(54) СПОСОБ СТИМУЛИРОВАНИЯ ПРИЗАБОЙНОЙ ЗОНЫ ПЛАСТА В ГЛУБИННО-НАСОСНОЙ СКВАЖИНЕ И УСТРОЙСТВО ДЛЯ ЕГО ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ.

(57) Способ стимулирования призабойной зоны пласта в глубинно-насосной скважине, включающий создание в призабойной зоне пласта импульсов отрицательного давления с помощью скважинного штангового насоса и ориентирование этих импульсов с помощью разобцителя кольцевого пространства скважины в направлении пласта, отличающийся тем, что производят увеличение амплитуды импульсов отрицательного давления, путем приведения разобцителя возвратно-поступательное движение, до величины, при которой интенсивность фильтрационного размыва пласта снижается до минимального уровня, соответствующего минимальной теоретической производительности скважины.

2. Разобцитель по п.1, отличающийся тем, что наружный диаметр герметизирующего элемента имеет величину, при которой он уплотняется в герметизируемой полости с возможностью возвратно-поступательного движения.

РАЗДЕЛ F**МЕХАНИКА, ОСВЕЩЕНИЕ, ОТОПЛЕНИЕ, ДВИГАТЕЛИ И НАСОСЫ, ОРУЖИЕ И БОЕПРИПАСЫ, ВЗРЫВНЫЕ РАБОТЫ****F 02**

(11) i2005 0080
(51)⁷F 02B 23/00

(21) a2002 0212
(22) 08.11.2002

(44) 29.12.2003

(71)(73) Мамедов Рамиз Муса оглы, Гаджиев Рафик Каграман оглы, Кулиев Гасан Юсиф оглы, Новрузов Хасай Юсиф оглы (AZ)

(54) ДВИГАТЕЛЬ ВНУТРЕННЕГО СГОРАНИЯ.

(57) Двигатель внутреннего сгорания, включающий корпус с горизонтальными противолежащими цилиндрами и с поршневой группой, коленчатый вал с кривошипом и шатуном, маховик с радиально расположенным зубчатым венцом, отличающийся тем, что по обе стороны зубчатого венца на ободке маховика выполнены опоры в виде шарикоподшипника, посаженные в корпус двигателя, на маховике эксцентрично: шарнирно закреплен коленчатый вал, причем оба плеча кривошипа шарнирно соединены с двумя жестко связанными и сидящими на подшипниках шатунами поршней, расположенными диаметрально, причем каждое плечо имеет длину, равную величине эксцентриситета коленчатого вала относительно центра маховика или половине радиуса маховика, последний снабжен балансировочным грузом, а приводной вал имеет наружное сцепление с зубчатым венцом маховика.

F 16

(11) i2005 0069

(21) a2003 0045

(51)⁷F 16K 17/22; F 16K 47/02

(22) 28.02.2003

(44) 15.10.2004

(71)(72)(73) Набиев Расим Насиб оглы (AZ)

(54) ЗАЩИТНЫЙ КЛАПАН.

(57) Защитный клапан, состоящий из корпуса, размещенного в его полости поршня, ограничительного кольца и пружины, отличающийся тем, что поршень изготовлен двухступенчатым, состоящим из ступеней большим и малым диаметром где в ступени с большим диаметром выполнен дросселирующий канал связанный с полостью корпуса, в торце ступени с малым диаметром размещено уплотнительное кольцо, причем во внутренней поверхности корпуса клапана имеется отверстие, связанное с полостью, а наружная поверхность с двух сторон выполнена с резьбой.

F 41

(11) i2005 0074

(21) a2003 0048

(51)⁷F 41A 21/30

(22) 06.03.2003

(44) 15.10.2004

(71)(73) Компания «ЙЕНИ-ТЕХ» (AZ)

(72) Халилов Эльчин Нусрат оглы, Салманов Вагиф Мусеиб оглы, Мамедов Эльчин НаDIR оглы (AZ)

(54) ГЛУШИТЕЛЬ ДЛЯ ОГНЕСТРЕЛЬНОГО ОРУЖИЯ.

(57) Глушитель для огнестрельного оружия, содержащий расширительную камеру цилиндрической формы, с расположенными в ней завихряющими перего-

родками и крышку с отверстиями, отличающийся тем, что снабжен держателем, по обе стороны которого расположены разнонаправленные шестилопастные воздушные винты, торцевой резьбовой перегородкой с зигзагообразными каналами для вывода газов, а также кольцом с отверстиями, расположенным на внешней стороне ствола, причем держатель делит расширительную камеру на камеры предварительного расширения с большим диаметром и последующего расширения с меньшим диаметром и имеет резьбовое соединение с кожухом ствола, а торцевая резьбовая перегородка закреплена к дульной части ствола в камере предварительного расширения.

(57) Способ определения электрического дипольного момента двухатомных молекул в газовой среде, отличающийся тем, что измеряют теплоемкость полярного газа без внешнего электрического поля и в электрическом поле при комнатной температуре, а затем из соотношения

$$\frac{C_V(E) - C_V(0)}{C_V(0)} = 2/5 [1 + a_0^2 - (a_0 \operatorname{ctha}_0)^2]$$

где: $C_V(E)$ - теплоемкость в электрическом поле E ;
 $C_V(0)$ - теплоемкость без внешнего электрического поля;
 $k_0 = 1,38 \cdot 10^{-16}$ эрг/град,
 ctha_0 - гиперболический котангенс;
 $a_0 = p_0 E / k_0 T$ - безразмерный параметр,
зная a_0 , E и T определяют дипольный момент p_0 .

РАЗДЕЛ G

ФИЗИКА

G 01

- (11) i2005 0032 (21) a2002 0106
(51)⁷G 01N 21/25, 33/48 (22) 06.06.2002
(44) 20.06.2004
(71)(73) Топчиева Шафига Аниваровна (AZ)
(72) Топчиева Шафига Аниваровна, Алиев Фармиз Шамиль оглы, Абиев Гусейн Азизулла оглы (AZ)
(54) СПОСОБ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ЗМЕИНОГО ЯДА.

(57) Способ определения змеиного яда путем регистрации спектра электронного парамагнитного резонанса белков с выяснением электронного состояния парамагнитных частиц и их участия в сложных химических процессах, отличающийся тем, что высушенный яд закавказской гюрзы *Vipera lebetina obtusa* помещают в ампулу из молибденового стекла диаметром ~4мм и устанавливают в резонатор электронного парамагнитного резонанса радиоспектрометра РЭ-1306 при длине волны ~3 см, при величине мощности сверхвысокого частотного поля 1,58 мВт и напряженности магнитного поля в интервале 330÷340 мТл, дающие характерный симметричный сигнал электронного парамагнитного резонанса, охватывающий область 330÷340 мТл с фактором спектроскопического расщепления $g \approx 2,00548$ и шириной линии $\Delta H \approx 0,87$ мТл, определяющих эффективность биологически активных центров компонентов яда.

- (11) i2005 0035 (21) a2003 0066
(51)⁷G 01N 25/20; G 01N 9/00 (22) 14.04.2003
(44) 20.06.2004
(71)(73) Бакинский Государственный Университет (AZ)
(72) Аскеров Бахрам Мехрали оглы (AZ)
(54) СПОСОБ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ЭЛЕКТРИЧЕСКОГО ДИПОЛЬНОГО МОМЕНТА ДВУХАТОМНЫХ МОЛЕКУЛ В ГАЗОВОЙ СРЕДЕ.

- (11) i2005 0052 (21) a2000 0034
(51)⁷G 01N 33/24 (22) 24.02.2000
(44) 28.02.2003
(71)(73) Институт Микробиологии Академии Наук Азербайджана (AZ)
(72) Исмаилов Нариман Мамед оглы, Удовиченко Татьяна Ивановна, Колесников Андрей Анатольевич, Наджафова Самира Имамери кызы, Мамедьяров Магеррам Али оглы (AZ)
(54) СПОСОБ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СКОРОСТИ МИНЕРАЛИЗАЦИИ НЕФТЕПРОДУКТОВ В ПОЧВЕ.

(57) Способ определения скорости минерализации нефтепродуктов в почве (K_M), включающий отбор почвенной пробы, инкубацию её в заданных условиях, определение скорости продуцирования CO_2 почвой (В), определение в параллельной почвенной пробе суммарной численности реакционноспособных микроорганизмов (М) и численность реакционноспособных микроорганизмов определенной группы (С) с определением скорости минерализации по формуле:

$$K_M = \frac{B \times C}{M}$$

отличающийся тем, что в качестве показателя численности реакционноспособных микроорганизмов определенной группы используют микроорганизмы, разлагающие углеводороды.

- (11) i2005 0086 (21) a2003 0103
(51)⁷G 01V 1/00, 1/112 (22) 22.05.2003
(44) 15.10.2004
(71)(73) Алиев Фаган Гурбан оглы, Алиев Тельман Хуршуд оглы, Алиев Мардан Байрам оглы, Международная Экоэнергетическая Академия (AZ)
(72) Алиев Фаган Гурбан оглы, Алиев Тельман Хуршуд оглы, Алиев Мардан Байрам оглы (AZ)
(54) МИКРОСЕЙСМОМЕТР.

(57) Микросейсмометр, содержащий последовательно соединенные сейсмоприемник, блок накопителя содержащий усилитель и регулятор, регистратор, подключенный к блоку накопителя и регистратору блок питания, отличающийся тем, что в качестве чувствительного элемента сейсмоприемника использован пьезоэлектрический элемент.

(11) i2005 0046
(51)⁷G 01V 1/16
(44) 01.10.2003

(21) a2001 0055
(22) 17.03.2001

(71)(73) **Международный научно-технический комплекс (МНТК) «ИНТЕРГЕО-ТЕТИС», Халилов Эльчин Нусрат оглы, Айда-заде Шагин Рафик оглы (AZ)**

(72) **Халилов Эльчин Нусрат оглы, Айда-заде Шагин Рафик оглы (AZ)**

(54) **ДЕТЕКТОР ЗЕМЛЕТРЯСЕНИЯ.**

(57) Детектор землетрясения, содержащий корпус, датчик колебаний с инертной массой, источник питания, блок тонального сигнала, винт настройки чувствительности. отличающийся тем, что детектор дополнительно содержит последовательно соединенные между собой предварительный усилитель с регулятором чувствительности, аналогово-цифровой преобразователь, регулятор этажности, фильтр частоты с анализатором колебаний, блок светового сигнала, ручной прерыватель сигнализации, регулятор громкости в блоке тонального сигнала, управляющие входы которых соединены через общую шину с источником питания, а инертная масса датчика колебаний выполнена в виде цилиндра по всей высоте соосно расположенного внутри пружины с верхней стороны в центре жестко закрепленную с вертикально расположенной стороной упругого «Г»-образного элемента, горизонтально расположенная часть которого жестко соединена с одним концом винтовой пружины, второй конец которой через другой упругий элемент жестко закреплен к корпусу, при этом длина вертикальной части упругого «Г»-образного элемента от 3 до 5 раз превышает высоту цилиндра инертной массы, а длина его горизонтальной части не менее чем в 2.5 раза превышает радиус цилиндра инертной массы, на нижней стороне которой жестко установлен постоянный магнит с возможностью магнитного взаимодействия с сердечником индукционной катушки неподвижно закрепленной к корпусу в строго вертикальном положении, причем центральные оси, проходящие через центры цилиндра инертной массы и сердечника индукционной катушки совпадают друг с другом.

(11) i2005 0091
(51)⁷G 01V 3/18, 3/20
(44) 15.10.2004

(21) a2003 0054
(22) 25.03.2003

(71)(73) **Научно-Исследовательский Институт «Азергеофизика», Промышленное Объедине-**

ние Геофизики и Инженерной Геологии, Трест Азернефтпромгеофизики, Керимов Керим Мамедхан оглы, Велиев Гумбат Омар оглы, Сулейманов Гахраман Сулейман оглы, Исмаилов Энвер Камиль оглы, Байрамова Назилия Орудж кызы, Гусейнова Дуньяханым Абдул Ага кызы, Кахраманова Адиля Мирза кызы, Гейдарова Хадиджа Исмаил кызы (AZ)

(72) **Керимов Керим Мамедхан оглы, Велиев Гумбат Омар оглы, Сулейманов Гахраман Сулейман оглы, Исмаилов Энвер Камиль оглы, Байрамова Назилия Орудж кызы, Гусейнова Дуньяханым Абдул Ага кызы, Кахраманова Адиля Мирза кызы, Гейдарова Хадиджа Исмаил кызы (AZ)**

(54) **СПОСОБ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ХАРАКТЕРА НАСЫЩЕНИЯ ПЛАСТОВ КОЛЛЕКТОРОВ.**

(57) Способ определения характера насыщения пластов-коллекторов, путем измерения удельных электрических сопротивлений промытой зоны (ρ_{pz}), зоны проникновения (ρ_{pn}), неизменной проникновением части пласта (ρ_{nn}) и суждений о характере насыщения пластов, отличающийся тем, что определяют зону активного накопления сейсмотектонического напряжения по координатам эпицентра землетрясения, по его магнитуде и времени возникновения, принадлежность исследуемой скважины к этой зоне, затем определяют коэффициент пористости в зоне проникновения ($K_{п,з,п}$) и в неизменной проникновением части пласта ($K_{п,н,п}$) по удельному электрическому сопротивлению этих зон (ρ_{zp} и ρ_{np}), далее по их большему значению судят о характере нефте-газо-водонасыщения пластов.

G 06

(11) i2005 0051
(51)⁷G 06F 3/02; G 08C 19/18;
G 09B 21/00; H 03K 17/945
(44) 20.06.2004

(21) a2002 0111
(22) 17.06.2002

(71)(72)(73) **Мягков Юрий Григорьевич (AZ)**

(54) **СИСТЕМА ДЛЯ ШИФРАЦИИ КОМАНД С ВОЗМОЖНОСТЬЮ БИОТЕХНИЧЕСКОГО АДАПТИРОВАНИЯ И ПЕРЕКЛЮЧАТЕЛЬ СТРАНИЦЫ МАТРИЦ.**

(57) 1. Система для шифрации команд с возможностью биотехнического адаптирования, содержащая формирователь команд, выполненный в виде биотехнического контроля содержащий дешифратор, блок сканирования, блок датчиков зоны, переключатель страницы матриц, блок уставки страницы, блок шифрации посылки, соединенные последовательно, причем первый выход блока сканирования соединен с третьим входом блока уставки страниц, а второй выход, являющийся выходом записи системы кода X строки, кода Y зоны символа и байта шифра страницы, соединен с четвертым входом блока уставки страницы третий, четвертый и пятый выходы блока сканирования являются его синхронизирующими выхода-

ми, две группы выходов блока датчиков зоны соединены с первыми и вторыми группами входов переключателя страницы матриц, третий вход которого соединен с четвертым выходом блока сканирования, а выходы соединены с группой первых входов и со вторым входом по сигналу «Смена страницы» - Z блока уставки страницы, первые входы и второй вход записи блока шифрации посылки соединены со вторыми выходами и соответствующим выходом записи блока уставки страницы, а третий вход по частоте f_2 синхронизации посылки шифра страницы и кода символа, соединен с пятым выходом блока сканирования, последовательным выходом системы является выход блока шифрации посылки, а вторыми, третьими, четвертыми выходами являются группы информационных первых выходов блока сканирования, выходы переключателя и блока уставки страницы, отличающаяся тем, что, дешифратор выполнен с координатно-речевой активностью и содержащим блок осязания-ввода, устанавливаемый под пальцами правой руки, который состоит из универсальных тактильных панелей ввода гласных и звонких - глухих согласных, блоков датчиков строки, первого и второго формирователей кода строки, причем, группа первых входов формирователей кода строки блока осязания-ввода соединены с третьим входом блока уставки страницы и с первыми выходами блока сканирования, а информационные входы соединены с выходами блоков датчиков строки, первый вход, по признаку четности зоны, являющийся выходом дешифратора по 4 разряду символа, и второй вход блока сканирования соединены с первым и вторым выходами записи формирователей кода строки блока осязания-ввода, синхровход которого подключен к третьему выходу блока сканирования, шестой выход которого по признаку «Фонема» соединен с четвертым входом переключателя страницы матриц.

2. Переключатель страницы матриц, содержащий блок памяти и шифратор зоны, отличающийся тем, что, он имеет таймер на элементе обобщения, сдвиговом регистре и делителе, вход которого является третьим входом переключателя, а первый вход делителя соединен с синхровходом регистра вход «Сброс» которого подключен к выходу элемента обобщения, который выполнен на двух элементах И-НЕ и элементе ИЛИ, причем входы элемента обобщения являются первыми входами переключателя и объединены с группой первых входов блока памяти, второй вход которого по выходу таймера соединен с выходом регистра, а группа его третьих - разночастотных входов соединена с входом, первым и вторым выходами делителя, а также тональный каскад с источником звука, который соединен через согласующий элемент с выходом второго элемента обобщения, группы первых и вторых входов которого через одноименные выходы блока памяти по сигналам «Расширенный код», «Цифры» и «Верхний регистр» соединены с одноименными входами шифратора зоны, группа вторых входов которого соединена с одноименными входами переключателя по сигналам «Знак» и «Одноразовый верхний регистр», при этом первый вход шифратора зоны явля-

ется четвертым входом переключателя, первые выходы которого объединены с выходами шифратора зоны по 5-му, 7-му разрядам кода U зоны символа, а группа четвертых выходов блока памяти по сигналам «Двухбайтный код», «Таймерный код» и «Смена страницы» и выход «Сброс» блока датчика зоны являются вторыми выходами переключателя страницы матриц.

3. Переключатель по п.2 отличающийся тем, что блок памяти содержит ячейки, каждая из которых имеет элемент ИЛИ-НЕ, соединенный с первым входом с одним из первых входов блока памяти и входом элемента НЕ, второй вход элемента ИЛИ-НЕ соединен со вторым входом блока памяти, а выходом - тактовым входом счетного триггера, инверсный выход которого соединен с его информационным входом, первым выходом ячейки и вторым входом первого элемента И-НЕ, прямой выход триггера соединен со вторым входом второго элемента И-НЕ и вторым выходом ячейки, первые входы элементов И-НЕ подключены к выходу элемента НЕ, третий вход первого элемента И-НЕ соединен с одним из третьих входов блока памяти по частоте уставки, третий вход второго элемента И-НЕ соединен с одним из третьих входов блока памяти по частоте сброса, обобщенной для всех ячеек, а выходы элементов И-НЕ каждой ячейки являются первыми и вторыми выходами блока памяти, инверсные выходы триггеров в трех ячейках являются выходами блока памяти по сигналам «Расширенный код», «Верхний регистр» и «Цифры».

4. Переключатель по п.2 отличающийся тем, что шифратор зоны имеет первые и вторые элементы И, Исключающее ИЛИ и элемент И-НЕ, причем первый вход первого элемента Исключающее ИЛИ соединен с одним из третьих входов шифратора зоны по сигналу «Расширенный код», его второй вход соединен с выходом первого элемента И и со вторыми входами вторых элементов И и Исключающее ИЛИ, первый вход которого соединен с первым входом шифратора зоны по признаку «Фонема», первый вход второго элемента И соединен с выходом первого элемента Исключающее ИЛИ, первые входы первого элемента И и элемента И-Не являются вторыми входами шифратора зоны по однократным сигналам «Знак» и «Верхний регистр-ВР», вторые их входы являются третьими входами шифратора по сигналам «Верхний регистр» и «Цифры», а выходы элементов И-НЕ, второго элемента, Исключающее ИЛИ и второго И являются первыми выходами переключателя страницы матриц.

G 09

- (11) i2005 0071 (21) a2005 0002
 (51) G 09B 19/00; A 61B 5/16 (22) 05.01.2005
 (44) 30.06.2005
 (71)(73) Национальная Академия Авиации (AZ)
 (72) Пашаев Ариф Мирджалал оглы (AZ), Джафарзаде Рауф Мамед оглы (AZ), Мамедов Ариф Мамед оглы (AZ), Михайлик Николай Федорович (RU), Малишевский Алексей Валерьевич (RU)

(54) СПОСОБ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ ЛЁТНОГО СОСТАВА В ОБЛАСТИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО ФАКТОРА.

(57) Способ профессиональной подготовки летного состава в области человеческого фактора, представляющий собой пространственно-временную процедуру с жесткой обратной связью, проводимую поэтапно в течение 30 часов, включающую на первом этапе проведение психодиагностического тестирования, разбивку обучаемых на группы на втором этапе при проведении ролевых игр и упражнений, таких как «Муха», направленное на определение уровня работоспособности тренинговой группы, упражнение «Испорченный телефон», способствующее демонстрации возможности неосознанного искажения вербальной информации, упражнение «Невербальный портрет», направленное на расширение средства воздействия на партнера и обучение искусству установления контактов на невербальном уровне, упражнение «Неочевидное решение», направленное на лабиализацию группы и обучение согласованию мнений и искусству убеждать и договариваться с партнером, ролевою игру «Спряmlенный маршрут», направленную на отработку навыков взаимодействия в группе и поиск социально-приемлемого оптимума на основе продуктивного конфликта сторон, упражнение «Особая ситуация», способствующее повышению эмоциональной устойчивости пилота в экстремальной ситуации и расширению его эмоционального опыта, ролевою игру «Стеле», направленную на отработку реального взаимодействия в экипаже при решении сложной задачи, практически нерешаемой в одиночку, упражнение «Свободные ассоциации», способствующее расширению образа своего «Я» участников профессионального тренинга, и индивидуальным консультированием слушателей на последнем этапе, отличающийся тем, что тренинг проводят в пять этапов, при этом на первом этапе в течение 1,5 часов посредством психодиагностического тестирования с помощью теста «ММ-1» определяют параметры соционической модели человека (СМЧ), характеризующей поведение каждого обучаемого в среде системы «человек-универсум», с помощью теста «АСТ», параметры соционической модели члена экипажа (СМЧЭ), характеризующей поведение каждого обучаемого в среде системы «Экипаж воздушного судна-воздушное судно», затем на основе полученных параметров вычисляют по каждой из этих моделей коэффициент пригодности на втором этапе в группах, соответствующих по численности экипажам воздушных судов (ВС), с помощью теста «АСТ» определяют параметры соционической характеристики экипажа (СХЭ), характеризующей тип реализации потенциальных возможностей экипажа в его профессиональной деятельности и параметры соционической модели экипажа (СМЭ), определяющей спектр интертипных отношений в системе «экипаж ВС-ВС», с последующим определением эффективности взаимодействия в экипаже; на третьем этапе в течение 3 дней по 8 часов проводят серии ролевых игр, дополнительно включающих ролевою игру «Экзистенция» с вирту-

альными участниками, направленную на формирование навыков взаимодействия в условиях межгруппового конфликта интересов и поиск социально-приемлемых компромиссов между личностью и обществом, позволяющую за счет специальной программы действий виртуальных участников реализовать принцип го-меостата, когда заданного результата можно достигнуть только слаженными действиями всех участников тренинга и ролевою игру с использованием виртуальных участников и определяют потенциальную экстремальную работоспособность (ПЭР) и практическую эффективность взаимодействия экипажей, а также сдвиги в профиле субъективного контроля; на четвертом этапе в течение 1 часа определяют индивидуальные сдвиги АТ-нормы (Δ_{ATi}) нормативности (D_{Ni}) валентности (D_{Vj}) и изменение в доминирующем стиле поведения (D_{Tj}) за время тренинга, а также определяют коллективные сдвиги нормативности (D_N) и валентности (D_V) за время тренинга, а затем по совокупности полученных результатов в соответствии с заранее заданными условиями определяют комплексную оценку подготовки сформированных экипажей в области человеческого фактора; на пятом этапе в течение 3 часов осуществляют индивидуальное консультирование по результатам комплексной оценки подготовки сформированных экипажей в области человеческого фактора.

РАЗДЕЛ Н**ЭЛЕКТРИЧЕСТВО****Н 01****(11) i2005 0060****(21) a2003 0082****(51)⁷Н 01L 31/00, 21/66;****(22) 23.04.2003****G 12B 21/00****(44) 15.10.2004****(71)(73) Институт Физики Национальной Академии Наук Азербайджана (AZ)****(72) Рзаев Салман Гадималы оглы, Захрабекова Заура Мовсум кызы (AZ)****(54) СПОСОБ ИЗМЕРЕНИЯ ДИФФУЗИОННОЙ ДЛИНЫ И ВРЕМЕНИ ЖИЗНИ НЕОСНОВНЫХ НОСИТЕЛЕЙ ТОКА В ПОЛУПРОВОДНИКАХ.**

(57) Способ измерения диффузионной длины и времени жизни неосновных носителей тока в полупроводниках, включающий определение времени жизни носителей тока в полупроводниках, отличающийся тем, что, сканируя поверхность планарных р-п переходов электронным лучом растрового электронного микроскопа в режиме наведенного тока, получают изображение слоя объемного заряда и в сочетании с вольт-фарадными измерениями определяют диффузионную длину и время жизни неосновных носителей тока.

Н 02

- (11) i2005 0075
 (51)⁷Н 02Н 3/32; Н 02J 3/12
 (44) 20.06.2004
 (71)(73) Азербайджанский Научно-Исследовательский Институт Энергетики и Энергетического Проектирования (AZ)
 (72) Мамедяров Орхан Самед оглы, Гасымов Аскер Гусейн оглы, Алекперли Азер Фаиг оглы, Зарбиева Нурида Фейзулла кызы (AZ)
(54) УСТРОЙСТВО ДЛЯ ОЦЕНКИ КАЧЕСТВА НАПРЯЖЕНИЯ В РАСПРЕДЕЛИТЕЛЬНОЙ СЕТИ.

(57) Устройство для оценки качества напряжения в распределительной сети, содержащее датчик тока, выход которого через сумматор напряжения соединен к первому входу элемента формирования и изменения зон нечувствительности и уставок, соединенного с первым входом элементов времени, подключенных к блоку автоматического регулятора напряжения с каналом "У"-убавить и каналом "П"-прибавить, блок управления и контроля отличающиеся тем, что в него дополнительно введены второй датчик напряжения, не менее четырех элементов формирования уставок уровня напряжений и соответственно их элементы времени, элемент времени нормально допустимого уровня напряжения, первый, второй и третий сумматоры времени, причем вход второго датчика напряжения подключен к выходу элемента формирования и изменения зоны нечувствительности, а выход к входам параллельно соединенных между собой элементов формирования предельно допустимого минимального недопустимого минимального, предельно допустимого максимального, недопустимого максимального уровня напряжений, выходы которых соответственно соединены к входам элементов времени уровня напряжений, первые выходы которых соединены между собой параллельно и подключены к входу элемента времени нормально допустимого уровня напряжения, выход которого соединен к входу первого сумматора времени нормально допустимого уровня напряжения, причем второй выход элемента времени предельно допустимого минимального уровня напряжения соединен к первому входу второго сумматора времени предельно допустимого уровня напряжения, к второму входу которого подключен второй выход элемента времени предельно допустимого максимального уровня напряжения, а второй выход элемента времени недопустимого минимального-уровня напряжения соединен к первому входу третьего сумматора времени недопустимого уровня напряжения, к второму входу которого подключен второй выход элемента времени недопустимого максимального уровня напряжения.

Н 03

- (11) i2005 0030
 (51)⁷Н 03К 13/20
 (44) 01.10.2003
 (71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия (AZ)
 (72) Салигов Самид Гадир оглы, Ягубова Динар Валех кызы (AZ)
(54) ЦИФРОВОЙ ИЗМЕРИТЕЛЬ НАПРЯЖЕНИЯ.

(57) Цифровой измеритель напряжения, содержащий формирователь периода питающей сети, выход которого подключён ко входу блока управления, и последовательно соединённые входной переключатель, преобразователь напряжения в частоту, ключ счёта, реверсивный счётчик, регистр памяти и преобразователь код-напряжения, выход которого подключён к одному из входов входного переключателя, отличающийся тем, что в него введен блок управления, который содержит четырёхразрядный двоичный счётчик, четырёхходовую схему И, трёхходовые схемы ИЛИ и И, четыре двухходовые схемы И, генератор импульсов, суммирующий и вычитающий счётчики, схему выделения нуля, триггер и двухходовую схему ИЛИ, причём "нулевой" выход первого разряда двоичного счётчика подключён к управляющему входу регистра памяти, "единый" выход первого разряда двоичного счётчика подключён к первым входам четырёхходовой и четвёртой двухходовой схем И, выходы второго разряда двоичного счётчика подключены управляющим входом входного переключателя и реверсивного счётчика, "нулевые" выходы второго, третьего и четвёртого разрядов двоичного счётчика подключены к соответственным входам четырёхходовой системы И, выход которой подключён к первым входам первой двухходовой схемы И и двухходовой схемы ИЛИ, "единичные" выходы второго, третьего и четвёртого разрядов двоичного счётчика через трёхходовую схему И подключены к установочному входу первого разряда двоичного счётчика, "единичные" выходы второго, третьего и четвёртого разрядов двоичного счётчика через трёхходовую схему ИЛИ подключены ко вторым входам второй и четвёртой двухходовых схем И, выход генератора соединён со вторыми входами первой и третьей схем И, выход первой схемы И через суммирующий и вычитающий счётчики, а также схемы выделения нуля подключена к первому входу триггера, выход которого подключён к первому входу третьей схемы И и ко второму входу двухходовой схемы ИЛИ, выход которой подключена к управляющему входу счёта, "нулевой" выход второго разряда двоичного счётчика подключён к первому входу второй двухходовой схемы И, выход которой подключён к управляющему входу вычитающего счётчика, счётный вход которого соединён с выходом третьей двухходовой схемы И, а установочные входы второго, третьего и четвёртого разрядов двоичного счётчика соединены с шиной запуска.

Н 04

- (11) i2005 0024 (21) a2003 0085
(51)⁷Н 04J 1/05 (22) 28.04.2003
(44) 20.06.2004
(71)(73) Азербайджанский Технический Университет (AZ)
(72) Алигулиев Эльшан Ага оглы (AZ)
(54) УСТРОЙСТВО ДЛЯ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ КАНАЛОВ СВЯЗИ ИСХОДЯЩИХ НАПРАВЛЕНИЙ.

(57) Устройство для распределения каналов связи исходящих направлений содержащее соединённые между собой счетный блок канала, блок кодирования, первый запоминающий блок, 12 разрядный процессор, мультиплексор и регистр сдвига, отличающееся тем, что оно снабжено анализатором с соединенными друг с другом блоком сравнения, сумматором, логическим элементом "И", счётчиком импульсов, вторым запоминающим блоком, при этом выходы мультиплексора по каждому каналу связи исходящих направлении соединены с входами блока сравнения выход которого подключён через сумматор и логический элемент "И" к входу регистра сдвига, выход которого первой цепью обратной связи подключён к управляющему входу мультиплексора, а второй выход логического элемента "И" второй цепью обратной связи соединен к управляющему входу блока сравнения, к второму управляющему входу которого подключён выход второго запоминающего блока, а третий выход логического элемента "И" соединён к входу счётчика импульсов.

Н 05

- (11) i2005 0059 (21) a2003 0081
(51)⁷Н 05B 37/02 (22) 23.04.2003
(44) 15.10.2004
(71)(73) Институт Физики Национальной Академии Наук Азербайджана (AZ)
(72) Сафаров Нуру Араб оглы, Джафарова Эльмира Асад кызы, Мадатов Рагим Салим оглы, Ахмедов Гурбан Музамеддин оглы (AZ)
(54) УСТРОЙСТВО ДЛЯ АВТОМАТИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ЭЛЕКТРИЧЕСКОЙ ЦЕПЬЮ.

(57) Устройство для автоматического управления электрической цепью, содержащее датчик освещенности, усилитель постоянного тока, осветительную лампу, отличающееся тем, что в качестве датчика освещенности использован полупроводниковый фотопреобразователь на основе кремния.

УКАЗАТЕЛИ ПАТЕНТОВ НА ИЗОБРЕТЕНИЯ

НУМЕРАЦИОННЫЙ УКАЗАТЕЛЬ

Номер патента	Индекс МПК (7 редакция)	Номер патента	Индекс МПК (7 редакция)	Номер патента	Индекс МПК (7 редакция)	Номер патента	Индекс МПК (7 редакция)
i2005 0024	H 04J 1/05	i2005 0043	E 21B 43/00	i2005 0064	C 09D 201/08	i2005 0079	C 30B 13/00
i2005 0025	E 21B 33/138	i2005 0044	E 21B 43/00		C 08L 101/08		C 30B 29/06
i2005 0026	A 61F 2/06	i2005 0045	A 24B 15/18	i2005 0065	C 02J 4/02		C 30B 29/08
	A 61L 33/10	i2005 0046	G 01V 1/16	i2005 0066	C 08L 23/06	i2005 0080	F 02B 23/00
i2005 0027	A 61B 10/00	i2005 0047	C 07C 5/48		C 08K 9/04	i2005 0081	A 01B 73/00
	A 61B 18/04	i2005 0048	E 21B 37/06	i2005 0067	E 21B 7/12	i2005 0082	A 01M 7/00
i2005 0028	C 07D 309/30	i2005 0049	C 07K 15/00		B 63B 35/44	i2005 0083	B 29C 51/22
i2005 0029	C 07C 39/06		C 12N 15/27	i2005 0068	B 63B 35/44	i2005 0084	C 30B 15/00
	C 07C 211/43	i2005 0050	A 23L 1/09		E 21B 7 /12		C 30B 29/06
i2005 0030	H 03K 13/20	i2005 0051	G 06F 3/02	i2005 0069	F 16K 17/22		C 30B 29/08
i2005 0031	C 02F 1/28		G 08C 19/18		F 16K 47/02	i2005 0085	A 47F 11/06
	B 01J 20/02		G 09B 21/00	i2005 0070	B 03C 5/00		H 05B 31/00
	B 01J 20/12		H 03K 17/945	i2005 0071	G 09B 19/00		H 05B 33/00
i2005 0032	G 01N 21/25	i2005 0052	G 01N 33/24		A 61B 5/16	i2005 0086	G 01V 1/00
	G 01N 33/48	i2005 0053	C 05B 1/02	i2005 0072	A 61K 33/30		G 01V 1/112
i2005 0033	C 10M 101/02	i2005 0054	A 61K 35/78		A 61K 47/12	i2005 0087	A 61K 31/015
	C 10M 135/18	i2005 0055	E 21B 43/11		A 61P 17/02	i2005 0088	C 08L 9/00
	C 10M 137/04	i2005 0056	E 21B 37/06	i2005 0073	A 61K 33/38		C 08K 3/00
i2005 0034	C 07D 277/04	i2005 0057	C 07D 333/02		A 61K 47/12	i2005 0089	C 10G 21/14
	C 10M 133/58		C 07D 333/10		A 61P 31/10		C 10G 21/08
	C 10M 135/36		C 07D 333/48	i2005 0074	F 41A 21/30	i2005 0090	C 10M 101/02
i2005 0035	G 01N 25/20	i2005 0058	E 21B 43/26	i2005 0075	H 02H 3/32		C 10M 129/26
	G 01N 9/00	i2005 0059	H 05B 37/02		H 02J 3/12		C 10M 169/06
i2005 0036	C 07C 2/02	i2005 0060	H 01L 31/00	i2005 0076	A 01B 43/00	i2005 0091	G 01V 3/18
i2005 0037	C 07C 4/18		H 01L 21/66	i2005 0077	C 30B 13/14		G 01V 3/20
i2005 0038	C 10M 101/04		G 12B 21/00		C 30B 13/16	i2005 0092	C 07F 17/02
	C 10M 155/02	i2005 0061	A 61B 17/00		C 30B 29/06	i2005 0093	C 01G 45/06
i2005 0039	E 21B 10/26		A 61M 25/00		C 30B 29/08		C 01G 49/10
	E 21B 10/60	i2005 0062	E 21B 43/08	i2005 0078	C 30B 13/14	i2005 0094	C 01G 51/08
i2005 0040	E 21B 43/29	i2005 0063	A 61K 7/02		C 30B 13/16		C 11B 3/06
i2005 0041	E 21B 10/42		A 61K 7/48		C 30B 29/06		
i2005 0042	E 21B 7/21	i2005 0064	C 09D 109/06		C 30B 29/08		

СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ

Индекс МПК (7 редакция)	Номер патента	Индекс МПК (7 редакция)	Номер патента	Индекс МПК (7 редакция)	Номер патента	Индекс МПК (7 редакция)	Номер патента
A 01B 43/00	i2005 0076	C 02F 1/28	i2005 0031	C 10M 155/02	i2005 0038	E 21B 7/21	i2005 0042
A 01B 73/00	i2005 0081	C 02J 4/02	i2005 0065	C 10M 169/06	i2005 0090	F 02B 23/00	i2005 0080
A 01M 7/00	i2005 0082	C 05B 1/02	i2005 0053	C 11B 3/06	i2005 0094	F 16K 17/22	i2005 0069
A 23L 1/09	i2005 0050	C 07C 2/02	i2005 0036	C 12N 15/27	i2005 0049	F 16K 47/02	i2005 0069
A 24B 15/18	i2005 0045	C 07C 211/43	i2005 0029	C 30B 13/00	i2005 0079	F 41A 21/30	i2005 0074
A 47F 11/06	i2005 0085	C 07C 39/06	i2005 0029	C 30B 13/14	i2005 0077	G 01N 9/00	i2005 0035
A 61B 5/16	i2005 0071	C 07C 4/18	i2005 0037	C 30B 13/14	i2005 0078	G 01N 21/25	i2005 0032
A 61B 10/00	i2005 0027	C 07C 5/48	i2005 0047	C 30B 13/16	i2005 0077	G 01N 25/20	i2005 0035
A 61B 17/00	i2005 0061	C 07D 277/04	i2005 0034	C 30B 13/16	i2005 0078	G 01N 33/24	i2005 0052
A 61B 18/04	i2005 0027	C 07D 309/30	i2005 0028	C 30B 15/00	i2005 0084	G 01N 33/48	i2005 0032
A 61F 2/06	i2005 0026	C 07D 333/02	i2005 0057	C 30B 29/06	i2005 0077	G 01V 1/00	i2005 0086
A 61K 7/02	i2005 0063	C 07D 333/10	i2005 0057	C 30B 29/06	i2005 0078	G 01V 1/16	i2005 0046
A 61K 7/48	i2005 0063	C 07D 333/48	i2005 0057	C 30B 29/06	i2005 0079	G 01V 1/112	i2005 0086
A 61K 31/015	i2005 0087	C 07F 17/02	i2005 0092	C 30B 29/06	i2005 0084	G 01V 3/18	i2005 0091
A 61K 33/30	i2005 0072	C 07K 15/00	i2005 0049	C 30B 29/08	i2005 0077	G 01V 3/20	i2005 0091
A 61K 33/38	i2005 0073	C 08K 3/00	i2005 0088	C 30B 29/08	i2005 0078	G 06F 3/02	i2005 0051
A 61K 35/78	i2005 0054	C 08K 9/04	i2005 0066	C 30B 29/08	i2005 0079	G 08C 19/18	i2005 0051
A 61K 47/12	i2005 0072	C 08L 9/00	i2005 0088	C 30B 29/08	i2005 0084	G 09B 19/00	i2005 0071
A 61K 47/12	i2005 0073	C 08L 23/06	i2005 0066	E 21B 10/26	i2005 0039	G 09B 21/00	i2005 0051
A 61L 33/10	i2005 0026	C 08L 101/08	i2005 0064	E 21B 10/42	i2005 0041	G 12B 21/00	i2005 0060
A 61M 25/00	i2005 0061	C 09D 109/06	i2005 0064	E 21B 10/60	i2005 0039	H 01L 21/66	i2005 0060
A 61P 17/02	i2005 0072	C 09D 201/08	i2005 0064	E 21B 33/138	i2005 0025	H 01L 31/00	i2005 0060
A 61P 31/10	i2005 0073	C 10G 21/08	i2005 0089	E 21B 37/06	i2005 0048	H 02H 3/32	i2005 0075
B 01J 20/02	i2005 0031	C 10G 21/14	i2005 0089	E 21B 37/06	i2005 0056	H 02J 3/12	i2005 0075
B 01J 20/12	i2005 0031	C 10M 101/02	i2005 0033	E 21B 43/00	i2005 0043	H 03K 13/20	i2005 0030
B 03C 5/00	i2005 0070	C 10M 101/02	i2005 0090	E 21B 43/00	i2005 0044	H 03K 17/945	i2005 0051
B 29C 51/22	i2005 0083	C 10M 101/04	i2005 0038	E 21B 43/08	i2005 0062	H 04J 1/05	i2005 0024
B 63B 35/44	i2005 0067	C 10M 129/26	i2005 0090	E 21B 43/11	i2005 0055	H 05B 31/00	i2005 0085
B 63B 35/44	i2005 0068	C 10M 133/58	i2005 0034	E 21B 43/26	i2005 0058	H 05B 33/00	i2005 0085
C 01G 45/06	i2005 0093	C 10M 135/18	i2005 0033	E 21B 43/29	i2005 0040	H 05B 37/02	i2005 0059
C 01G 49/10	i2005 0093	C 10M 135/36	i2005 0034	E 21B 7/12	i2005 0067		
C 01G 51/08	i2005 0093	C 10M 137/04	i2005 0033	E 21B 7/12	i2005 0068		

**НУМЕРАЦИОННЫЙ УКАЗАТЕЛЬ ЗАЯВОК,
ПО КОТОРЫМ ВЫДАНЫ ПАТЕНТЫ**

Номер заявки	Номер патента	Номер заявки	Номер патента	Номер заявки	Номер патента	Номер заявки	Номер патента
94/000314	i2005 0049	a2002 0111	i2005 0051	a2003 0011	i2005 0087	a2003 0092	i2005 0050
a2000 0021	i2005 0030	a2002 0126	i2005 0092	a2003 0045	i2005 0069	a2003 0101	i2005 0063
a2000 0034	i2005 0052	a2002 0161	i2005 0075	a2003 0048	i2005 0074	a2003 0103	i2005 0086
a2000 0119	i2005 0027	a2002 0170	i2005 0064	a2003 0049	i2005 0045	a2003 0110	i2005 0085
a2000 0134	i2005 0036	a2002 0177	i2005 0029	a2003 0054	i2005 0091	a2003 0125	i2005 0054
a2000 0159	i2005 0066	a2002 0182	i2005 0026	a2003 0056	i2005 0028	a2003 0132	i2005 0088
a2000 0160	i2005 0065	a2002 0188	i2005 0076	a2003 0065	i2005 0031	a2003 0153	i2005 0083
a2001 0023	i2005 0038	a2002 0189	i2005 0081	a2003 0066	i2005 0035	a2003 0177	i2005 0061
a2001 0055	i2005 0046	a2002 0203	i2005 0042	a2003 0068	i2005 0053	a2003 0185	i2005 0055
a2001 0069	i2005 0047	a2002 0204	i2005 0044	a2003 0076	i2005 0058	a2003 0198	i2005 0056
a2001 0089	i2005 0037	a2002 0205	i2005 0040	a2003 0078	i2005 0077	a2003 0220	i2005 0078
a2002 0024	i2005 0094	a2002 0206	i2005 0043	a2003 0081	i2005 0059	a2003 0222	i2005 0084
a2002 0047	i2005 0048	a2002 0207	i2005 0041	a2003 0082	i2005 0060	a2003 0223	i2005 0079
a2002 0068	i2005 0062	a2002 0208	i2005 0039	a2003 0085	i2005 0024	a2003 0237	i2005 0070
a2002 0079	i2005 0093	a2002 0211	i2005 0082	a2003 0087	i2005 0025	a2004 0075	i2005 0073
a2002 0089	i2005 0057	a2002 0212	i2005 0080	a2003 0089	i2005 0067	a2004 0090	i2005 0072
a2002 0106	i2005 0032	a2002 0213	i2005 0033	a2003 0090	i2005 0068	a2005 0002	i2005 0071
a2002 0108	i2005 0089	a2002 0237	i2005 0090	a2003 0091	i2005 0034		

**ПУБЛИКАЦИЯ СВЕДЕНИЙ О ПАТЕНТАХ, ВНЕСЁННЫХ В ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
РЕЕСТР ПРОМЫШЛЕННЫХ ОБРАЗЦОВ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ**

(11) S2005 0008

(21) S2003 0023

(51)⁷ 15-99

(22) 14.11.2003

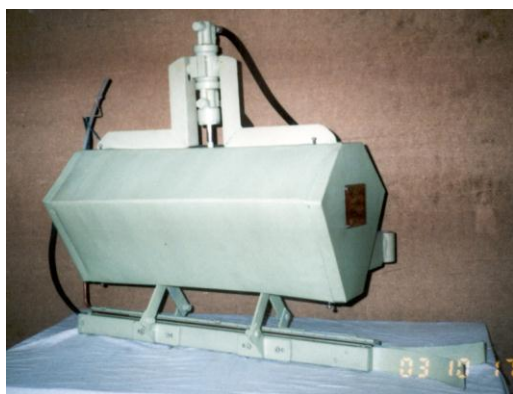
(44) 15.10.2004

(71)(72)(73) Кулиев Маир Аббас оглы (AZ)

(54) УСТАНОВКА АВТОМАТИЧЕСКОГО
СКЛЕИВАНИЯ «МАГ-1».

(57) Установка автоматического склеивания (МАГ-1) характеризуется нижеследующими основными признаками:

- условным делением корпуса на три части;
- выполнением центральной части из кожуха в виде неправильного шестиугольника;
- наличием в верхней части установки воздушного поршня, имеющего два отверстия (нижнее и верхнее) для поступления воздуха, к которому прикреплены угольники с двух сторон;
- выполнением нижней части установки из двух параллельных профилей, на одной из сторон которых закреплены складывающиеся металлические пластинки одинаковых размеров, в виде прямоугольников, а также из крестообразных металлических полосок, соединяющих профиль с центральной частью.

УКАЗАТЕЛИ ПАТЕНТОВ НА ПРОМЫШЛЕННЫЕ ОБРАЗЦЫ

НУМЕРАЦИОННЫЙ УКАЗАТЕЛЬ

Номер патента	Индекс МКПО
S2005 0008	15-99

СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ

Индекс МКПО	Номер патента
15-99	S2005 0008

НУМЕРАЦИОННЫЙ УКАЗАТЕЛЬ ЗАЯВОК, ПО КОТОРЫМ ВЫДАНЫ ПАТЕНТЫ

Номер заявки	Номер патента
S2003 0023	S2005 0008